

ԳՈՆԿՐԵՍԱԿԱՆ ԱՏԱՄ ՇԻՖ ԿՈՉ ԿՐՆԵ ԴԱԴՐԵՑՆԵԼ՝ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆԻՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒՈՂ ԱՊԱՅՈՎԱԿԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան Դեմոկրատ անդամ Ատամ Շիֆ, որ կը ներկայացնէ Կլէնտէյլի, Փասատինայի եւ Պըրպէնքի հայաշատ քաղաքները, Դեկտեմբեր 4-ին նամակ մը յղած է Ծերակոյտի եւ Ներկայացուցիչներու Տան Արտաքին Գործողութիւններու ենթայանձնաժողովներու ղեկավարներուն, կոչ ընելով անոնց՝ դադարեցնել ապահովութեան մարզին ներս Ատրպէյճանին տրուող բոլոր օժանդակութիւնները, ներառեալ Միջազգային Ռազմական Կրթութեան յատկացումները:

Ատամ Շիֆ այս քայլին դիմած է, նկատի առնելով որ 2004-ին ՆԱԹՕ-ի ծիրէն ներս տեղի ունեցող դատաւարներու ընթացքին Հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանին կացինահարելով սպաննած Ռամիլ Սաֆարովը, Հունգարիոյ կողմէ Ատրպէյճանին յանձնուածէն անմիջապէս ետք ազատ արձակուած է:

«Ատրպէյճան գործեց ամենէն ասաւոր արդարութեան ոտնակոխումը, մարդասպանը դարձնելով հերոս», ըստած է ենթայանձնաժողովներու ղեկավարատ եւ Հանրապետական ղեկավարներուն յղուած նամակին մէջ:

ԱՄՆ Գոնկրէսի անդամ Ատամ Շիֆ

«Պարզապէս, այն ներդրումը որ մենք կատարեցինք մարզելով Ազգերի ուժերը, մեծ վատնում էին: Միացեալ Նահանգները պէտք չէ հանդուրժէ, որեւէ յարձակման քայլ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի դէմ՝ նախագահ Ալիեւի կողմէ, որ կ'անտեսէ բոլոր միջազգային ջանքերը, տարածաշրջանին ներս խաղաղութիւն հաստատելու ուղղութեամբ»,- յատկապէս ըսուած է Գոնկրէսական Ատամ Շիֆի նամակին մէջ:

ՆԱԽԿԻՆ ՓԱՍՏԱՅԱԲԱԲ ԽՈՒՄԲԻ ԱՆԴԱՍԸ «ԳՈՐԾԱՐՔ» ԿԸ ՈՐԱԿԵ ԶԱԿ-Ի ԵՒ ԶՅԿ-Ի ԶԱՍԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտ 1-ի իրադարձութիւններու ուսումնասիրման նախկին փաստահաւաք Խումբէն ներս ընդդիմադիր Հայ Ազգային Գոնկրէսի (ՀԱԿ) ներկայացուցիչ Անդրանիկ Քոչարեանը «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ հարցազրոյցի ընթացքին «գործարք» որակեց Մարտի 1-ի հարցով նոր յանձնաժողովի ստեղծման հարցի շուրջ ընդդիմադիր ՀԱԿ-ի եւ իշխող Հանրապետականի միջեւ ձեռք ձգուած համաձայնութիւնը:

Ազգային ժողովի պետաիրական յանձնաժողովի նիստին ՀԱԿ-ը ընդունեց իշխող Հանրապետականի առաջարկը՝ Մարտի 1-ի հարցով նոր ժամանակաւոր յանձնաժողովի ստեղծման հարցի քննարկումը տեղափոխել 2013-ի նախագահական ընտրութիւններէն յետոյ:

«Սա կարելի է պարզ բնորոշել որպէս սովորական գործարք, որը տեղի է ունեցել Դաւիթ Յարութիւնեանի եւ Գագիկ Զհանգիրեանի միջեւ, կամ, ըստ հուշեան տեղի է ունեցել գործարք Գոնկրէսի եւ Հանրապետական կուսակցութեան միջեւ», - ըսաւ Քոչարեան:

Հարցին, թէ ո՞րն է նման գործարքի նպատակը, նախկին փաստահաւաք Խումբի անդամը պատասխանեց.

տասխանեց. - «Պարզապէս Մարտի 1-ը քաղաքական շահարկումների առարկայի է վերածուել, ինչն անթոյլատրելի է: Եթէ մենք գնում ենք բացառապատմաների, մենք պէտք է ստիպենք գործող համակարգին, իշխանութիւններին, որ պէսզի իրենք իրականացնեն այդ բացառապատմաները: Եթէ այդ բացառապատմաներն իշխանութիւնները չեն իրականացնում, եւ մենք համաձայնում ենք նրանց թելադրած պահանջներին, դա այլ կերպ բնորոշել, քան գործարք, հնարաւոր չէ»:

«Եթէ հարց բարձրացնող ուժը՝ Գոնկրէսի գրասենեակը կամ Գոնկրէսի պատգամաւորական խմբակցութիւնը համաձայնել է ամբողջ կազմով, էդտեղ լուրջ ինդիք է առաջանում. եթէ խմբակցութիւնը համաձայն է այսպիսի գործարքների իշխող ուժի հետ, ապա ի՞նչ վատաւթիւն կարող է ունենալ մեր հասարակութիւնը, որ մէկ տարի յետոյ մէկ այլ գործարք չի լինի, եւ չեն համաձայնեցնի, թէ ինչ չափով պիտի հարցերը քննարկեն», - աւելցուց Քոչարեան:

Մարտի 1-ի տասը սպանուած Շարք էջ 4

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԽՈՍՏԱՑԱԾ Է ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐՈՒՄ ԶԱՍԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՂ ՆԱԽԱԳԱՅԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եւրոպական Յանձնաժողովի նախագահ Խոզէ Մանուէլ Պարոզո եւ Սերժ Սարգսեան երեսնամի մէջ տեղի ունեցած մամոյրատու լիսի ժամանակ

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան ընդունած է Եւրոպական Յանձնաժողովի նախագահ Խոզէ Մանուէլ Պարոզոյին, որ Երեւան ժամանած էր, մասնակցելու համար Եւրոպական ժողովրդական կուսակցութեան Արեւելեան գործընկերութեան համաժողովին:

Հանդիպումին յաջորդած մամոյրատու լիսի ընթացքին կողմերը խօսած են յառաջիկայ նախագահական ընտրութիւններու կարեւորութեան մասին:

«Ես հաւատարմացրի պարոն Պարոզոյին, որ մենք յանձնառու ենք 2013 թուականի Փետրուարին անցկացնել միջազգային ամենաբարձր չափանիշներին համապատասխանող նախագահական ընտրութիւններ», - յայտարարած է Հայաստանի նախագահը:

Եւրոպայանձնաժողովի նախագահը իր հերթին ըսած է, որ

չնորհաւորած է նախագահ Սարգսեանին 2012 թուականին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրութիւններուն առիթով, նշելով սակայն, որ Եւրոպական դիտորդական առաքելութեան կողմէ բարձրացուած թեւրութիւնները պէտք է հաշուի առնուին:

«Մենք համաձայնութեան եկանք, որ ծայրայեղ կարեւոր է նախագահական ընտրութիւններու անթերի ըլլալը: Ժողովրդավարական հաստատութիւնները, անկախ դատական համակարգը, քաղաքական բացակարծութիւնը, ազատ լրատուամիջոցներն են, որ կը կազմեն մեր գործընկերութեան հիմքը եւ այս հարցազրոյցի ընթացքին ես տարածեցի այսօր հանդիպելով հայ քաղաքական ղեկավարներուն, խորհրդարանի եւ քաղաքացիական

Շարք էջ 4

ՄԻՆՉԵՒ 2025 ԹՈՒՎԱԿԱՆԸ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՍՏԵՂԾՈՒՄ 250 ԶԱԶԱՐ ՆՈՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐ

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան Ազգային ժողովէն ներս 2013 տարուայ Պատճէի քննարկման ժամանակ յայտարարեց որ, Մշակուած է կայուն զարգացման նոր ծրագիր, որու շնորհիւ կը նախատեսուի արդիւնաբերական քաղաքականութեան հիման վրայ մինչեւ 2025 թուականը ստեղծել 250 հազար նոր աշխատատեղ:

Ըստ վարչապետի, շահագրգիռ քննարկումներ տեղի ունեցան պատգամաւորներու, որոնց շարքին՝ ընդդիմադիր պատգամաւորներու հետ: «Անկեղծօրէն ցանկացել ենք գտնել համագործակցութեան եզրեր ընդդիմութեան հետ», - ասաւ Տ. Սարգսեան:

Որպէս օրինակ, վարչապետը խոստացաւ, որ յառաջիկային կառավարութիւնը աւելի մանրակրկիտ հաշուարկներ կը ներկայացնէ պետական պիւտճէի եկամուտներու վերաբերեալ, ըստ առանձին

ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան հարկատեսակներու:

Անդրադառնալով դպրոցաշինութեան հարցերուն, որու վերաբերեալ պատգամաւորները բազմաթիւ առաջարկներ ներկայացուցած են, Տիգրան Սարգսեան ըսաւ, որ այս պահուին 300 դպրոցներու մէջ լուրջ ներդրումներ կատարելու անհրաժեշտութիւն կայ, սակայն միայն 85 դպրոցներու մէջ աշխատանքներ կ'ընթանան:

ԻՆՉՊԻՍԻ ՆԱԽԱԳԱՐ Է ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ

ՆԱԻՐԱ ՀԱՅՐՈՒՄԵԱՆ

Ինչ տարբերություն կ'առաջադրուի Մառուկեանը, թե ոչ, ընդդիմություն իր թեկնածուին կ'առաջադրի, թե ոչ, կ'աջակցի արդեօք Օսկանեանին, թե ոչ, քաղաքացիական թեկնածուներ կը լինեն, թե ոչ, եթե բոլորը հոգու խորքում հաւատացած են, որ ընտրություններում յաղթելու է Սերժ Սարգսեանը:

Այդ «վատահույսությունը», ցաւօք, հիմնուած է ոչ այն բանի վրայ, որ անցած 5 տարիների ընթացքում Սարգսեանն այնքան արդիւնաւէտ քաղաքականութիւն է իրականացրել, որ հայ ընտրազանգուածը պատրաստ է քուէարկել նրա օգտին: Դա պայմանա-

մէկը կարողանայ մասշտաբային նախագծեր ցոյց տալ, որոնք իրականացուել են ենթակառուցուածքներին ուղղուած: Նոր ճանապարհներ չեն կառուցուել (Հիւսիս-Հարաւը միայն նոր է կառուցուած), Երեւանում ոչ մի նոր էստակադա չի կառուցուել, եւ քաղաքը շարունակում է տուժել խցանումներից:

Տպաւորութիւնն այնպիսին է, որ Սերժ Սարգսեանը կամ էլ Տիգրան Սարգսեանը չեն սիրում կապիտալ ներդրել անշարժ գոյքի ու արդիւնաբերութեան մէջ: Շինարարութիւնն անկում է ապրում, դրա հետ նաեւ ճանապարհաշինութիւնը, եւ կապիտալը հիմնականում ուղղուած է ֆինանսական շրջանառութեան միջազգա-

Ինչ տարբերութիւն կ'առաջադրուի Ծառուկեանը, թե ոչ, ընդդիմութիւնն իր թեկնածուին կ'առաջադրի, թե ոչ, կ'աջակցի արդեօք Օսկանեանին, թե ոչ, քաղաքացիական թեկնածուներ կը լինեն, թե ոչ, եթե բոլորը հոգու խորքում հաւատացած են, որ ընտրություններում յաղթելու է Սերժ Սարգսեանը

ւորուած է նրանով, որ կրկին վարչական ռեսուրս է կիրառուելու, կրկին Սերժ Սարգսեանը ստանալու է Արեւմուտքի աջակցութիւնը եւ կրկին ընդդիմութիւնը չի կարողանալու միասնական թեկնածու առաջադրել:

Սակայն քաղաքացիներն ու փորձագէտները, ամենայն հաւանակաւորութեամբ, կը փորձեն գնահատել Սերժ Սարգսեանի նախագահութեան 5 տարիները: Շատերն, ըստ ամենայնի, որպէս Սարգսեանի գլխաւոր ձեռքբերում կը նշեն արտաքին քաղաքական կողմնորոշման դիվերսիֆիկացիան, Ռուսաստանի հետ չարաբերութիւնների վերանայումը եւ Եւրամիութեան հետ մերձեցման կուրսը: Սա, իրօք, քաղաքականութեան շատ կարեւոր փոփոխութիւն է, որը կարող է մասշտաբային փոփոխութիւնների հանգեցնել: Սակայն դրանք առայժմ միայն հուշակարգեր են, որոնք բաւական քիչ են, որպէսզի Սերժ Սարգսեանի նախագահութիւնը յաջողուած համարուի:

Մարդիկ կը ցանկանային նախագահի քաղաքականութեան առաւել նիւթական պտուղները տեսնել, սակայն դրանք շատ քիչ են: Տիգրան Սարգսեանը, ում Սերժ Սարգսեանը վարչապետ է նշանակել, համարում է ոչ նիւթական տնտեսութեան կողմնակիցը: Նա զարգացնում է բանկային ոլորտը, ապահովագրութիւնը, խօսում է մակրոցուցանիշների մասին, աշխատում է Հայաստանի միջազգային վարկանիշի բարձրացման ուղղութեամբ: Իսկ նիւթականից Հայաստանում զարգանում է միայն հանքարդիւնաբերութիւնը, սակայն դրանից պետպիւտձէ շատ քիչ բան է մտնում:

5 տարի անց հազիւ թէ որեւէ

չին բանկերում կամ էլ ներդրում է հարեւան վրաստանում: Հնարաւոր է, դա կապիտալի առաւել արդիւնաւէտ ներդրում է, սակայն պետութիւնը նրա համար է, որպէսզի պայմաններ ստեղծի սեփական սահմաններում ներդրումներ անելու համար:

Սերժ Սարգսեանը փորձում է ժողովրդավարական կառավարչի անուն հանել. նրա օրօք ապատականացուել է նոյնիսկ հեռուստատեսութիւնը, որն այժմ իր բացութեամբ գէթ հաւասարուել է համացանցային լրատուամիջոցներին: Նա «թույլ է տուել» խորհրդարան անցնել բոլոր ազդեցիկ ընդդիմադիր ուժերին: Սակայն շատերը, այդուհանդերձ, Սերժ Սարգսեանին համարում են աւտորիտար կառավարիչ, քանի որ որոշումները, չնայած ժողովրդավարական դեկորացիային, ընդունուած են նրա վարչակազմում:

Սակայն, նա չունի այն միակ լաւ որակը, որը յատուկ է աւտորիտար կառավարիչներին, որոնք իրենց երկրի տէրն են համարում եւ չեն վախենում ներդրումներ անել երկրի զարգացման մէջ: Կարելի է պնդել, որ Հայաստանի զարգացման մէջ այս 5 տարիներին բաւականաչափ գումարներ չեն ներդրուել: Դրա փոխարէն, օրինակ, Երեւանում առասպելական գումարներ են ծախսուած կոսմետիկ ձեւաւորումների, ծաղիկների, նստարանների եւ այլնի վրայ:

Ինչ չափանիշներով են Հայաստանի բնակիչները գնահատելու գործող նախագահի աշխատանքը, ինչն աւելի ծանր կը լինի՞ նրա արտաքին քաղաքական կողմնորոշումը եւ «ժողովրդավարութիւնը», թէ «աւտորիտար»՝ հոգատար տիրոջ բացակայութիւնը:

«ԱՌԱՒՕՏ»

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ ԻՄԱՍՏԱԶՈՒՐԿ ԵՒ ՍԽԱԼ ԳԱՂԱՓԱՐ Է

ԴԱՆԻՔԼ ԻՈԱՆՆԻՍԵԱՆ

Այս օրերին Հայաստանի քաղաքական օրակարգի թիւ մէկ հարցը նախագահի ընտրութիւնում ընդդիմութեան միասնական թեկնածուի հարցն է: ԲՀԿ-ն քաղաքական խորհրդակցութիւններ է անցկացնում ընդդիմադիր ուժերի հետ: Վարդան Օսկանեանը, ինչպէս նաեւ ՀԱԿ-ի ներկայացուցիչները բազմիցս ընդգծում են ընդդիմութեան միասնական թեկնածուի կարեւորութիւնը: Նոյնիսկ արդէն իր առաջադրուելու մասին յայտարարած Բաֆֆի Յովհաննիսեանը նշել է, որ կարող է չառաջադրուի, եթէ մինչեւ Դեկտեմբերի 15-ը իրավիճակ փոխուի, եւ միասնական թեկնածու լինի:

Անշուշտ, շատ կարեւոր է, որ ընդդիմադիր դաշտը գործի միասնականօրէն եւ միաւոր իր ուժերը: Սակայն եկէք տեսնենք՝ արդեօք նախագահի ընտրութիւնում միասնական թեկնածուի գաղափարը սպասարկու՞մ է ընդդիմադիր զանգուածների ուժերի միաւորման նպատակը:

Հայաստանում ընդդիմադիր ուժերի օգտին քուէարկող ընտրազանգուածները բաւականին տարբեր են: Եթէ դիտարկենք, որ ԲՀԿ-ն ընդդիմադիր է, եւ հաւատանք խորհրդարանական ընտրութիւնների արդիւնքներին (մի կողմ դնենք բոլոր տեսակի կեղծիքները), ապա Հայաստանում ընտրողների կէսը իր ձայնը տալիս է ընդդիմութեանը: Այդ ընտրազանգուածը բաշխուած է ԲՀԿ-ի, ՀԱԿ-ի, «Ժառանգութեան» եւ ՀՅԴ-ի միջեւ:

Այդ ընդդիմադիր ընտրողները բաւականին տարբեր են: Ոմանք ազգայնական են, ոմանք՝ լիբերալ, որոշ մասը ծայրայեղական է, մի մասը՝ ինտելեկտուալ, մի մասն էլ՝ պարզապէս իշխանափոխութիւն ցանկացող, որոշ մասին էլ դուր է գալիս բարեգործութիւնը: Բացի դրանից՝ ընտրազանգուածի մի մասը չի սիրում նախորդ իշխանութիւններին, մի մասը արեւմտամէտ է, մի մասն էլ՝ ռուսամէտ:

Ակնյայտ է, որ ոչ մի միասնական թեկնածու չի կարողանալ սպասարկել այդ բոլոր խաւերի ակնկալիքները եւ հաւաքել այնքան ձայն, որքան կը հաւաքեն այդ խաւերի հետաքրքրութիւնները առանձին-առանձին ներկայացնող թեկնածուները՝ միասին վերցուած:

Այսինքն՝ եթէ ԲՀԿ-ի, ՀԱԿ-ի, «Ժառանգութեան», ՀՅԴ-ի եւ «Ազատ դեմոկրատներին» առաջին կին թեկնածուները առանձին-առանձին մասնակցեն ընտրապայքարին, իրենք գումարային առումով աւելի շատ ձայն կը հաւաքեն, քան իրենցից ոեւէ մէկը՝ որպէս միասնական թեկնածու:

Անշուշտ, դուք կարող էք հակաճառել՝ սակայն, որ նախագահական ընտրութիւններում պէտք է, որ թեկնածուներից հենց մէկը հաւաքի 50 տոկոս ձայնից աւելի, եւ պէտք է գտնել այն թեկնածուին, ով առաւելագոյն հնարաւորութիւն ունի այդքան ձայն հաւաքելու, իսկ մնացածները պէտք է չառաջադրուեն եւ սատարեն այդ մի թեկնածուին, որ վերջինս հաւաքի այդ 50

տոկոսը: Սակայն այդպէս չէ: Ինչպէս յայտնի է, երբ նախագահի ընտրութիւնների առաջին փուլում թեկնածուներից ոչ մէկը չի հաւաքում 50 տոկոսից աւելի ձայն, առաւելագոյն ձայն ստացած երկու թեկնածուն մրցում է երկրորդ փուլում:

Ակնյայտ է, որ եթէ ընդդիմադիր թեկնածուները, առանձին-առանձին մրցելով, գումարային աւելի շատ ձայն հաւաքեն, քան միասնական թեկնածուն, ապա այդ առանձին մասնակցութիւնը կը փոքրացնի առաջին փուլում իշխանութեան թեկնածուի (Սերժ Սարգսեանի) յաղթելու հնարաւորութիւնները:

Այսպիսի սցենարի դէպքում, հաւանաբար, Սերժ Սարգսեանը եւ ընդդիմութեան՝ առաւելագոյն ձայներ հաւաքած թեկնածուն կ'անցնեն երկրորդ փուլ: Այստեղ խիստ կարեւոր է, որ չկրկնուի 2003 թուականի նախագահական ընտրութիւնների տխուր սցենարը, եւ բոլոր ընդդիմադիրները 2-րդ փուլում միաբերան սատարեն ընդդիմադիր թեկնածուին:

Դէպքերի զարգացման այսպիսի տարբերակի հիմնական առաւելութիւնն այն է, որ ընդդիմադիր ուժերը հնարաւորութիւն են ունենում մոբիլիզացնել իրենց ընտրազանգուածին առանձին-առանձին, իսկ վերջում միաւորելով ուժերը, հասնել իշխանափոխութեան:

Այնուամենայնիւ, այս դէպքում անհրաժեշտ կը լինի, որ ընդդիմադիրները քարոզչութեամբ չզբաղուեն եւ նախապէս արդէն ունենան պայմանաւորուածութիւն՝ երկրորդ փուլ անցած ընդդիմադիր թեկնածուին սատարելու մասին:

« ՀԵՏՔ »

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
 ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՁՄԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արևմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
 ՏՕԲԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

ՎԱՐՉԱՎԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
 Canada \$125.00 (Air Mail)
 Overseas \$225.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
 at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՃԵՂՈՒՄ
 Ծառաք, Դեկտեմբեր 1, 2012 ին լոյս ընծայուած համարով (թիւ 44) Հայաստան Հիմնադրամի Թեկնածուին հանգանակուեցաւ աւելի քան 21 տոլարը՝ կարգալ 21 միլիոն տոլար: Մեր ընթերցողներու ներողամտութիւնը կը հայցենք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԶՅԿ-Ի ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Տեսարան մը Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած ընտրութիւններէն

Երեւանի թիւ մէկ ընտրատարածքում Դեկտեմբեր 2-ին կայացած պատգամաւորի լրացուցիչ ընտրութիւններում առաւելութեան է հասել իշխող Հանրապետական կուսակցութեան թեկնածու Ռոբերտ Սարգսեանը: Նա ստացել է 18805 ձայն, ընդդիմադիր «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան թեկնածու Ստեփան Սաֆարեանի օգտին քուէարկել է 3680, իսկ ինքնաառաջադրուած էդուարդ Պետրոսեանի օգտին՝ 461 ընտրող:

Ընտրատարածքային յանձնաժողովը ընտրութիւնները որակում է ազատ, արդար ու թափանցիկ, իսկ ընդդիմադիր թեկնածուի թիւմի համար այս ընտրութիւնը «պետականօրէն կազմակերպուած խայտառակութիւն էր»: Ինչպէս «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում կարծիք յայտնեց թեկնածու լիազօր ներկայացուցիչ Սեդա Սաֆարեանը, իշխանութիւնները, վարչական ապարատն ու թաղային հեղինակութիւնները ընտրողին «պարտադրեցին» իրենց թեկնածուին:

«Ամբողջ Երեւան քաղաքի վարչական ապարատները՝ թաղապետարանները, պետական ձեռնարկութիւններն ու հիմնարկները աշխատել են Տարօն Մարգարեանի եւ նրա աներձագի օգտին», - ասաց Սեդա Սաֆարեանը:

Նոյն օրը, թիւ 35 ընտրատարածքում պատգամաւորի թափուր մնացած մանդատի համար անցկացուած լրացուցիչ ընտրութիւնների նախնական արդիւնքներով յաղթանակ է տարել հանրապետական Արման Սահակեանը: Նա հաւաքել է 13 հազար 337 քուէ, իսկ նրա մրցակիցը՝ Հայ ազգային կոնգր...

րէսի թեկնածու Մուրադ Գրիգորեանը՝ 3 հազար 237 քուէ:

Թիւ 35 ընտրատարածքային յանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Մաքսիմ Շահբազեանի կարծիքով «իդեալական» ընտրութիւններ են կազմակերպուել:

Հայ ազգային կոնգրէսի թեկնածու Մուրադ Գրիգորեանը, սակայն, այս գնահատականների հետ համաձայն է:

«Հերթական անգամ ցոյց տուեցին, որ ամէն ընտրութեան կիրառում են էլ աւելի նենգ ձեռնադիր», - յայտարարեց թեկնածու Սահակ Սահակեանը, - «այս ընտրութեան իւրապատկութիւնը շատաժի, ահաբեկումների, ուլտիմատումների մթնոլորտում ընտրողներին պարտադրուած, զօրով ու զուգաշտով ընտրատեղամաս բերելն էր»:

Երկու կողմ ընտրատարածքներում էլ նկատուել են ընտրատեղամասերի մօտ մարդկանց կուտակումներ, թիւ 1 ընտրատարածքում՝ ընտրողներին տեղափոխել են երթուղային գազէլներով:

«Ժառանգութիւն» խմբակցութեան ղեկավար Ռուբէն Յակոբեանի խօսքով, Կիրակի օրը անցկացուած ընտրութիւնները ընտրութիւններ չէին անձերի միջեւ՝ «Դրանք ընտրութիւններ էին այս 20 տարիների ընթացքում ընտրակեղծիքների մեխանիզմը կատարելագործած, ինչպէս նաեւ վարչական ռեսուրսների, միւս կողմից՝

ընդդիմութեան ներկայացուցիչների միջեւ, եւ ինչպէս այս 20 տարիների ընթացքում՝ իշխող ուժի խմբակային շահը ջախջախիչ պարտութեան մատնեց պետութեան շահին, այլ խօսքով՝ ժողովրդավարութեանը»:

ՎԱԶԳԵՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԸ ՅԱՅՏՆԵՑ ԻՐ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄԸ

Դեկտեմբերի 1-ին ԱԺՄ գրասենյակում տեղի ունեցաւ կուսակցութեան խորհրդի նիստ, որին մասնակցում էին ԱԺՄ վարչութեան անդամներն ու շրջանային կառույցների ղեկավարները:

Օրակարգում ներկայ քաղաքական իրավիճակի քննարկումն էր կապուած առաջիկայում սպասուող ՀՀ նախագահական ընտրութիւնների հետ եւ ԱԺՄ կուսակցութեան դիրքորոշումը: Նիստը բացեց ԱԺՄ կուսակցութեան առաջնորդ Վազգէն Մանուկեանը: Նա ներկայացրեց Հայաստանի հանրապետութիւնում առկա քաղաքական պատկերը, վերլուծեց սպասուող զարգացումներն, յայտնեց իր դիրքորոշումը եւ յորդորեց ԱԺՄ

անդամներին ներկայացնել իրենց կարծիքները եւ առաջարկութիւնները:

Որոշում ընդունուեց, որ 2013թ ՀՀ նախագահական ընտրութիւններին ԱԺՄ-ն թեկնածու չի առաջադրելու: Կառույցների ղեկավարները ներկայացրեցին իրենց մարզերի բնակչութեան կարծիքները սպասուող նախագահական ընտրութիւնների վերաբերեալ: Խորհուրդը մանրամասն քննարկեց հնարաւոր քաղաքական զարգացումները, որոշում ընդունուեց 2013թ Յունուարին հրատարակել խորհրդի ընդլայնուած նիստ, յստակեցնելու ԱԺՄ դիրքորոշումը կապուած նախագահական ընտրութիւնների հետ:

«ՍԴ ԴԻՍԵԼՈՒ ԶԱԿ-Ի ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԶԻՍՔ ԶՈՒՆԻ».- ԷԴՈՒԱՐԴ ՇԱՐՄԱԶԱՆՈՎ

Աժ մեծամասնութեան կողմից արտահերթ նիստը բոլորակազմ հարցով «Հայ ազգային կոնգրէս» ընդդիմադիր դաշինքի Սահմանադրական դատարանի դիմելու որոշումը ո՛չ քաղաքական, ո՛չ էլ իրաւական առումով որեւէ հիմք չունի, լրագրողների հետ հանդիպմանն ասաց Աժ փոխիսունակ էդուարդ Շարմազանովը:

«Մեր ընդդիմադիր գործընկերները յղում են անում ՀՀ սահմանադրութեան 70-րդ յօդուածին, այնտեղ որեւէ հարց եւ յղում չկայ բերումի հետ կապուած: Հակառակը՝ Սահմանադրութեան 62-րդ յօդուածը նշում է, թէ ինչպիսի դէպքերում բերում պէտք է լինի, Աժ նիստերի կառուցուածքը, նիստերը, եւ անտեղ էլ իր հերթին յղում է արւում 44-րդ յօդուածի Աժ կանոնակարգը, եւ դա յստակ պատասխանը տալիս է», - ասաց նա եւ կրկնեց, որ այն նոյնիսկ քաղաքական տրամաբանութիւնից գուրկ է: Միաժամանակ էդուարդ Շար-

մազանովը նշեց, որ իր այս յայտարարութիւնը պէտք է նորակել որպէս Սահմանադրական դատարանի գործերին միջամտութիւն:

«Բայց քանի որ մեր ընդդիմադիր եւ որոշ այլընտրանքային գործիչներ օգտուել են ՍԴ դիմելու իրենց իրաւունքից, ես պարզապէս իմ կարծիքն եմ յայտնում, եւ խնդրում եմ, այն չորակել որպէս միջամտութիւն կամ միջամտութիւն Սահմանադրական դատարանի գործերին», - ասաց նա:

Յիշեցնեք, որ «Հայ ազգային կոնգրէս» խմբակցութեան ղեկավար Լեւոն Զուրաբեանը յայտարարել էր, որ «Հայ ազգային կոնգրէս» խմբակցութիւնը դիմելու է Սահմանադրական դատարան՝ Ազգային ժողովում մեծամասնութիւն կազմող կողմից Նոյնեանի 21-ին նախատեսուած արտահերթ նիստը բոլորակազմ քայլը հակասահմանադրական ճանաչելու հայցով:

«ՈՐՏԵ՞Ղ ԵՆ ԵՐԿՐԻ ՓՈՂԵՐԸ», ԲԱԳՐԱՏԵԱՆԸ ԶԱՐՑՆՈՒՄ Է ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ

«Հայ ազգային կոնգրէս» խմբակցութեան պատգամաւոր Հրանդ Բագրատեանը ՀՀ 2013թ. պետքի շէն նախագծի վերջնական տարբերակի քննարկման ժամանակ Ֆինանսների նախարար Վաչէ Գաբրիէլեանից հետաքրքրուեց, թէ որտեղ են տեղաբաշխուած ՀՀ արտաքին պահուստները:

Հրանդ Բագրատեանն ասաց, որ ՀՀ արտաքին պահուստների տեղաբաշխման վերաբերեալ տուեալներ չի կարողանում գտնել: «Ասացէք ինդրեմ, որտեղ են հանրապետութեան փողերը, որտեղ են տեղաբաշխուած դրանք եւ ինչ տոկոսով: Եթէ գաղտնիք չէ, ասէ՛ք, պատգամաւորները կարո՞ղ են ստանալ այս տեղեկութիւնը», - ասաց պատգամաւորը:

Ի պատասխան Վաչէ Գաբրիէլեանն ասաց, որ ՀՀ արտաքին պահուստները տնօրինում է Կենտրոնական բանկը, իսկ դրանց մա-

սին ֆինանսական հաշուետուութիւնները բացուած ու տպագրուած են ֆինանսական հաշուետուութիւնների հաղորդման միջազգային ստանդարտով եւ աւելի մանրամասն առկա են անցնում առկա տրոսկական ընկերութիւնների կողմից:

«Դա սահմանուած է օրէնքով, դրանից աւելի մանրամասն տեղեկութեան բացումը խորհուրդ չի տրուում, քանի որ կարող է բանկային գաղտնիքներ բացայայտել», - ասաց նախարարը:

Հրանդ Բագրատեանը նաեւ հետաքրքրուեց, թէ 4 տրիլիոն 567 մլրդ-ի համախառն ներքին արդիւնքի (ՀՆԱ) մէջ ստուերային տնտեսութիւն կա՞ց, թէ՛ ոչ: Նախարարը տեղեկացրեց, որ ստուերային տնտեսութիւնը ՀՆԱ-ի մէջ ներառուած է: Նշեալ պատասխանն ի տարբերութիւն նախորդի Բագրատեանին բաւարարեց:

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԸ ԶԻԱՍԹԱՓՈՒԱԾ Է ԵՒ ԶԻ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՄ

«Ժողովրդական կուսակցութեան» նախագահ Տիգրան Կարապետեանը՝ Կուբա կատարած ճանապարհորդութեան ընթացքում մտքափոխուել է եւ չի առաջադրուի 2013-ի նախագահական ընտրութիւններում: «Հիստորիկաբար եմ քաղաքական դաշտից, տեսնում եմ, որ չկայ պայքար դէպի արդարութիւն, այլ կայ պայքար դէպի սեփական դրսեւորումներ: Եւ ճիշդն ասած՝ համարում եմ, որ քաղաքական դաշտն ինձ արժանի չէ», - Tert.am-ի հետ զրոյցում ասաց ԺԿ նախագահը:

Տիգրան Կարապետեանն այն կարծիքի է, որ նախագահի նորաչալտ թեկնածուները՝ «կին թեկնածուներ, էպոսագէտ եւ այլն», գործում են քաղաքական դաշտի լիակատար պայմանաւորուածութիւնների «շարանում», ինչի մասնակիցն ու մեղաւորը դառնալ ինքը չի պատրաստուում: «Թող նրանք իրենց մեղքերը գործեն»:

«Մէկը միւսի հետ պայմանաւորուած է, ու ոեւէ մէկը, էդ էպոսագէտը կամ որեւէ մէկը 30-40

հազար դոլար չի վճարի, որ հենց, ուղղակի, գրօնի քաղաքական դաշտում: Ուրեմն՝ դա պայմանաւորուածութիւններ են: Ու հենց այ էդ ամէն ինչից ես գգուում եմ», - յաւելեց Տիգրան Կարապետեանը եւ թեկնածուների մասով մի դիտարկում էլ չաւելեց. «Իսկ եթէ այստեղ չի «եփուած այդ կերակուրը», ուրեմն դրսից ա, ես գիտեմ՝ Դուք ում ի նկատի ունէք»:

Իսկ հարցը, թէ Տիգրան Կարապետեանի կանխատեսմամբ՝ ո՞վ կը յաղթի, առհասարակ, անիմաստ դիտուեց. «Ժողովրդական կուսակցութեան» նախագահն առաջարկեց դիտարկել վերջին երկու ընտրութիւնները:

«Ինչի՞ մասին է խօսքը, եթէ Հանրապետական կուսակցութիւնը 700 000 ձայն ունի պահած: Ի՞նչ է, հաւատում էք, որ Հայաստանում 3 միլիոն 400 000 մարդ կա՞ց: Եթէ հաւատում էք, ուրեմն՝ միամիտ էք, իսկ եթէ չէք հաւատում, ուրեմն՝ դրանով ամէն ինչ ասուած է», - եզրափակեց նա:

ԼՈՒՐԵՐ

«ԵՅՈՎԱՅԻ ՎԿԱՆԵՐԻՆ ՉԻ ՅԵՏԱՔՐՔՐՈՒՄ ԶԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ»

«ԵՅՈՎԱՅԻ ՎԿԱՆԵՐ» շարժման ներկայացուցիչներին չի հետաքրքրում հայկական դատարանների ընդունած որոշումները. նրանք իրենց հարցերը լուծում են եւրոպական դատարաններում», - անդրադառնալով վերջերս Եւրոպական դատարանի՝ յօդուտ «ԵՅՈՎԱՅԻ ՎԿԱՆԵՐ» աղանդաւորական կազմակերպութեան ընդունուած որոշմանը՝ յայտարարեց «Քայքայիչ աղանդներից տուժածների օգնութեան կենտրոն» հասարակական կազմակերպութեան ղեկավար Ալեքսանդր Ամարեանը:

Յիշեցնենք, որ Եւրոպական դատարանի որոշման համաձայն՝ պետութիւնը պէտք է 112.000 եւրօ վճարի վեց եճովայի վկաներին, որոնք հրաժարուել էին ծառայել բանակում, իսկ ՀՀ դատարանը վճար էր կայացրել օրէնսդրութեան համաձայն՝ որակելով դասալիք:

«ԵՅՈՎԱՅԻՆՆԵՐԸ նախապէս պատրաստուած են նման դատավարութիւնների եւ եւրոպական կառույցներին ներկայանում բազմաէջանոց փաստաթղթերով», - ասաց Ա. Ամարեանը, ընդգծելով, որ եճովայանները հրաժարուել են նոյնիսկ այլընտրանքային ծառայութիւնից:

«Այս դէպքերում մեղաւորութեան իրենց մեղքաբաժին ունեն նաեւ հայկական դատարանները, քանի որ հարցին չեն մօտենում փորձագիտական խորը մօտեցմամբ: Դրա համար անհրաժեշտ է, որ դատական համակարգում եւս լինեն կրօնի մասնագէտներ: Բացի այդ, կատարելագործուած չէ նաեւ օրէնսդրական դաշտը, յստակեցուած չեն կրօնական պատճառներով գինծառայութիւնից ազատուելու նորմերը: Եւ սա չի վերաբերում միայն դատական համակարգին: Նոյնիսկ ԱԱԾ-ում չկայ բաւարար թիւով համապատասխան մասնագէտ», - նշեց բանախօսը՝ միաժամանակ դժգոհութիւն յայտնելով, որ փորձ է արւում հայաստանեան օրէնսդրութիւնը յարմարեցնել եւրոպականի այն դէպքում, որ հենց Եւրամիութեան անդամ երկրներում աղանդաւորա-

կան կրօնական կազմակերպութիւնների նկատմամբ պատժիչ օրէնսդրութիւն է գործում:

«Օրինակ՝ հենց Ֆրանսիայում արգելուած են որոշ կրօնական կազմակերպութիւններ, նման կառույցի անդամի ապօրինի այս կամ այն գործողութեան համար սահմանուած է խիստ պատիժ», - ասաց նա:

Բանախօսը նշեց, որ ներկայումս Հայաստանում հաշուառու է «ԵՅՈՎԱՅԻ ՎԿԱՅ» կրօնական կազմակերպութեան շուրջ 12000 յետնորդ, սակայն ոչ միայն այս, այլ նաեւ՝ այլ մի շարք կրօնական կազմակերպութիւններ գործում են մեր Հանրապետութիւնում ոչ թափանցիկ:

«Կրօնական մի շարք կազմակերպութիւններ հրաժարուել են ըստ սահմանուած օրէնքի՝ ներկայացնել հարկային մարմիններին ֆինանսական հաշուետուութիւնները, փակ են նաեւ հետազօտումների, պետական այլ մարմինների համար», - ասաց «Քայքայիչ աղանդներից տուժածների օգնութեան կենտրոնի» ղեկավարը:

Ալեքսանդր Ամարեանի կարծիքով, աղանդների տարածման դէմ պայքարելու համար հարկաւոր է մեծացնել Հայ առաքելական եկեղեցու դերը պետութեան մէջ: «Կարիք կայ, որ աղանդների հետ կապուած որոշ հարցերում մեր եկեղեցին համագործակցի պետութեան հետ եւ դա ամրագրուի նաեւ օրէնսդրութեամբ», - ասաց բանախօսը: Նա շեշտեց, որ նման քայլով այլ կրօնական ուսմունքների ներկայացուցիչներին նկատմամբ խտրականութիւն չի լինելու:

«Եւրոպական մի շարք երկրներում պաշտօնական եկեղեցու բացառիկ կարգավիճակն ամրագրուած է օրէնսդրութեամբ, եւ դրանք, կրկնեմ՝ Եւրամիութեան անդամներ են: Այդ կերպ որեւէ խտրականութիւն չի գրուելու, հակառակը՝ կը բացառուի աղանդաւորական տարբեր շարժումների ներհոսքը», - ասաց նա՝ նշելով, որ Մեծ Բրիտանիայում անգլիական եկեղեցին բացառիկ կարգավիճակ ունի:

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԽՈՍՏԱՑԱԾ Է

Շարունակուած էջ 1-էն

հասարակութեան ներկայացուցիչներուն: Ճիշդ այս սկզբունքներն է որ, պէտք է յստակօրէն պաշտպանուին ընտրութիւններու ժամանակ», - իր խօսքին մէջ ըսած է Պարոզօ:

Հայաստանի նախագահը իր կարգին ըսած է, որ եւրոպական կառույցներու հետ փոխգործակցութիւնը կը դիտուի որպէս Հայաստանի ամրապնդման եւ արդիւնաւէտ բարեփոխումներու իրականացման կարեւոր գործօն. - «Եւ

պատահական չէ, որ ես վերահաստատեցի Հայաստան-Եւրոպական միութիւն համագործակցութիւնը խորացնելու եւ զարգացնելու մեր հաստատակամութիւնը: Մեր նպատակն է մինչեւ 2013 թուականի Նոյեմբերին Վիլնիւսում կայանալիք գագաթնաժողովն աւարտին հասցնել Ասոցացման համաձայնագրի, ներառեալ խոր եւ համապարփակ ազատ առեւտրի գոտու շուրջ բանակցութիւնները՝ դրանով իսկ մեր յարաբերութիւնները հասցնելով նոր հանգրուանի», - ակելցուցած է Սերժ Սարգսեան:

ՀԱԿ-Ի ԵՒ ՀՀԿ-Ի ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակուած էջ 1-էն

թիւնները ուսումնասիրող յանձնաժողովի ստեղծման հարցի քննարկումը յետաձգելու առաջարկին գուցահեռ, Պետաիրաւական հարցերու մշտական յանձնաժողովի հանրապետական նախագահ Դաւիթ Յարութիւնեան նաեւ պայմաններ դրած է. քաղաքական որակումները նախագծէն հանելու

եւ յանձնաժողովի ստեղծու կէսը ՀՀԿ-ին տալու դիմաց Յարութիւնեան երաշխաւորած է խորհրդարանական մեծամասնութեան կողմ քուէարկութիւնը այդ նախագծին: Գոնկրէսն ալ ըստ երեւոյթին համաձայնած է:

Անդրանիկ Քոչարեան համոզուած է, որ նման իրավիճակը ձեռնառու է միմիայն իշխող կուսակցութեան:

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՈՐԵՒԷ ՎՏԱՆԳ ԶԿԱՅ, ՍԱԿԱՅՆ ՎՏԱՆԳՈՒԱԾ ԵՆ ԱՍԱԴԻՆ ՍԱՏԱՐՈՂՆԵՐԸ»-. ՀԱՒԱՍՏԻԱՑՆՈՒՄ Է ՍԻՐԻԱՅԻ ԸՆԴԴԻՍԱԴԻՐԸ

Սիրիայում վտանգի մէջ են նրանք, ովքեր սատարում են նախագահ Ասադին՝ անկախ ազգային պատկանելիութիւնից ու կրօնական համոզմունքներից՝ «Ազատութիւն» ռազիոկայանին տուած բացառիկ հարցազրոյցում ասում է սիրիացի քաղաքագէտ, ընդդիմադիր ճակատի ներկայացուցիչ Հայթամ Բադերխանը:

«Ազգային փոքրամասնութիւնների համար որեւէ վտանգ չկայ, ընդդիմադիրները որեւէ տարբերակում չեն դնում՝ հայ եւ դու, յոյն, թէ չերէք: Բայց եթէ նրանք միաժամանակ սատարում են իշխանութիւններին, ապա ընդդիմադիրները նրանց վերաբերում են որպէս իշխանութեան աջակիցներ», - նշում է Բադերխանը:

Ընդ որում, ընդդիմադիր ճամբարի ներկայացուցիչը հարցազրոյցում ցաւով փաստում է, որ Սիրիայում առկայ շատ ազգային փոքրամասնութիւններ աջակցում են հենց Ասադի վարչակազմին: «Սակայն՝ ոչ բոլորը, մեր ճամբարում էլ կան քրիստոնեաներ», - ասում է Հայթամ Բադերխանը՝ մանրամասնելով. - «Սիրիայի ազգային խորհրդի՝ ընդդիմութեան կոալիցիոն միաւորման առաջնորդը՝ Ջորջ Սաբրան քրիստոնեայ է, հայերը ունեն իրենց դպրոցներն ու եկեղեցին, նրանց նկատմամբ երկրի ներսում վերաբերմունքը մշտապէս եղել է բարիդրացիական

եւ բարեկամական, նրանց վերաբերուել ենք ինչպէս ցանկացած սիրիացու եւ երկրի քաղաքացու: Սակայն երբ որեւէ մէկը քաղաքական այլ դիրքորոշում է որդեգրում՝ դա արդէն այլ հարց է»:

Նշենք, որ Սիրիայում ապրող հազարաւոր հայերն ու Հայաստանի իշխանութիւնները հակամարտող կողմերից ունէ մէկին պաշտօնապէս աջակցութիւն չեն յայտնում, այդուամենայնիւ, սիրիահայերը փաստում են, որ Ասադների 30-ամեայ իշխանավարման օրօք իրենց իրաւունքները լիովին պաշտպանուել են, մինչդեռ այժմ մտավախութիւններ կան, որ ընդդիմադիրները կը սասանեն այդ կաշուութիւնը:

«Ով ում դէմ է կուռում Սիրիայում» վերնագրուած յօդուածում անցած ամիս The Washington Post-ը փաստել էր, որ Սիրիայում ապրող միւս քրիստոնեաների նման հայերը եւս հիմնականում աջակցում են գործող վարչակազմին, այդուամենայնիւ, «ինչպէս փոքրամասնութիւնների իրաւունքների պաշտպանութեան միջազգային խումբն է փաստում, հայերը Սիրիայում աւելի քիչ են ինտեգրուած, քան միւս խմբաւորումները, քաղաքական հարցերին մասնակցելուց խուսափում են եւ արդէն մէկուկէս տարուց աւելի շարունակուող բախումների ընթացքում որդեգրել են առաւելապէս չէզոք դիրքորոշում»:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԵՏՐՈՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՈՒՄ Է

Վերակառուցման եւ զարգացման եւրոպական բանկի, Եւրոպական ներդրումային բանկի եւ ԵՄ Հարեւանութեան ներդրումային գործիքի ներդրումներով արդիականացուած է Երեւանի մետրոպոլիտենը: Վերոնշեալ կառույցների ներկայացուցիչներն ու Երեւանի քաղաքապետարանի պաշտօնեաները շրջայց կատարեցին մետրոպոլիտենում՝ ծանօթանալու կատարուող աշխատանքներին:

Երեւանի մետրոպոլիտենի կայարաններէն միւս

Մրազրի առաջին փուլի իրականացման համար, որը մեկնարկել է այս տարուայ Օգոստոսին եւ կ'աւարտուի 2013 թուականի Սեպտեմբերին, նշուած կառույցների կողմից յատկացուել է 15 մլն եւրօ: Այդ թւում՝ ԵՄ յատկացրած 5 մլն եւրօն դրամաշնորհ է:

Երկրորդ փուլում նոյնքան ներդրում կը կատարուի: Մետրոպոլիտենի տնօրէն Փայլակ Եայլոեանը լրագրողներին հետ ձեպագրոյցում տեղեկացրեց, որ առաջին փուլի աշխատանքները 73 տոկոսով արդէն կատարուել են: Մասնաւորապէս կատարուել են բարձրավոլտ մալուխների փոխարինման, պոմպակայանների արդիականացման, գծային տնտեսութեան վերանորոգման աշխատանքները: Տնտեսումների հաշուին վերակառուցուել է նաեւ 37 վագոններից 10-ը: Նոյնքան էլ նախատեսուած է արդիականացնել յաջորդ փուլում:

Փայլակ Եայլոեանի խօսքով՝ մետրոպոլիտենի սակագնի բարձ-

րացման հաշուին հիմնականում լուծուած են անվտանգութեան հարցերը, իսկ աշխատակիցների աշխատավարձերը բարձրացել են ընդամենը հինգ տոկոսով, ինչը յարուցել է աշխատակիցների դժգոհութիւնը:

«Դուք գիտէք, թէ հանրապետութիւնում միջին աշխատավարձն ինչքան է, իսկ մեզ մօտ միջինից մի փոքր բարձր է», - ասաց նա:

Մրազրի երկրորդ փուլում նախատեսուած է կատարել դրենաժային թունելի շինարարութիւն: Մետրոպոլիտենի տնօրէնը նշեց, որ այսօրուայ դրութեամբ ամբողջովին վերանորոգուած են «Չարբախ», «Չորավար Անդրանիկ» եւ «Երիտասարդական» կայարանները:

ԵՄ հայաստանեան պատուիրակութեան ղեկավար, դեսպան Տրաւեան Հրիսթեան էլ տեղեկացրեց, որ եւս 5 միլիոն եւրօ դրամաշնորհ են տրամադրելու ծրագրի երկրորդ փուլի համար:

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ՍՈՒՐԻԱ ԿԸ ԽՈՍՏԱՆԱՅ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԶԵՆՔ ԶԳՈՐԾԱԾԵԼ

Սուրիոյ մէջ քիմիական գէնքերու օգտագործման հաւանականութեան մասին տարածուած տեղեկութիւններու լոյսին տակ, միջազգային ուժեր եւ կազմակերպութիւններ կը փութան գտնելու զոգուածներ փոխանցելու Դամասկոսի իշխանութիւններուն:

Միացեալ Նահանգներէն ետք, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնները անընդունելի համարեցին քիմիական ուժի օգտագործումը: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սէրգէյ Լավրով մերժեց քիմիական գէնքերու օգտագործումը եւ կոչ ուղղեց խաղաղ լուծում ապահովելու:

ՆԱԹՕ-ի ընդհանուր քարտուղար Անտրէյ Ֆոկ Ռասմուսըն նշեց, որ նման գէնքերու օգտագործումը շուտով պիտի ներգրաւէ արտաքին խիստ հակադարձութիւն:

Ռասմուսընի համաձայն, քիմիական գէնքերու գոյութիւնը յաւելեալ պատճառ մըն է հակա-օդային պաշտպանութիւն տրամադրելու կազմակերպութեան անդամ թուրքիոյ: Դամասկոսէն ստացուած լուրերու համաձայն, Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած է թէ սուրիական կառավարութիւնը երբեք քիմիական գէնքեր պիտի չգործածէ իր սեփական ժողովուրդին դէմ, ինչ որ ալ ըլլան երկրի պայմանները:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԵՍՓՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

2013 թուականին Լիբանանի մէջ տեղի ունենալիք երեսփոխանական ընտրութիւններու կապակցութեամբ որոշուած է նոր օրինագիծ մը պատրաստել:

Այս կապակցութեամբ կազմուած է ընտրական օրէնքի մնայուն յանձնախումբ մը, որ արդէն սկսած է իր համատեղ նիստերու գումարման: Միւս կողմէ տարածաշրջանի դէպքերուն կապակցութեամբ Լիբանանի կառավարութիւնը դարձեալ յայտարարութիւն մը կատարելով ընդգծած է, որ Լիբանան որդեգրած է դրական չէզոքութեան քաղաքականութիւն մը:

Միւս կողմէ Ռուսաստանի նախագահ Վլատիմիր Փութին, Իսթանպուլ ժամանելով Թուրքիոյ վարչապետ Ռէճէփ Թայիպ Էրտողանի հետ ունեցաւ շահեկան խօսակցութիւններ երկու երկիրները շահագրգռող այլազան հարցերու շուրջ: Երկու ղեկավարները խոր տարակարծութիւններ ցուցաբերեցին Սուրիոյ տագնապի կապակցութեամբ: Գալով սուրիական սահմանին մօտերը ՆԱԹՕ-ի կողմէ PATRIOT տիպի հրթիռներու գետեղումին՝ Ռուսաստան դէմ արտայայտուեցաւ անոր յայտնելով որ նման միջոցառումը մեծապէս կը վտանգէ տարածաշրջանի փխրուն խաղաղութիւնը:

Անցնող երկու տարիներու բախումներու հետեւանքով Սուրիոյ մէջ մահացածներու թիւը հասած է 41,000-ի:

ՀԱԼԵՊԻ ՄԵՋ ՀԱՅ ՄԸ ԵՄ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Սուրիոյ մէջ տեղի ութեցող դէպքերը գոհեր կը խլեն նաեւ մեր հայ գաղութէն: Անցեալ Ուրբաթ օր, Հալէպի մէջ արձակագէնի մը կրակոցով լրջօրէն վիրաւորուած է ընկեր Սարգիս Գալաքեան:

Սարգիս Գալաքեան գաղութի ծանօթ անձնաւորութիւններէն է եւ անդամ Կիլիկեան ձեմարանի խնամակալ Մարմինի:

Սարգիս Գալաքեան գաղութի ծանօթ անձնաւորութիւններէն է եւ անդամ Կիլիկեան ձեմարանի խնամակալ Մարմինի:

Լիբանան եւ տարածաշրջանի այլ երկիրներ Պոստոյ մէջ գումարուած Փութին-էրտողան գազաթափ ժողովի վրայ մեծ յոյսեր ունէին, սակայն ի թերեւ ելած են:

Խայազգի սպայ Սամսոն Անդրանիկեան կը յանձնուի հողին

Լիբանանեան բանակը հրապարակեց հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ հաստատեց, թէ բանակի հայազգի սպայ Սամսոն Անդրանիկեանին սպանութեան պատճառ դարձած ոճրագործը նախապէս օգտագործած է շատ մը կեղծ փաստաթուղթեր, ինքզինք ներկայացնելու որպէս կրօնական գործիչ: Կասկածեալը կապեր ունի գէնքի վաճառականներու եւ մաքսաներդումներ կատարողներու հետ: Անոր դէմ արձակուած են բազմաթիւ վճիռներ:

Նշենք, որ նահատակ Անդրանիկեան ծնած է Պոլսոյ Համուտ՝ 1971-ին: Ան 1991-ին մուտք գործած է բանակի շարքերէն ներս, ստանալով բազմաթիւ շքանշաններ: Անդրանիկեանի յուղարկուածութիւնը տեղի ունեցաւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ: Դարձեալ ապահովական առումով, երկու օրերու ընթացքին բացայայտուեցան անծանօթներու ձեռամբ սպանուած երկու քաղաքացիներ: Փիէր Ֆլալիի մարմինը հողին յանձնուեցաւ Պոստի մէջ, իսկ Ղեկիլի իր բնակարանին առջեւ 10 փամփուշտներով սպանուեցաւ 25 ամեայ Մոհամմէտ Իսա ձոնին:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԱՐԴԱՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒԻ ԴԱԻԹԵԱՆ

Վերջապէս, Պաղեստինցիներ ստացաւ աշխարհի ժողովուրդներուն հետ հաւասար նկատուելու միջազգային կնիքն ու պաշտօնական իրաւունքը: Միացեալ Ազգաց կազմակերպութեան (ՄԱԿ) Ընդհանուր Ժողովը, իր 193 թիւ հանուր ժողովը, իր 138 պետութիւններու կազմին մէջ ընդունեց Պաղեստինը, որպէս Դիտորդ Պետութիւն, այնպիսի բացարձակ մեծամասնութեամբ մը (138 պետութեանց քուէներով), որ ամօթի պատին գամեց դէմ քուէարկողներու փոքր թիւ մը (9) բաղկացեալ իսրայէլի հետ կորօրէն ընթացող Ամերիկայէն եւ Հարբըրեան Գանատայէն, եւ իրենց հետ քանի մը անկշիռ, անճանաչելի եւ անծանօթ պետութիւններէ: Աշխարհ իր մեծերով, Չինաստանով, Հնդկաստանով, Ճաբոնով, Ռուսիայով, Պրագիլով, Ֆրանսայով, Իտալիայով, (եւ Հայաստան աշխարհով.....), ինչպէս նաեւ ամբողջ հինգ ցամաքամասերը լաւապէս ներկայացնող երկիրներով, ԱՅՈՒ Ըսաւ Պաղեստինին, որ անոր չարչարեալ եւ զրաւեալ ներկան, ունենայ իր տեղը միջազգային մարմիններու մէջ եւ արդար ձայնը՝ միջազգային ատենաներու մօտ:

Քուէարկութենէն անմիջապէս ետք, Ամերիկայի ՄԱԿ-ի մօտ դեսպան Սիւզըն Ռայս, առարկեց ըսելով թէ Ամերիկան դէմ քուէարկեց որովհետեւ ան կը հաւատայ որ միայն իսրայէլ-Պաղեստին ուղղակի բանակցութիւններով կարելի է ճշդել կամ լուծել Պաղեստինի կարգավիճակը: Ինչ հեզնանք: Այսպիսի առարկութիւն, որ իսրայէլի կողմէ առաջ կը քշուի, պարզապէս ժամավատում եւ ժամավաճառում է:

Այնքան ատեն որ իսրայէլ, հակառակ Ամերիկայի եւ մնացեալ աշխարհի ընդդիմութեան, կը շարունակէ Պաղեստինեան հողի վրայ նոր գաղթավայրեր (Settlements) ստեղծելու կամ ամրապնդելու իր անընդունելի քաղաքականութիւնը, եւ այնքան ատեն որ ան չընդունիր Երուսաղէմ քաղաքէն փոքր մաս մը գիջիլ որպէս մայրաքաղաք նորաստեղծ Պաղեստինի պետութեան, ան կը նկատուի արգելք եւ խոչընդոտ:

դոտ՝ որեւէ տեսակի խաղաղութիւն կամ համաձայնութիւն կնքելու յաջողութեան խնդրին մէջ: Յետոյ, անհաւասար կողմերու միջեւ եղող ուղղակի բանակցութիւն մը անկարելի է որ արդար լուծում տայ տկար կողմին, այս պարագային, Պաղեստինին: Ամերիկան որ չաճախ հաշտարար դեր կ'ուզէ խաղալ, միակողմանի չկրնար ըլլալ կամ անտարբեր մնալ իսրայէլի անօրէն գրաւումին նկատմամբ: Եւրոպան շատոնց հասկցած ըլլալ կը թուի անարդարութեան կիրարկումը Պաղեստինեան ժողովուրդի դատին դէմ, ճիշդ այնպէս ինչպէս ան հասկցած ըլլալ կը թուի արդար պահանջքը հայութեան իրեն դէմ կատարուած ցեղասպանութեան ճանաչումի հարցին մէջ:

Թուրքիոյ եւ իսրայէլի կողքին միշտ կանգնող Ամերիկայի պետութիւնը պարտի սխալ դիրքորոշումներով մարդկութեան մեծամասնութեան դէմ չկանգնել, եւ ներկայացնել իր ժողովուրդի մշակութային եւ մարդկայնապէս յառաջացած մեծամասնութիւնը, եւ չենթարկուիլ դրամատէր մեծ ընկերութիւններու շահախնդիր ցուցմունքներուն:

Իսկ ինչ կը վերաբերի Հարբըրեան Գանատայի կողմնակալ քուէին, ան գոնէ կրնայ իրեն եղբայր նկատող Անգլիոյ եւ Աւստրալիոյ պէս ոչ թեր ոչ ալ դէմ քուէարկելով չէզոք դիրք բռնել: Կար ժամանակ, երբ Գանատան, Լէսթըր Փիրսընի եւ Փիէր Էլբըթ Թրուտոյի անկողմնակալ, չէզոք եւ խաղաղապահ դիրքով, կը վայելէր յարգանքն ու վստահութիւնը մարդկութեան, եւ ունէր իւրաքանչիւր անկախ քաղաքականութիւն:

Ի՞նչ պէտք ունէր Գանատան մտահոգուելու այնքան, որ իր արտաքին գործոց նախարար Ճան Պէրտո-ը պարտադրուէր խորհրդակցութեան կանչելու Միջին Արեւելքի մէջ ծառայող իր դեսպանները: Ինչու՞ պէտք էր վտանգել Գանատացիներու ապահովութիւնը այսքան լիակոծ աշխարհի մը մէջ, կողմնակալ կեցուածքով մը որ խոտոր կը հանդիսանայ Գանատայի չէզոք եւ արդար անցեալին եւ անոր ժողովուրդի մեծամասնութեան փափաքին:

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԳՐԱԻԵԱԼ ՀՈՂԱՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԴԵՍ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Իսրայէլի կառավարութեան կողմէ վերջերս արտօնուեցաւ Պաղեստինի Արեւմտեան ափին վրայ 3000 նոր բնակարաններու կառուցումը: Այս միջոցառումը խոր ընդվզում յառաջացուց ոչ միայն արաբական այլեւ Արեւմտեան Եւրոպայի շատ մը երկիրներու մօտ: Արդարեւ, քաղաքական դէտերու կարծիքով վերոյիշեալ հողատարածքի շահագործումով աշխարհագրականօրէն երկու մասի կը բաժնէ Պաղեստինի Արեւմտեան ափը:

Ասիկա երեւոյթ մըն է, որ մեծապէս կը խոչընդոտէ Պաղեստինեան անկախ պետութեան մը ստեղծման գործընթացը եւ արեւելեան Երուսաղէմն ալ այդ նոր պետութեան մայրաքաղաք հռչակելու վարկածը: Վերոյիշեալ հարցի կապակցութեամբ Ֆրանսայի նախագահ Հոլանտոն ու Գերմանիոյ պետութեան ղեկավար Անթելա Մէրգէլ ճնշում բանեցուցին իսրայէլին վրայ, սակայն Նաթանեհաճու ըսաւ թէ որոշումը ի գործ է եւ ծրագիրը պիտի չկասեցուի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ ԵՐԵՒԱՆԵՐԸ ՍՏԱՄՊՈՒԼԻ ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

ԱՆԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

13-ամեայ Մամուկան ստիպուած է ամէն օր համոզել ինքն իրեն, որ իր թուրք «շէֆ»-ին աւելի շատ է սիրում, քան՝ սեփական հօրը: Ծանր սոցիալական պայմաններն սկսել են ազդել նոյնիսկ Հայաստանի անչափահաս քաղաքացիների զգացմունքների եւ աշխարհայեացքի վրայ:

Մամուկան աշխատում է Ստամբուլի Քուլմքափը թաղամասի կոշիկի արտադրամասերից մէկում: Հրազդանից Ստամբուլ է տեղափոխուել մօր՝ Կարինէի եւ փոքր եղբոր՝ Ռոբերտի հետ: Տասն ու ամենափոքր եղբայրը՝ Սամուէլը, մնացել են Հայաստանում, իսկ հօր մասին տեղեկութիւն չունի. «Չգիտեմ՝ ուր ա, էստեղ էր, բայց գնացել ա», - ասում է Մամուկան՝ մի տեսակ ամաչելով իր ընտանիքի կարգավիճակից:

Մամուկան բացատրում է, թէ ինչպէս են կաշուից պատրաստում կոշիկները

Արդէն 4 տարի է, ինչ ամէն օր առաւօտեան 7-ին Մամուկան աշխատանքի է գնում, ամբողջ օրն անցկացնում աշխատավայրում, իսկ երեկոյեան 8-ից յետոյ վերադառնում է «շէֆ»-ի վարձած բնակարանն ու փորձում հանգստանալ՝ մինչեւ յաջորդ առաւօտ: Մամուկան աշխատավայրում ամենասիրուածն է, բոլոր մանր-մուկ գործերը նրան են բաժին ընկնում:

Հարցին, թէ՛ արդեօք չի՞ կարօտել Հայաստանը, չի՞ ուզում վերադառնալ, պատասխանում է. «Չէ, հէջ: Ստեղ լաւ ա, լաւ ընկերներ ունեմ, լաւ մէջք ունեմ...»: Մամուկան թուրքերէն վարժ է խօսում, իսկ դպրոց վաղուց է՝ չի յաճախում: Նրա մայրն արդէն յստակ բացատրել է, որ իր ապագան կօշիկ կարելն է, իսկ լաւագոյն

դէպքում՝ փոքրիկ արտադրամաս ունենալը:

«Հիմա ես չէ՞ի ուզենայ իմ Հայաստանում լինել, իմ ընտանիքում, իմ էրեխու մօտ լինելի՞, ամենակարեւորը չէի ուզի իմ էրեխէն ստեղ աշխատէ՞ր, կ'ուզէի՞ սովորէր: Բայց էստեղ իրենց ապագան էս ա՛ պիտի աշխատեն, իրենց պահեն», - յուզմունքով, բայց եւ իրականութեան գիտակցումով խօսում է Մամուկայի մայրը՝ Կարինէն:

Բանկերից վերցուած բազմաթիւ պարտքերն են Կարինէին ստիպել վերցնել իր միակ յոյսը՝ երեխաներին եւ հասնել թուրքիա: Երրորդ երեխային Ստամբուլ չի բերել, քանի որ աշխատել չէր կարողանայ. ֆիզիկական խնդիրներ ունէր: Պարտքերը մարելուց եւ Ստամբուլում յարմար տեղաւորուելուց յետոյ՝ միակ միտքը, որ Կարինէին հանգիստ չի տալիս, Հայաստանում թողած երեխայի կարօտն է. «Երեխաս 2 տարեկան էր, երբ թողցի, եկայ թուրքիա: Յետեւիցս լացում էր, չպտտուեցի, որ չտեսնեմ՝ ոնց ա լացում... Ինչի՞, ինչի՞ պիտի ես իմ էրեխու կողքին չլինէի, երբ Սեպտեմբերի մէկին առաջին դասարան էր գնում, ինչի՞ ա մեր Հայաստանը մեզ էս օրը զցում, որ ստիպուած տուն-տեղ թողնում, հանում ենք թուրքիա», - բողբոջում է Կարինէն:

4 տարիների ընթացքում Կարինէն մէկ-երկու անգամ է կարողացել այցելել մօրն ու երեխային, իսկ վերջին տարիներին ամսական 100-200 դոլար է ուղարկել նրանց:

«Արդէն Հայաստան ոչ մէկն էլ չի ուզում գնայ: Էնտեղ ոչ մէկն էլ չի ապրի: Եթէ պետութիւնն ինձ բաւարարէր, իմ երկու տարեկան էրեխուն կը թողնէի, կը գայի՞: Իմ էրեխէն հաց էր ուզում, ես հաց չունէի, որ տայի: Հայաստանն իմ ինչի՞ն ա...», - ասում է Կարինէն:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յարգելի խմբագրութիւն

Ինչպէս յիշում էք, Հայաստանը անկախութիւն ձեռք բերելուց յետոյ մեր իշխանաւորները իրենց քաղաքական կուրուլթեան պատճառով Հայոց լեռնաշխարհի Արքայ՝ Արարատ լեռան բնապատկերը գինանշանից դէն նետեցին:

70 տարի ի վեր այնչէր Մասիսը, գտնուելով Խորհրդային Հայաստանի գինանշանում, թուրք-իային տանջում, ճնշում էր իր բարբարոսութեան համար, մեզ էլ յիշեցնում այն անմեղ գոհերին, որոնք իրենց Հայրենիքի զաւթման պատճառով նահատակեցին, նոյնիսկ գերեզման էլ չունեցան Հայրենի հողում:

Այդ խայտառակ, ամօթալի սխալից յետոյ նոր գինանշան ընդունեցին եւ Սահմանադրութեան մէջ էլ սուտ ու սխալ նշեցին, որ «Հայաստանի գինանշանի կենտրոնում, վահանի վրա պատկերուած է Արարատ լեռը», քանի որ ոչ մի իրեն յարգող հայորդի, թէ՛ Հայաստանում, եւ թէ՛ Սփիւռքում, այնտեղ չի կարող տեսնել այն, ինչը իրականում չկայ: Դուրս է գալիս, որ մենք՝ ողջ հայութիւնը, ինքներս մեզ ենք անամօթաբար խաբուում ու հայրենասէր ձեւանում:

Ելնելով այն հանգամանքից, որ մօտենում է Յեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցը, յարգելի խմբագրութիւն, ճիշտ կը լինէր, եթէ Ձեր թերթի օգնութեամբ Սփիւռքը եւս մտահոգուած լինէր եւ աջակցէր, որպէսզի Հայաստանի պետական այրերը ուղղեն իրենց թոյլ տուած կոպիտ սխալը եւ Յեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցի նախաշեմին բիբլիական Արարատ լեռան բնապատկերը վերադարձնեն գինանշանին:

Այսօր Նոստրադամուսներ չկան, որպէսզի գուշակեն, թէ մէկ դար յետոյ ինչպիսի աշխարհագրական դիրք կունենանք մենք, սակայն եկէք սերունդների ազգային զգացմունքները չփոշիացնենք, որպէսզի որքան էլ որ հիասթափուած Հայաստանից հեռանան, լքեն երկիրը, մեր պէս կարօտով չապրեն, հոգով հայ մնան եւ կորցրած Արեւմտեան Հայաստանի մասին մտահոգուած լինեն:

Այս ամէնի հետ մէկտեղ, ազգանպաստ մեծ գործ կը լինէր,

որպէսզի սփիւռքահայութիւնը, եթէ իհարկէ համամիտ լինի, աջակցէր, որ ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցի նախաշեմին ոչ միայն Արարատը իր արժանի տեղը գտնէր գինանշանում, այլեւ Երեւանում տեղադրուէր հայ ժողովրդի վաղեմի բարեկամ, գերմանալեզու գրող Ֆրանց Վերֆէլի արձանը: Մի մարդու, որը իր «Մուսա լեռան 40 օրերը» վէպով, գրեթէ մէկ միլիոն սոսիսով առաջինը համայն մարդկութեանը ներկայացրեց Հայոց կոտորածի ճշմարիտ պատմութիւնը, նոյնիսկ Վիեննայում վէպը լոյս տեսաւ որպէս գրպանի գիրք, իսկ չէիս կոմպոզիտոր Յոգեֆ Մատէլը ստեղծեց սիմֆոնիա եւ օպերա:

Ճիշտ է, մէկ անգամ մենք արդէն նրա կիսանդրին տեղադրել ենք Վիեննայում, սակայն դա սփիւռքահայութեան շնորհքն է եղել եւ ոչ թէ Հայաստանի: Կարծում եմ, եթէ մենք բարեկարգ ձեռք ենք համարուում, որում չէմ կասկածում, պարտաւոր ենք Միջնադարից ստորոտում ունենալ Ֆրանց Վերֆէլի արձանը: Ճիշտ է, նա օտարերկրացի է, սակայն նրա անունը չաւերժ կապուած է մեր պատմութեան հետ եւ այսօր էլ հաստատապէս ապրում է հայ ոգու յիշողութեան գանձարանում:

Յարգելի խմբագրութիւն, տարիներ շարունակ այս մասին տեղեկացուել են մեր պետական այրերը, քաղաքական գործիչները, սակայն մինչ օրս այս առաջարկը անտարբերութեան է մատնուած, գուցէ Սփիւռքի մեր հայրենակիցները կարողանան այս ամէնը իրականացնել, քանի որ առաջարկութիւնը բխում է հայրենակորոյս հայ ժողովրդի շահերից, ինչպէս նաեւ Սփիւռքի, քանի որ վերջինս ձեւաւորուել է ցեղասպանութեան պատճառով եւ այս արցունք էլ նա պէտք է իր ձայնը ունենայ: Գուցէ ցեղասպանութեան 100-ամեայ տարելիցին նուիրուած աշխատանքները համակարգող յանձնաժողովի անդամները, Սփիւռքի աջակցութեամբ, այս հարցին լիարժէք ազգային մօտեցում ցուցաբերեն, որպէսզի մեր պետական այրերը վերոնշեալ առաջարկութիւնը կեանքի կոչեն:

Յոյսով եւ յարգանքներով՝
Էֆրիկ Աւետիսեան-Իրաւաբան

ՍԵՐ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԵՒ ՍԵՐ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՅԻՇՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍԵՋԷ

ԴՈՎՏ. ԺԻՐԱՅԻ ՔՈՉԱՐԵԱՆ

Հայ-թուրքական համերգ, հայ-թուրքական միջոցառում, ցուցահանդէս, երկխօսութիւն... Տեղատարափ է Պեռլինում, մի բան, որ կամ միւս երկրներում տեղի չի ունենում եւ կամ հայ մամուլը չի անդրադառնում:

Մենք անգամներ չիչեցրել ենք, թէ այս բոլորը մակերեսային են եւ թուրք լայն հասարակութեանը ոչ յուզում է եւ ոչ էլ հետաքրքրում (յատկապէս Գերմանիայի շուրջ երեք միլիոն թրքական ծագում ունեցող բնակիչներին):

Երբ յիշում ես, որ շուտով լրանալու է ցեղասպանութեան 100-ամեակը, զարմանում ես ու տարակուսում, թէ արդեօք մեր ժողովուրդը պատմութիւնից դասեր չի քաղել:

Եվ ինչո՞ւ է այս բոլորը կատարուում Գերմանիայում եւ յատկապէս Պեռլինում: Խնդիրը հասկանալի է: Գերմանիան առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին թուրքիայի դաշնակիցն էր ու մեղակիցը: Օժանդակեց երկրթուրք-պարագլուխների փախուստը Պեռլին եւ նրանց չյանձնեց Կ. Պոլսոյ ռազմական արտա-

կարգ ատեանին (1919-1920), որտեղ նրանք հեռակաջ կարգով մահապատժի էին ենթարկուել... Եվ այսօր էլ Գերմանիան շարունակում է թուրքիայի դաշնակիցը մնալ: Չմոռանանք նաեւ, որ Գերմանիայի արտգործ նախարարութիւնն էր վերը նշվածի կազմակերպիչը: Այդ ստեղծում, իսկ այսօր հայ-թուրքական «երկխօսութիւններին» հովանաւորողն ու ֆինասաւորողն է: Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետութիւնը ցայսօր Հայոց ցեղասպանութիւնը որպէս այդպիսին չի ճանաչել:

Եթէ գերմանացիները հոլոքոստը չճանաչէին, չգատապարտէին եւ հատուցում չվճարէին, հրեաները պատրաստ կը լինէին՝ գերմանացիների հետ միասնաբար ելոյթներ ունենալ: Իրականութիւն է, որ թուրքիան ցեղասպանութիւնը ժխտում է, մեր հայրենիքի մեծ մասը բռնագրաւել է, կործանում է հայկական ճարտարապետական կոթողները, թրքացրել է բոլոր հայկական աշխարհագրական անունները... օրնիբուն լուստանք է տեղում հայ ժողովրդի գլխին եւ կանգնած է իր արիւնակից աղբիւնի կողքին: Հայ անունը թուրքիայում հաւասար է դաւա-

ճանի ու ենթարկուում է արհամարհանքի:

Պեռլինի հայ եկեղեցական միութեան երգչախումբը երկու տարի առաջ ընկաւ «անադոլուքիլթուր» կազմակերպութեան ծուղակը եւ թուրքերի հետ միասնաբար ելոյթ ունեցաւ՝ կատարելով «թուրք-կոմիտասի» երգերից, ինչպէս ներկայացրած էր վերը յիշուած կազմակերպութեան կազմէն ջուլիանը, որ դուք վայելեցիք, թուրքիայի հայ փոքրամասնութեան կո-

րած մշակութի մասնիկներն էին, որոնց գտել, հաւաքել եւ պահպանել է Մուստաֆա Քեմալը»:

Իհարկէ, այս միջոցառումների յայտարարութիւններում, մասամբ նաեւ ելոյթներում չի յիշուում հայոց ցեղասպանութեան, բռնագողթի եւ կամ իլլուած հայրենիքի մասին: Յաճախ գերմանացի այցելուները զարմացած հարց են տալիս, եթէ այսպիսի սիրալիր յարաբերութեան մէջ են հայերն ու թուրքերը, ապա ինչո՞ւ սահմանները առ այսօր փակ են:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ՇԱՄԻ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹԵՐՈՒ ՇԱՄԻ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՍԱՆՐԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ՇԵՆԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ՅԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆԻ «ՎԵՐՋԻՆ ՅԵՔԻԱԹԸ» ԳՐՔԻ ՄԱՍԻՆ ՏՊԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Երաժշտագետ, երգահան, խմբավար եւ գրող Հենրիկ Անասեանի «Վերջին հեքիաթը» գրքի մասին է, որը մեզ ներկայացնում է հեղինակի մտածումները, խոհերն ու ցանկութիւնները թեմաների տարատեսակութեամբ: Գրքում տեղ են գտել մանրապատումներ, Գլենդէյեան ակնարկներ եւ վերջում բանաստեղծութիւններ: «Արուեստագետ մարդը ի յայտ եկած մի արուեստի բնագաւառում նաեւ կարելի է ծաղկի մի այլ բնագաւառում, ինչպէս մեր մայրաքաղաքում, ինչպէս որ ստեղծողը գրաւանութեան անդատանում իր սէրն ու տաղանդը ցուցաբերելով որպէս արձակագիր գրող՝ պարզ ու անպաճոճ, հոգու ցոլքերով ու կայծերով շրջապատի հետ հարողակցուելու անմիջականութեամբ»:

Նա մեզ ներկայանում է՝ սահուն գրչով եւ ինքնուրոյն ոճով հետաքրքիր ընթերցող գիրք, ինչպէս օրինակ՝ դաստիարակչական, հոգեբարոյական, պատմա-ազգայնական, ընկերային եւ հայրենասիրական բովանդակութեամբ:

Գրքի պատմուածքների համառոտ նշումներ:

Առաջին պատմուածքը շան հաւատարմութեան մասին է, որը վերնագրուած է՝ «Շունն էլ սիրելի գիտէ», այսպէս է եզրակացնում՝ «Այո՛, շան մը մտերմութիւնն ու հաւատարմութիւնը անմասն է, երանի՜ որ ուրիշ մարդիկ քիչ մը սորվել գիտնային...»:

Կենդանուն՝ ի մասնաւորի շանը եւ ձիուն հետ կապուելը շատ խորն է լինում, կորցնելը՝ ծանր, նկատի ունենալով նրանց հաւատարմութիւնը, ոչ թէ որոշ մարդկանց նման՝ աղն ուտում են, աղամանը կտորում:

Երկրորդը՝ «Համբիջ» անունով, ուր հակառակ է համբիջի գործածութեան հետ նրան համարելով՝ «Ծուլ մարդկանց խաղալիք», շարունակելով խօսքը, թէ՛ «Չեմ կարծեր երբեք կարիքը պիտի զգամ անոր, որովհետեւ մշտապէս զբաղ պիտի պահեմ գիս»:

Յարգողական՝ «Ծիծեռնակն ու օձը», այլաբանօրէն է ներկայացուած, որի տողերում Սարքօ անունով օձը նախանձից մղուած ցանկանում է ծիծեռնակին նմանուել, նրա փորձերը ի թերեւ են անցնում խայտառակուած, հեղինակը եզրակացնում է՝ «Մարդկային հասարակութիւնը հաւասար չէ եւ չի կարող լինել: Իրականում՝ ամէն մարդ տարբեր ձիւրք, շնորհք

ունի, իւրաքանչիւր ոք պիտի իմանայ իր տեղը, ինչ կարող է անել եւ ինչ՝ ոչ»:

Չար նախանձը միշտ էլ եղել է, փոքր հոգի եւ անընդունակ մարդոց հոգեվիճակ է դա, եւ իր ապականիչ հետքն է թողնում:

«Գայլն ու ոչխարները» այլաբանական հեքիաթ հայրենիքից արեւմուտքում հաստատուած արտագաղթողների մասին է, որոնք միամտաբար ընկնում են գայլաոգի եւ աղուհասոգի մարդկանց ճանկը եւ շահագործուած են: Խորհուրդ է տրուած՝ «Օտար ուժերն ու ազգակիցները պէտք չէ որ խանգարեն նրանց արդար ապրուստի հայթայթումը «Առուակից իրեն համար ջուր խմող ամլիկ գառին, թող խմի, թող խմի իրեն համար, թէ պէտք է թող արածի նաեւ...»:

«Հիփոկրատի գոհը...» հեքիաթում Վարդանը եւ Մանուշը յետին չունեւորութեան մէջ ինքնագլուխ պսակում են որպէս ամուսիններ: Մի տարի անց կնոջ երկունքի ժամանակ Վարդանը դատարկ ձեռքով բժիշկ է հրաւիրում նրան դրամ խոստանալով, սակայն բժիշկը ձեռնուկն էր գայրացած տնից հեռանում է առանց ծննդեան վկայական տալով: Դէպքին յաջորդող երկու տարուած ընթացքում Վարդանը ճանաչուած գործատէր է դառնում, գործաւորի միջոցով նոյն բժիշկին հրաւիրում է... Իբր թէ ինքը հիւանդ է: Բժիշկը՝ անգիտակ նրա մասին որպէս ճանաչուած բիզնեսման է նրա մօտ գալիս: Վարդանը երեսուն հազար դոլլար նուիրում է դոկտորին ասելով՝ «Ես այժմուանից եմ վճարում 100 ծննդաբերութեան կանչի համար»: Բժիշկը վերադարձին գլխի է ընկնում, որ այն Վարդանն է, անմիջապէս ուղարկում է ծննդեան վկայականը: Դաստիարակչական առումով զեղեցիկ յօրինուածք, անկասկած իր ազդեցիկ տպաւորութիւնը պիտի թողնի այն որոշ բժիշկների վրայ, որոնք նիւթականով են տարուած...

«Ինձի քեզի կը պակսի» երկար պատմուածք, 1946 - 47 տարիների ներգաղթի մասին է Ֆրանսիայից եւ այլ գաղթօջախներից: Դժուարին տարիներ Ստալինի օրօք, թէ նախքան պատերազմը եւ թէ՛ յետոյ: Նեղութեանց, ամբաստանութեանց, հալածանքների եւ դէպի Սիպիւր աքսորի տարիներ... Պատմուածքը երկու ընտանիքների մասին է Ֆրանսիայի Վալանս քաղաքից: Նրանք՝ հայրենասիրական ինչ քաղցր յոյսերով

հայրենադարձում են եւ հայրենի հողում գրկանքների են ենթարկուում... Երկու ընտանիքների՝ Գէորգը եւ Անահիտը ամուսնանում են եւ դառնում են գրքի հեղինակի նոյն շէնքի հարեւաններ եւ սերտ կապեր միմեանց հետ: Սովետական կարգերից դժգոհ երկու հարեւանները արտագաղթում են, մէկը՝ դէպի Ֆրանսիա, միւսը՝ դէպի Ամերիկա: Սիրալիւր կապը շարունակուում է...
«Կուռնկ, խաբրիկ մը չունի՞ս» կարճ ու յուզիչ պատմուածք: Հայաստանից Արամը երջանիկ եւ անհոգ կեանքով ապրում էր, նա հայ երգի համար հոգի էր տալիս: Ճաշարաններում նա ճանաչուած էր, նուազախմբերը նրա սիրած երգը՝ պատուէրն էին կատարում, դրա համար առատ վարձատրում էին: Մի օր իր պատուէրից առաջ տուրիստի պատուէրով՝ «Կուռնկ» են նուագում: Նա բարկացած հրամայում է «Կուռնկը» դադարեցնել եւ «Էսօր Արամն ես գնացել» երգին ասելով՝ «Կուռնկ»ն ինչ ա, տօ՛, հեչ ճաշակ չունեն էս մարդիկ, բա մարդ էլ ռեստորանում «Կուռնկ» կը լսի՞...»:

Նա էլ ընտանիքի թելադրանքով արտագաղթում է Ամերիկա, նիւթապէս ապահով վիճակ է ստեղծում: Հայաստանից ժամանած մտերիմ բարեկամի հետ հայկական ճաշարան են մտնում, մուտքի ժամանակ նա լսում է ջուլթակի նուագակցութեամբ «Կուռնկ»-ի հնչիւնները: Նա տեղն ու տեղը փոխում եւ արցունքներ է հոսում աչքերից: Ի պատասխան բարեկամի հարցին նա Երեւանեան դէպքն է պատմում ասելով՝ «Այս ինչ հոգեցունց մեղեդի է, երբեք չէի զգացել նրա ուժը...»:

«Հայաստան, երկիր դրախտավայր» ստեղծագործութիւնը Կոմիտաս վարդապետի մասին է: Կոմիտասը Գերմանիայից գնացքով դէպի Պոլիս է ճամբուել: Նրա խցիկն են մտնում գերմանացի ճամբորդներ՝ Հանսը եւ իր կինը էդիտը: Ճանաչողութեան խօսակցութիւն է գնում... Կոմիտասը նրանց խնդրանքը չմերժելով սրինգով նուագում եւ երգում է, կախարդական ձայնն ու մեղեդին նրանց յուզում է գմայլեցնում է...
«Ոսկան ախպեր...» պատմուածքը Արամ խաչատրեանի մասին է, նա Երեւան է գալիս հայ արուեստին եւ գրականութեան նուիրուած տասնօրեայ փառատօնի 1939-ի համար Մոսկուայում ազգային բալետ պատրաստելու համար: Նա գրի է առնում հրաւիրուած վարպետների երգերը, նուագները եւ մեղեդիները: Գործի աւարտին ներս է մտնում մի երիտա-

սարդ, խնդրում է նրան իրեն եւս լսի: Լեւոն Մադոյեանն էր, նա դուրսկող հրապուրում է նուագելով «Ոսկան ախպերը»: Հրաւիրուում է Եդիտէ Չարենցը երգելու Աւետիք Իսահակեանի հոյակապ քերթուածը... յուզախառն ու հոգեպարար մթնոլորտում արցունքներ են հոսում: Պատերազմից յետոյ լոյս աշխարհ է գալիս Արամ խաչատրեանի երրորդ սիմֆոնիան, որի մէջ ընդգրկուում է այդ երգի երաժշտութիւնը:

«Գացէ՛ք, տեսէ՛ք...» պատմուածքը Շահբազի եւ իր կնոջ՝ Վարդուհու մասին է, մանկութեան յուշ 1947 թուի, պատերազմից յետոյ իրենց Արաբկիր թաղամասից, Նրանք հայրենադարձ հարեւաններ էին, հեղինակը եւ մի քանի պատանիներ այդ ժամանակների տնտեսական անձուկ պայմաններում իրենց քաղցը հագեցնելու համար գաղտագողի Շահբազի պարտէզն էին մտնում եւ կամ էլ նրա կնոջ զթասարութեան շնորհիւ որոշ չափով փոր էին կշտացնում, երբեմն էլ շողքորտելով Շահբազի հետ հացի նստում: Շահբազը անպտուղ էր ժառանգի տեսակէտից, ժլատ մարդ էր, հաւաքած եւ պահած մեծ քանակով դրամները գրկուում են արժէքից վիշտ պատճառելով իրեն: Նրանք ծերանոց են ուղարկուում եւ այնտեղ էլ մահանում են: Ժլատ մարդի վերջը տխուր է լինում:

«Վերջին հեքիաթ» պատմուածքում վարպետ Անդրանիկը մահամերձ վիճակում է... սենեակում հարազատներն են հաւաքուել հրաժեշտի նպատակով, նրանք լիշուում են հիւանդի անցեալը, խղճում են նրան, որ օտար հողում պիտի աչքերը փակի: Անդրուրութեան մէջ թոռն է անցնում վարպետի մօտ: Չարթուցիչ ժամացույցի ծիծեռնակները հիւանդին լիշեցնում են Դոդոխնցի՝ «Ծիծեռնակ» երգը, որի տունները արտաբերում է թոռան մօտ եւ խնդրում է թոռանը որ չլինի յանկարծ վշտացնի նրանց... որոնք զարնանը վերադառնում են իրենց հին բոցը վերանորոգելով: Այսպէս վարպետը ծիծեռնակներով ոգեւորուած թոռանը գրաւել էր... Պայքը թուաւ դէպի անդէնական կեանք, հայրենի հողի կարօտը իր հետ գերեզման տանելով: Ոչ դա առաջինն է եղել եւ ոչ էլ վերջինը, հազարներ ու հազարներ հայրենի կարօտից շիջել են օտար հողերում:

«Քէֆ անողին քէֆ չի պակսի...» Գլենդէյեան մեր առօրեայ կեանքին առնչող հայկական սովորութիւններ, որոնց աւելացել են նաեւ խորթ սովորութիւններ՝

Մար.ք էջ 17

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաճեցու է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ԱՄՏՐԱԼԻԱ

Ս.Դ.Յ.Կ.-Ի 125 ԱՄԵԱԿԸ՝ ՄԻՏՆԻԻ ՄԷՋ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան հիմնադրութեան 125 ամեակին նուիրուած միջոցառումները կը շարունակուին: Լիբանանէն, Ֆրանսայէն, Միացեալ Նահանգներէն, Հայաստանէն եւ այլ երկիրներէ ետք, 125 ամեակի եզրափակիչ հանդիսութիւն կազմակերպուեցաւ նաեւ Աւստրալիոյ հայաշատ Սիտնի քաղաքին մէջ:

Միջոցառումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 2 Դեկտեմբեր 2012-ին, «Աւստրա-Հայկական» սրահին մէջ, ներկայութեամբ ՍԴՀԿ Աւստրալիոյ շրջանի վարիչ մարմնի կազմին, քաղաքի հայաշատ Ռայտ շրջանի խորհուրդի անդամ Սարգիս Ետեւեանի, Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ներկայացուցիչ վարուժան Իսքէնտէրեանի, Սիտնիի Սուրբ Յարութիւն եկեղեցւոյ հովիւ Տէր Աւետիս Քահանայ Համբարձումեանի, միջհամայնքային յարբերութիւններու յանձնակատար Ստեփան Քրքայանի, քոյր կուսակցութիւններու, միութիւններու, ինչպէս նաեւ հայկական կառուցներու ներկայացուցիչներու, կուսակցական ընկերներու եւ աւստրալահայերու:

Կուսակցութեան հիմնադրութեան եւ գործունէութեան առաջին տարիներուն մասին խօսք առաւ Լարա Ջելենքերեան, որմէ ետք Նաչիբի Պաճաբազեան ներկայացուց Հնչակեան 20 կախաղաններու դատավճիռը եւ հատուածներ՝ Հայոց Յերասպանութեան օրերուն կուսակցութեան գործունէութենէն: Սարգարապատի ճակատամարտի ընթացքին Հնչակեան կուսակցութեան ազդու դերակատարութեան մասին պատմեց վարիչ մարմնի անդամ Ընկ.Տի Սեդա Վարդանեան: Տարբեր երկիրներու մէջ 125 ամեակի միջոցառումները պարզաբանեց Ընկ. Թորոս Պոյաճեան, այդ հանդիսութիւններէն լուսանկարներ ներկայացնող սահիկներու ցուցադրութեամբ: Վարդան Սւազեան մեկնաբանեց «Ուխտի Հրաւէր» եւ «Հնչակեան Ենք Մենք» երգերը, ապա ցուցադրուեցաւ մայր կուսակցութեան 125 ամե-

ակին մասին պատմող՝ Հայաստանի մէջ մշակուած յատուկ ֆիլմը:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը շնորհաւորեցին եւ անոր աշխատանքները ողջունեցին քոյր կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներ Հայկ Լեփեճեանը եւ Հերոս Գրիգորեանը: Աւստրալիոյ շրջանի վարիչ Մարմնի ատենապետ Ընկ. Վաչէ Թովոզեան արտասանեց կուսակցութեան խօսքը, որուն մէջ ան անդրադարձաւ պատմութեան ընթացքին կու-

սակցութեան դիրքին, գործունէութեան եւ սկզբունքներուն մասին: Ընկերը յատկապէս կեդրոնացաւ հայրենիք Հայաստանի հետ յարաբերութիւններուն վրայ, կարեւորելով Հայաստանը հզօրացնելու եւ հայրենի պետականութեան սատար հանդիսանալու կուսակցութեան ուղղութիւնը:

Տէր Աւետիս Քահանայ Համբարձումեան հանդիսութիւնը եզրափակեց իր պահպանիչով, շնորհաւորական եւ շնորհակալական խօսքով, որուն մէջ ան մեծապէս գնահատեց Հնչակեան կուսակցութեան գործունէութիւնը:

Աւարտին, պաշտօնական հիւրերը եւ կուսակցութեան ղեկավարութիւնը հատեցին 125 ամեակի կարկանդակը ու տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն:

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶՆՉԱԿԵԱՆ ՄԵԾ ԶԵՐՈՍ ԶԱՅՎ ԲԺՇԿԵԱՆԻ ՆԱԶԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ 75-ԱՄԵԱԿԻՆ

Կիրակի, 25 Նոյեմբեր 2012-ի երեկոյեան ժամը 6:00-ին, Պէյրութի ՀԿԲՄ-ի Սահակեան - Լ. Մկրտիչեան Գոլէճի Արմէն եւ Բերսաբէ ձէրէճեան սրահէն ներս տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն մը նուիրուած՝ Հնչակեան մեծ հերոս Հայկ Բժշկեանի նահատակութեան 75ամեակին:

Միջոցառման բանախօսն էր Ազգ. Ռուբինեան - Ս.

Մեսրոպեան վարժարանի տնօրէն ընկ. Յակոբ Կէրկէրեան:

Վերոյիշեալ հանդիսութիւնը կազմակերպած էին նահատակ հերոսի անուանակիր՝ «Հայկ Բժշկեան» պատանեկան միութեան վարչութեան ժրջան անդամները:

Սրահի մուտքէն իսկ նկատելի էր վարչութեան գործող անդամներուն եւ բոլոր միութենականներուն զաղափարական նուիրուածութիւնն ու ծառայելու համոզուածութիւնը: Անոնք մեծ կազմա-

կերպուածութեամբ պատրաստեցին իրարայաջորդ կերպով ցուցադրուելիք յայտարարի բոլոր մանրամասնութիւնները:

Սրահի հոծ բազմութիւնը գոհունակ բաւարարութեամբ դիմաւորեց պետական երեսփոխան, ՍԴՀԿ Կեդրոնական վարչութեան փոխատենապետ ընկ. Սեպուհ Գալփաբեանը, միեւնոյն վարչութեան անդամ՝ նախկին երեսփոխան ընկ. Եղիկ ձէրէճեանը, ՍԴՀԿ Լիբանանի շրջանի վարիչ Մարմնոյ ատենապետ ընկ. Ալեքսան Բէօշկէրեանը եւ անդամներ, ՀՄՄ Կեդրոնական վարչութեան ներկայացուցիչը, Հաճնոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Տ. Նարեկ քհնյ. Հեճինեան եւ թաղականութեան անդամներ, Ռըմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ թաղականութեան եւ տիկնանց յանձնախումբի անդամներ, կրթական,

Շար.ք էջ 18

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպութեամբ՝
ԿԼԵՆՏԷՅԼԻ ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ ՄԱՍՆԱԾԻԻՂԻ

Մասնակցութեամբ՝
ՄՏԵՓԱՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ

Շաբաթ, 8 Դեկտեմբեր 2012
երեկոյեան ժամը 8:00-էն սկսեալ
1060 N. Allen Ave. • Pasadena, CA 91104

Տոմսերու համար դիմել՝ (818) 913-9311
ԾԱԾ ԵՒ ՄՈՒՏՔԻ ՆՈՒԷՐ՝ \$25.00

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Քայրոփրաքթիք բուժում:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յօգային և մկանային ցաւեր:
Ինքնաշարժի վթարի հետեանքով պատահած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

Massis Weekly

Volume 32, No. 45

Saturday, DECEMBER 8, 2012

Rep. Adam Schiff Calls on Congress to Cut All Security Funding to Azerbaijan

WASHINGTON, DC -- Today, Rep. Adam Schiff (D-CA) sent a letter to Senators Patrick Leahy and Lindsey Graham, and Representatives Kay Granger and Nita Lowey – the Chairmen and Ranking Members of the State and Foreign Operations Subcommittees in the House and Senate – calling on them to cut all security assistance to Azerbaijan, including Azerbaijan's International Military Education and Training Account (IMET) funding. This latest request comes after the egregious repatriation and release of Ramil Safarov, an Azerbaijani army captain who had confessed to the savage 2004 axe murder of Armenian army lieutenant Gurgun Margaryan during a NATO Partnership for Peace Program.

"Azerbaijan has committed the most terrible subversion of justice – making a hero of a cold-blooded killer," said Rep. Schiff. "Plainly the investment we have made in training Azeri forces has been worse than wasted. The United States must not tolerate any acts of aggression against Armenia or Nagorno-Karabakh, and this hateful action by President Aliyev undermines all international efforts to bring about a peaceful solution in the region."

Rep. Adam Schiff

The full letter Schiff sent to the Chairmen and Ranking Members is below:

Dear Chairmen Leahy and Granger and Ranking Members Graham and Lowey:

As you continue work on the 2013 State, Foreign Operations and Related Programs appropriations bill, I urge you to cut all security assistance to Azerbaijan, including Azerbaijan's IMET funding, in response to the egregious repatriation and release of Ramil

Continued on page 4

Sarkisian Promises EU President Elections Will Meeting International Standards

President Serzh Sarkisian and European Commission President Jose Manuel Barroso

YEREVAN -- President Serzh Sarkisian reassured the European Union over the weekend that Armenia's forthcoming presidential election, in which he will be seeking a second five-year term, will be free and fair.

Speaking after talks in Yerevan with European Commission President Jose Manuel Barroso, Sarkisian also said his government expects to complete by the end of next year ongoing negotiations with the EU on a far-reaching "association agreement."

"I assured Mr. Barroso that we are committed to holding in February 2013 presidential elections meeting the highest international standards," he told a joint news conference.

"We agreed that it is critically important that the next presidential elections are impeccable," Barroso, who runs the EU's Brussels-based executive body, said for his part.

EU officials have stressed in recent months that a further deepening of Armenia's ties with the 27-nation bloc, sought by the Sarkisian administration, is contingent on the proper conduct of the presidential election. They have implied that a clean vote is also essential for the holding of an

unprecedented conference of Armenia's foreign donors planned by the EU.

Armenian leaders and Sarkisian in particular have repeatedly pledged to live up to these expectations. They point to their handling of last May's parliamentary elections, which was cautiously praised by the EU.

Barroso reaffirmed that praise but, like other EU officials, called for further improvements in election administration.

Armenia's main opposition groups dismiss the government pledges and say Sarkisian will seek to win reelection at any cost. They also claim that the May elections were rigged in favor of his ruling Republican Party of Armenia.

Barroso arrived in Yerevan on Friday to attend a summit of the leaders of Armenia, Georgia and Moldova that was organized by the European People's Party. The one-day meeting was devoted to the efforts by the three former Soviet republics to integrate more closely with the EU within the framework of the Eastern Partnership

Continued on page 4

Five Armenian Crew Members Killed in Congo Plane Crash

BRAZZAVILLE -- A cargo plane owned by a private company crashed last Friday near the airport in Brazzaville, the capital of the Republic of Congo, killing at least 25 people including seven crew members, officials said.

The Soviet-made Ilyushin-76 belonged to Trans Air Congo and appeared to be transporting merchandise, not people. The plane was coming from Congo's second-largest city, Pointe Noire, and tried to land during heavy rain, he said.

Five of the crew members were identified as Armenian citizens. They are Varazdat Balasanian, the captain of the aircraft, born October 10, 1949, Ara

Tovmasian, Tadevos Hovhannisian, Andranik Gevorgian and Edgar Avetian.

"All five pilots worked in Congo on a contractual basis," Nelly Cherchinian, a spokeswoman for Armenia's civil aviation authority, told RFE/RL's Armenian service.

Other sources said the pilots worked for an Armenian aviation company. Its name was not immediately known.

News reports said the plane skidded off the runway and crashed into houses and a bar in the Congolese capital after it landed in a violent storm. Most of the victims were said to be local residents.

Armenian Killed in Hassake, Syria His Son Wounded

According to unofficial information armed rebels killed an Armenian in al Hassake city of Syria, near the Turkish border. His son is wounded. As stated in facebook pages of the Armenians from Aleppo. They state that the accident happened at the time, when the rebels tried to kidnap the Armenian young man. In accordance with the information the deceased Armenian is Abd al Ahad Pachora. Although, this news has not been officially approved yet.

On December 5 Press Secretary of the Armenian National Prelacy of Aleppo Jirayr Reisian stated that situation in Aleppo is rather calm, one cannot hear shooting and explosions as frequently as before. In addition he said that electricity is still being inter-

rupted and telephone connection has not finally been fixed yet.

Our compatriot from Kessab also informed us that telephone connection has now been restored and the intense situation of the last week changed to relatively peaceful one. Road to Latakia is open now. Notwithstanding from time to time one can hear shootings.

As to the situation in Damascus our compatriot informed us that the situation in the capital is calm, but the situation in Armenian-populated Jaramana region is still intense, as the road to the airport is rather close to this region.

Clashes in Syrian lasting more than 20 months caused the death of about 40 thousand people.

Armenian Officers Again Inspect Turkish Troops

An Armenian officer inspecting a Turkish military base near Kars

A team of Armenian army officers has visited Turkish military bases deployed along Turkey's border with Armenia to verify Ankara's compliance with a key international arms control treaty.

The Armenian Defense Ministry reported on Tuesday that its representatives travelled to Turkey on November 26 and spent a week counting tanks, artillery systems and other military hardware at an army brigade and a regiment headquartered in the border towns of Kars and Iğdir respectively. Both units are part of the Turkish Third Army deployed in the country's northeast.

A Defense Ministry statement said the Armenian officers also held a "briefing" with Turkish military commanders on the ground on "combat issues, trainings and general issues."

The statement added that the weeklong inspection detected no violations of the Conventional Forces in Europe (CFE) treaty by Ankara.

Signed in 1990 and revised in 1999, the CFE places specific limits on the deployment of troops and heavy weapons from the Atlantic coast to Russia's Ural mountains. Armenia as well as neighboring Georgia and Azerbaijan signed up to the treaty after gaining independence.

Signatories to the treaty are allowed to inspect each other's compliance with the arms ceilings through random visits to practically any military facility. Military delegations from Turkey and other NATO member states have regularly traveled to Armenia for this purpose since the mid-1990s. The Armenian military first sent a group of CFE inspectors to eastern Turkey in March 2010.

The mutual inspections by the Armenian and Turkish armed forces have taken place despite the absence of diplomatic relations between the two neighboring states. Neither side has accused the other of violating the CFE.

By contrast, Armenia and Azerbaijan have long been accusing one another of exceeding their equal arms quotas set by the Cold War-era treaty. Azerbaijan says that Armenia keeps a large part of its weaponry in Nagorno-Karabakh to imitate its compliance with the pact. Armenian officials, for their part, say that Baku is obstructing international inspections of its military facilities.

The Armenian and Azerbaijani militaries have never sent CFE inspectors to each other's units in line with a gentlemen's agreement dating back to the 1990s.

"House of Hungary" to be Established in Azerbaijan

BAKU-- A delegation led by member of National Assembly of Hungary and co-chair of the Azerbaijani-Hungarian intergovernmental economic commission Péter Szijjártó will pay an official visit to Baku, reports Panarmenia.net, citing Trend news agency.

According to the news account, the Hungarian delegation will comprise representatives from various economic sectors, including banking, tourism and Wizz Air airlines, with meeting with Azerbaijani Minister of Economic Development Shahin Mustafayev on the agenda.

The delegation will also attend the opening ceremony of the 'House of Hungary' in Baku.

According to Azeri media outlets, relations between Baku and Budapest intensified following the transfer of Ramil Safarov to Baku, with Azerbaijan and Hungary express-

ing mutual readiness to "expand economic ties" and deepen cooperation in the field of education.

Ramil Safarov, the Azerbaijani army officer who was serving a life sentence in Hungary for axing to death Armenian Lt. Gurgen Margaryan, was extradited to Azerbaijan and pardoned by President Ilham Aliyev.

Official Yerevan reacted by suspending diplomatic ties with Hungary.

Hungary, however, states that it had sent Safarov back to Azerbaijan after receiving assurances from the Azerbaijani Justice Ministry that Safarov's sentence, which included the possibility of parole after 25 years, would be enforced.

According to some reports, Safarov was extradited to Azerbaijan in exchange for Azeri purchase of Hungarian securities worth Euro 2-3 billion, information official Budapest denies.

Armenian National Archive Publishes Testimonies of Genocide Survivors

Director of the Armenian National Archive Amatuni Virabyan

YEREVAN -- The National Archives of Armenia have published a three-volume collection of Armenian Genocide memories recorded since 1916.

The book includes accounts of Armenian genocide survivors as well as those of Persians, Turks, Assyrians and Greeks, archive director Amatuni Virabyan said at a press conference on Wednesday.

The books contain copies of archives of the countries whose ambassadors were in the Ottoman Empire at the time of the genocide. Over 400 documents will have been published for the first time.

"The fact that the testimonies of the witnesses were collected just one year following the massacres ensures the authenticity and validity of the information, therefore strengthening

their importance in the process of comprehensive study of the Armenian Genocide," editor-in-chief of the publication, Director of the Armenian National Archive Amatuni Virabyan told reporters today.

"We plan to publish additional two volumes: one of them dedicated to Armenians of Cilicia exterminated and deported in 1918-22, the second – to Armenians living outside Western Armenia, in Constantinople and central regions of Turkey," Virabyan said, according to News.am.

The archive also plans to publish 20 volumes of documents telling about Armenians' property confiscated by the Ottoman government.

The book published with the support of Van NGO will be translated into English and Turkish during the year.

Corruption Survey Finds Little Improvement in Armenia

Transparency International Armenia branch director Varuzhan Hoktanian

YEREVAN -- Despite its government's stated efforts to combat corruption, Armenia again ranked lowly in an annual global survey released by Transparency International on Wednesday.

Armenia and seven other countries, including Mexico and the Philippines, share 105th place in the Berlin-based watchdog's 2012 Corruption Perceptions Index (CPI) covering 176 states and territories.

The South Caucasus state ranked 129th in the previous CPI released a year ago. That survey rated 183 nations.

Varuzhan Hoktanian, director of Transparency International's Armenian branch, the Anti-Corruption Cen-

ter, downplayed Armenia's improved position in the latest rankings topped by Denmark, Finland and New Zealand. He said its CPI score has actually slightly worsened over the past year.

The 2012 survey assigned Armenia a score of 34 measured on a 100-point scale, with zero indicating an extremely high degree of corruption as perceived by entrepreneurs and experts. Transparency International rated countries with 10-point scales in its previous surveys.

"The overall picture is quite sad," Hoktanian told a news conference. "In the last few years corruption has continued to grow on the global scale and

Danish Royal Library Under Fire for Armenian Genocide Exhibition

By Christian Wenande

The Royal Library has attracted heavy criticism after agreeing to let Turkey co-arrange an alternative exhibition about the Armenian Genocide.

The library has complied with the wishes of the Turkish ambassador to Denmark to be involved with the exhibition, 'The Armenian Genocide and the Scandinavian response', which is currently on display at the University of Copenhagen.

The Turkish Embassy has been granted the opportunity to stage a Turkish version of the historical events in a move that has generated criticism from a number of circles, including politicians, historians, and the Armenian Embassy in Copenhagen.

"This is giving in to Turkish pressure and it won't do. Without comparing the two events, it's like asking neo-Nazis to arrange a Holocaust exhibition," Søren Espersen, a spokesperson for Dansk Folkeparti (DF), told Berlingske newspaper.

Turkey refuses to use the 'genocide' to describe the deaths of over an estimated one million Armenians who died during the mass extermination carried out by the Ottoman Empire between the years of 1915-1923. Turkey counters that the deaths were a by-product of the First World War and that the issue should be left to historians.

But Matthias Bjørnlund, a historian and leading Danish expert on the Armenian Genocide, is perplexed over the Royal Library's decision in the case.

"If you believe that all versions of history are equal, then you've undermined your role as a research insti-

tution," Bjørnlund told Berlingske. "It was genocide and not all interpretations of this history are correct."

The Armenian ambassador to Denmark, Hrachya Aghajanyan, who is a co-host of the original exhibition, is disappointed by the move.

"I hope that the Royal Library will reconsider their decision and not give in to the possible Turkish pressure," Aghajanyan told Berlingske.

But Erlend Kolding Nielsen, the director of the Royal Library, denied that the institution buckled under pressure from Turkey.

"One can't pressure us, and we have not spoken about removing the Armenian exhibition. We have simply given them the opportunity to show their alternative exhibition," Nielsen told Berlingske.

Currently, 24 nations - including France, Germany and Russia - officially consider the killings as genocide, but Denmark has yet to make that assertion.

Earlier this year, Turkey condemned the French senate's adoption of a law criminalising those who refuse to recognise the killing of Armenians in 1915 as genocide in France. The Turkish government froze political and military ties with France after the law passed in late January 2012, which would impose a fine of 335,000 kroner and a one-year jail sentence on those found guilty of denying that the deaths amounting to genocide.

It is not yet known when the Turkish exhibition version will debut, but the Turkish embassy said that preparations were underway.

The Copenhagen Post

Corruption Survey Finds Little Improvement

Continued from page 2

this indicator testifies to that."

Hoktanian insisted that the scale of bribery and other corrupt practices in Armenia has not decreased in the last several years despite government pledges to step up its efforts to tackle the problem. He said separate surveys conducted by the Anti-Corruption Center show that the law-enforcement and judicial systems are regarded by Armenians as the most corrupt public institutions.

President Serzh Sarkisian has pledged to crack down on graft

throughout his rule. His prime minister, Tigran Sarkisian, said last month that the president has instructed the Armenian government to take "resolute" anti-graft measures "so that we can effect changes that are tangible and visible."

The announcement followed a series of corruption inquiries ordered by the Armenian authorities after a September 15 government meeting during which President Sarkisian denounced widespread corruption in the administration of state procurements. Several senior government officials were sacked in the following weeks

Armenia is An Open-Air Archeological Museum

YEREVAN -- Research assistant at the Institute of Archaeology & Ethnography of the Armenian National Academy of Sciences Hayk Melik Adamyants suggests creating a Red Book of Armenian Natural Monuments.

Hayk Melik Adamyants has been asked on many occasions whether Armenia has anything but churches. This speaks for the fact that Armenian is not properly presented in tourism guides.

It's only the historic monuments presented in the guides, while there is no reference to the country from the archeological point of view, the researcher told reporters today.

According to the archeologist, Armenia is also an archeological museum in the open air, but it is not well

advertised. Meanwhile, Armenia could compete with Ukraine with the variety and multiplicity of natural monuments, although the latter occupies a territory of 600,000 sq km, while Armenia's territory is just 45,000 sq km together with Artsakh.

Hayk Melik-Adamyants recalls Garni's "Stone symphony," which is not the only one in Armenia. There are similar basalt pillars in Tavush and Lori marzes aged 100-150 mln years.

The famous "Pnjrik" tree in Artsakh's Skhtorashen village is 2,000-years-old. It is included in the ten lonely standing trees in the world, but is never spoken about, Melik Adamyants said.

To solve the issue the archeologist suggests creating a Red Book of Armenian Natural Monuments.

David of Sassoun Epos Recognized by UNESCO as Universal Cultural Value

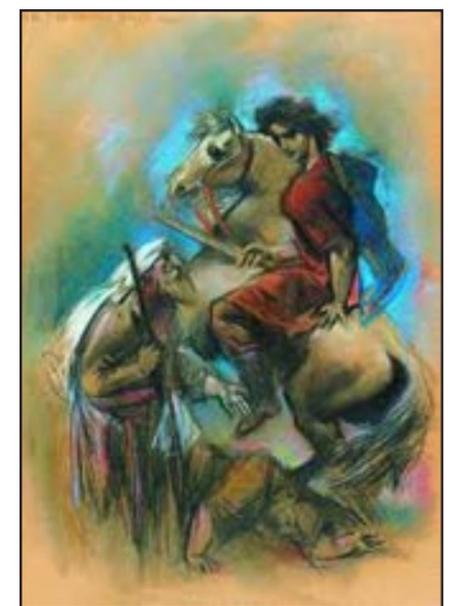
YEREVAN -- Armenian David of Sassoun (Sasuntsi Davit) epos was included in the list of Intangible cultural heritage (ICH). The epos was recognized as universal cultural value. The issue was envisaged in UNESCO Commission's Intergovernmental Committee dealing with Intangible cultural heritage protection issues on December 4 session. The inclusion of epos is of great importance regarding political and cultural point of view.

Earlier deputy minister stated UNESCO Intangible cultural heritage convention has already paved way for a political platform. The possible inclusion of epos is of great importance regarding political and cultural point of view.

"The traditional Armenia epic Daredevils of Sassoun recounts the story of David of Sassoun, a defiant youth who defended his homeland in an unequal duel against the evil. This heroic epic is recounted and sung in sections in a lyrical voice with rhythmic enunciation. It is performed, usually sitting, to the musical accompani-

ment of a duduk during weddings, birthdays, christenings and major national cultural events. There are 160 variants and performances may last up to two hours," UNESCO writes.

Over 60 applications are included in Commission's Intergovernmental Committee's session dealing with Intangible cultural heritage protection issues.

ment of a duduk during weddings, birthdays, christenings and major national cultural events. There are 160 variants and performances may last up to two hours," UNESCO writes.

Over 60 applications are included in Commission's Intergovernmental Committee's session dealing with Intangible cultural heritage protection issues.

crackdown as a publicity stunt aimed at boosting Sarkisian's reelection chances in a presidential ballot due in February.

VISIT YOUR APP STORE AND DOWNLOAD FREE

THE FIRST ARMENIAN NEWS OUTLET APP AVAILABLE FOR ALL YOUR DEVICES

A Big Night for the YerazArt Foundation

LEXINGTON, MA -- A full house of supporters gathered at the residence of Charlie and Hrip Minasian in Lexington to attend the annual benefit of the YerazArt Foundation, a dinner reception and private concert held on November 17. YerazArt Fellows 20-year-old pianist Nara Avetisyan, and 23-year-old cellist Vardan Gasparyan displayed their talent in a repertoire that spanned Komitas, Babajanian, Bach, Rachmaninov and Shostakovitch. Nara, who participated in the YerazArt North American concert tour in 2007, is currently honing her craft at the Cleveland Institute of Music under the guidance of Prof. Sergei Babayan. Vardan, who took part in the 2008 YerazArt concert tour, is pursuing his education at the Colburn School Conservatory in Los Angeles. They both expressed their gratitude to the YerazArt Foundation for opening up such opportunities to them and facilitating their enrolment in these respected institutions.

In her speech, YerazArt Executive Nicole Hajjar thanked YerazArt co-founders Nourbar Afeyan and Raffi Festekjian, for starting the Foundation back in 2006 and supporting it ever since. She went on to explain the mission of YerazArt and how it had evolved over the years to better adapt to the changing needs of classical music and musicians in Armenia. Hajjar highlighted the latest achievements of the Foundation this year: A comprehensive \$12,000 Instrument Donation Program (IDP) to benefit the Kapan Arts College and provide much-needed oboes to Spendaryan and Tchaikovsky Music Schools in Yerevan. Financial and administrative assistance in ex-

Nara Avetisyan and Vardan Gasparyan

cess of \$7,000 to help young musicians in Armenia enhance their musical education and professional development, also offering them the opportunity to participate in international competitions and to attend master classes from visiting artists. Other initiatives targeted at deserving students of the Yerevan State Conservatory, of whom four received a new instrument each.

The event generated close to \$18,000 along with a wave of enthusiasm among the guests. All proceeds will benefit the Foundation's Instrument Donation Program and other educational initiatives in Armenia.

YerazArt is a Boston, USA-based non-profit organization with a mission to nurture, support and promote young musical talents from Armenia through assistance with professional development, scholarships, instrument donations and the organization of concert tours. To learn more, visit www.yerazart.org.

Rep. Adam Schiff Calls on Congress

Continued from page 1

Safarov, an Azerbaijani army captain who had confessed to the savage 2004 axe murder of Armenian army lieutenant Gurgen Margaryan, while the latter slept. At the time, the two were participating in a NATO Partnership for Peace exercise in Budapest, Hungary. After the murder, Safarov was sentenced to life in prison by a Hungarian court and imprisoned in Hungary.

On August 31, Safarov was sent home to Azerbaijan, purportedly to serve out the remainder of his sentence. Instead of prison, he was greeted as a hero by the Azeri government and promenaded through the streets of Baku carrying a bouquet of roses. President Ilham Aliyev immediately pardoned Safarov and he was promoted to the rank of major and given a new apartment and eight years of back pay.

The Aliyev government's rapturous welcome for Safarov in Baku exposes a fundamental contempt for the rule of law that is the underpinning of any state that aspires to greater integration into Euro-Atlantic institutions. It also further poisons relations between Azerbaijan and Armenia over the ethnic Armenian territory of Nagorno-Karabakh. The OSCE's Minsk Group (United States, Russia and France) has been trying to work with the parties to fashion a settlement to a crisis that threatens to plunge the Caucasus into war. That effort,

already difficult because of years of repeated sniping incidents by Azeri forces, as well as a stream of bellicose statements from Baku, is now even more challenging.

Azerbaijan must pay a high price for its actions. Baku treasures the security assistance that it receives from Washington, not because it needs the money (it does not), but because it signifies a certain closeness in the bilateral relationship. By cutting off military aid to Azerbaijan, the United States would signal its disgust with the Safarov affair, while also reminding Aliyev that the United States will not tolerate any acts of aggression against Armenia or Nagorno-Karabakh.

Furthermore, the United States should immediately suspend all IMET activities with Azerbaijan. According to the Defense Security Cooperation Agency, which oversees IMET, the program has two aims:

- To further the goal of regional stability through effective, mutually beneficial military-to-military relations which culminate in increased understanding and defense cooperation between the United States and foreign countries; and
- To increase the ability of foreign national military and civilian personnel to absorb and maintain basic democratic values and protect internationally recognized human rights.

Azerbaijan's actions in pardoning, parading and promoting an axe-mur-

Advances in the use of Classroom Technology at Merdinian School

Merdinian students in their renovated new PC Lab

The C & E Merdinian Armenian Evangelical School renovated its PC Lab with funds provided by the Ahmanson Foundation. The Lab has been relocated to a new, more spacious classroom. All computer hardware as well as networking and operating software have been replaced with new, state-of-the-art technology. As 8th graders Levon and Arman enthusiastically point out, they are excited about the "fast computers and state-of-the-art lab." Special software has been installed to prevent access to inappropriate sites on the Internet. The school's computer education curriculum has been revamped and new educational programs implemented. Seventh grader Shant notes that the students now have "very nice, exciting new programs and

activities." In addition, all classrooms have been equipped with document cameras, digital projectors and projector screens. Hakob and Minas, both from 8th grade, think these upgrades are "very useful for research and projects." Sixth graders Alique and Vana sum it all up: "We love it! It's amazing! We have a great teacher, too!"

The school's Board of Directors and Administration express their gratitude to the Ahmanson Foundation for its most generous donation that enabled the school to upgrade its essential technology resources. The School also thanks Mr. Jack Muncherian, a computer-networking expert, who donated countless hours of his time and talents to ensure successful implementation of the PC Lab renovation project.

Sarkisian Promises EU President

Continued from page 1

program. Association agreements currently negotiated by each of them stem from that program.

The European Commission chief held separate talks with Sarkisian on Saturday. The Armenian president said he "reaffirmed our determination to develop and deepen Armenia-EU cooperation." He also stated that Yerevan hopes to wrap up its complex association talks with the EU by November

derer like Safarov clearly indicate that our investment there in IMET has been an abject failure. The funding, training and support has plainly not fostered either regional stability or the absorption of democratic values and a respect for human rights.

I would be happy to discuss this

2013.

A key component of the EU's future association agreement with Armenia is the creation of a "deep and comprehensive free trade area." The Eastern Partnership also makes the country eligible for a facilitation of the EU's strict visa requirements for Armenian citizens.

Brussels and Yerevan finalized a visa facilitation agreement in mid-October. Barroso and Sarkisian announced that it will be signed in December.

issue further with you or your staff, but we cannot continue to embrace a government and a military that operates at cross-purposes to our own interests and in violation of the most basic norms of international behavior.

Sincerely,
Adam Schiff

OFFICES FOR RENT IN PASADENA

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104

Գրասենյակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ԳԱՅԻՐԵԻ «ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ԻՄ ՅԱՅԱՍՏԱՆ» ՅԱՄԱՅԱՅԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ

Այս տարի Հայաստանի Հանրապետության Սփիւռքի Նախարարութիւնը հանդէս եկաւ մշակութային համահայկական նոր նախաձեռնութեամբ մը, որ կը կրէր «ԻՄ ՅԱՅԱՍՏԱՆ» համահայկական փառատոն անունը: Վեց ամիսներու վրայ երկարող այս փառատոնը կը միտէր կատարողական արուեստներէն իւրաքանչիւրին համար յատկացուած օրերով, համերգներով ու հաւաքներով համախմբել հայրենի եւ սփիւռքի արուեստագէտ անհատներն ու կատարողական խումբերը եւ միասնաբար հիւսել հայ արուեստի իրական տօնախմբութիւններու շարունակական կենդանի շղթայ:

Գահիրէի Պատուարժան Քաղաքական ժողովի յատուկ որոշումով եւ Եգիպտոսի թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Աշոտ Ս. Եպիսկոպոս Մնացականեանի բարձր հովանաւորութեամբ, մեր համայնքէն տղն փառատոնին իրենց մասնակցութիւնը բերին «Նուպարեան» Ազգային Վարժարանի աւարտական դասարանի ասն, Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ դպիր եւ «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի պատանի անդամ, շնորհալի մեներգիչ Ռուբէն Սաստ Անհատ կատարողներ անուանակարգով, եւ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը՝ Միհրան Լազարեանի ղեկավարութեամբ՝ Երգչախումբային Արուեստ անուանակարգով:

Այս փառատոնը տեղի կ'ունենար առաջին անգամ եւ կը հանդիսանար «Մէկ Ազգ, Մէկ Մշակոյթ» նշանաբանով: Ան իր նախորդէն կը զանազանուէր մասնաւորապէս ընդգրկումներու ընդլայնուած ծաւալով եւ կատարողական արուեստի տեսակներու յստակ բաժանումով (երգչախումբային, պարային, մեներգային, տուտուկի, ընդհանուր նուագարանային մենակատարողութեան, ասմունքի, գրականութեան եւ լրագրողներու), որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար յատկացուած էին յատուկ օրեր՝ 2012 թուականի Ապրիլէն մինչեւ Հոկտեմբեր:

Փառատոնի Անհատ կատարողներ անուանակարգի մասնակից Ռուբէն Սաստի մեներգային հայաստանեան կատարումները գնահատուեցան որպէս լաւագոյններէն լաւագոյն ու ամենակատարեալը՝ սփիւռքեան բոլոր էսթրատային մեներգիչ մասնակիցներուն մէջ: Յետագային եւս, անոր երկրթներուն արձագանքը ամէն առիթով կը հնչէր փառատոնի ղեկավարութեան կողմէ՝ ամենազերադրական բնորոշումներով:

Անհատ կատարողներու օրերը ընթացան Յունիս 29-էն մինչեւ Օգոստոսի 5-ը՝ զեղարուեստական

ղեկավարութեամբ Լիլիթ Դանիէլեանի:

Ռուբէն Սաստ Երեւանի, Կիւմրիի եւ Ծաղկաձորի մէջ մասնակցեցաւ հինգ համերգներու՝ կատարելով Առնօ Բաբաջանեանի «Հետքերը քո», «Չքնաղ երգ» եւ «Թագուհի գեղեցկութեան» երգերը:

Եզրափակիչ համերգի աւարտին Սփիւռքի Նախարարութիւնի Տիկ. Հրանուշ Յակոբեանի ձեռամբ մենակատար մասնակիցներուն յանձնուեցան «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատոնին մասնակցութեան մասին վկայող հաւաստագրեր:

Փառատոնի Անհատ կատարողներու օրերուն յաջորդեցին Երգչախումբային արուեստի օրերը: «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը «Իմ Հայաստան» փառատոնին իր այս մասնակցութեամբ կը կատարէր Եգիպտոսէն դուրս իր առաջին ուղեւորութիւնը: Արդարեւ, համերգային այս ուղեւորութիւնը ոչ միայն Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի, այլ ընդհանրապէս Եգիպտոսահայութեան երաժշտական պատմութեան մէջ երբեք գործած որեւէ երգչախումբի առաջին համերգային այցն էր Հայաստան:

Հայաստանեան երգչախումբերէն բացի փառատոնի մասնակից հիւր երկիրներու աշխարհագրութիւնը ներառած էր թէ՛ արտաքին եւ թէ՛ ներքին Սփիւռքի երկիրները. Վրաստան (երկու խումբ), Ռուսաստան (չորս խումբ), Իրան (երկու խումբ), Էստոնիա, Սուրիա, Թուրքիա եւ Եգիպտոս (հայաստանեան եւ սփիւռքեան խումբերը միասին՝ տասնութ երգչախումբ):

Փառատոնի ձեւաչափը մրցութային չէր եւ կը նախատեսէր ոչ թէ մասնակից երգչախումբերէն իւրաքանչիւրին համար առանձին մենահամերգ, այլ ծրագրուած համերգներուն ժամանակ բոլոր երգչախումբերուն միասնական ներկայութիւն: Այդ ընթացքին խումբերը հանդէս կուգային թէ՛ առանձին-առանձին եւ թէ՛ միասնական կատարումներով:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի 12 օր ընդգրկող ուղեւորութեան առաջին վեց օրերը նախատեսուած էին փառատոնային մասնակցութեան ծրագրերուն, իսկ յաջորդ վեց օրերը՝ Հայաստանի տեսարժան վայրերու այցելութիւններուն:

Փառատոնի երգչախումբային օրերուն տեղի ունեցան վեց տարբեր երեկոյթներ ու ցերեկոյթներ, որոնց ընթացքին «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի կողմէ կատարուեցան տասնվեց երգ՝ ութը առանձին եւ ութը՝ միասնական կատարումով:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՅԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐՇ. Տ. ԱՐՄԱՇ ԵՊՍ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեան եւ Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան

Դամասկոսի Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան՝ Գանատային Նիւ Եորք ժամանեց Երեքշաբթի, Նոյեմբեր 17-ին:

Սրբազան Հայրը ծնած է Սուրիա եւ աւարտած է Ս. Էջմիածնի Գէլորգեան ձեմարանը եւ իր ուսումը շարունակած է Գերմանիոյ մէջ: Ծառայած է թէ Հայաստանի եւ թէ Գերմանիոյ մէջ: 2004 թուականին՝ Ամենայն Հայոց Սրբազնագոյն Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ.ի տնօրինութեամբ նշանակուած է Առաջնորդ Դամասկոսի Թեմին:

Գերշ. Տ. Արմաշ Եպիսկոպոս նախ այցելած է Ամերիկայի Հայոց Արեւմտեան Թեմը, ապա Գանատայի Թեմը եւ այս օրերուն ալ՝ Արեւելեան Թեմը: Չորեքշաբթի, Նոյեմբեր 28-ին՝ Սրբազան Հայրը այցելեց Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանը եւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թեմակալ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ Արք. Պարսամեանի հետ, ապա՝ միասնաբար այցելեցին ՄԱԿ-ի մօտ

Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանատունը եւ հանդիպում ունեցան մնայուն եւ լիազօր դեսպան Տիար Կարէն Նազարեանի հետ:

Գերշ. Տ. Արմաշ Եպս. Նալպանտեան երկու առիթներով համդիպում պիտի ունենայ Նիւ Եորք եւ Նիւ ճրրգիի հայ համայնքներու անդամներուն հետ: Հինգշաբթի, Նոյեմբեր 29, 2012, Պէյլայտ Նիւ Եորքի Սրբոց Նահատակաց Եկեղեցւոյ սրահին մէջ՝ երեկոյեան ժամը 7:00-ին, եւ Ուրբաթ, Նոյեմբեր 30, 2012, Ֆէրլոն Նիւ ճրրգիի Սրբոց Ղեւոնդեանց Եկեղեցւոյ սրահին մէջ՝ երեկոյեան ժամը 7:00-ին:

Այս հանդիպումներու ընթացքին Սրբազան Հայրը մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տայ Դամասկոսի եւ ընդհանուր առմամբ Սուրիոյ ներքին բախումներուն եւ կռիւներուն պատճառաւ յառաջ եկած տագնապին, Հայ զապուծի կրած մարդկային զոհերուն եւ կալուածային վնասներուն եւ այժմու կացութեան մասին:

Բացման եւ փակման համերգները տեղի ունեցան համերգին Հայֆիլհարմոնիայի «Արամ Խաչատրեան» մեծ համերգասրահին մէջ: Այս համերգներուն «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբը կատարեց Ստեփան Լուսիկեանի «Նոր Հայաստան», Կոմիտաս Վարդապետի «Հօյ Նազան», «Ելա

Տանիս», «Իմ Չինարի Եարը» եւ Առնօ Բաբաջանեանի «Նոթթիւրն» խմբերգերը, որոնք ընդունուեցան մեծ խանդավառութեամբ: Ինչպէս առաջին համերգին, այնպէս ալ յաջորդող բոլոր հասարակական շարքերը Սար.ք էջ 20

ՄԻՍԵՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
SIS COMPATRIOTIC & CULTURAL SOCIETY, INC.

SUNDAY BREAKFAST
IN SUPPORT OF SYRIAN ARMENIANS
 ALL PROCEEDS TO BE DONATED TO SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՆԱԽԱՃԱՇ
Ի ՆՊԱՍՏ ՍՈՒՐԻՈՅ ՅԱՅՈՒԹԵԱՆ
 ԶԵՆԱԿԻ ԲՈՒՆ ԳՆԱԹԵ՛ ՍՈՒՐԻԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆԴՍԻՆ

SUNDAY DECEMBER 9, 2012
AT 10:30 A.M.

AT CAROUSEL RESTAURANT
 304 NORTH BRAND BLVD., GLENDALE, CA 91203

PLEASE RSVP BY DEC. 1, 2012 **\$30 PER PERSON**

FOR MORE INFO. PLEASE CALL:

Elo Haddadian	562-697-1927	Ankine Agopian	818-325-9298
Mgrditch Atchabahian	818-705-5966	Sarkis Rafaelian	818-429-9272
Hagop Koulayan	818-242-0670	Harry Nourian	310-600-6962
Arpi Kizirian	818-430-6708	Arpi Kitsinian	626-796-9414
		Appo Jabarian	818-468-8117

facebook.com/pages/Sis-Compatriotic-Cultural-Society/303801406308388

ՍՈՌԱՅԵՆԷՔ...

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿԻ ԼԱԳԻՍԵԱՆ Գալիֆոռնիայի Հայ Գրողների Միութեան Անդամ

Բարեկամս, Ֆէյս-Բուկում իր ընթերցանք գրողական մասին էր պատմել ինձ, ուղղումս վարդան Ոսկանեանին, թէ՛ Հէրիֆ աղբար մոռացե՞լ էք ներգաղթ, Սիբիր:

Այո, ճիշտ էր ասել այդ Հայ մարդը, որ վարդանը՝ «Հէրիֆ» էր, որ ԱՄՆ-ի լաւագոյն համալսարանում Քաղաքական Յարաբերութիւնների եւ յարակից գիտութիւնների Մագիստրոսի կոչման արժանացած, բարձր վարձատրուող աշխատանքը թողած, հայրենի երկրին ծառայելու համար եկել էր Հայաստան: Տասը տարիներ շարունակ գլխաւորել էր երկրի արտաքին քաղաքական յարաբերութիւնների աշխատանքները: Հիմա էլ հալածում են, կարող է յանցաւոր է, ինչ իմանամ: Նոյն «Հէրիֆ»-ն էր քաղաքագէտ-իրաւագետ Րաֆֆի Յովհաննիսեանը, որը նաեւ թողած բարւօք աշխատանք, եկել էր Հայրենիք, պաշտօնավարել ու որպէս վերանկախացած Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին արտաքին գործոց նախարար: Կարճ ժամանակ անց նրան ազատեցին պաշտօնից՝ Բիւզանդիոնում-թուրքիայում գումարուած միջազգային ժողովում Հայ Դատին ի նպաստ ճառ արտասանելու համար, վա՛յ նրանց, ինչ ասեմ: Նոյնը ամենամեծ «Հէրիֆ» քաղաքագէտ ժիրայր Լիպարիտեան, թողած մասնագիտական պատուաւոր աշխատանք, եկել էր հայրենիք, երկար տարիներ պաշտօնավարել որպէս նախագահի խորհրդական, արտաքին գործերի նախարար: Նա «Հէրիֆ» չմնաց, շուտ փախաւ:

Վարդանը, Րաֆֆին, Ժիրայրը եւ այլօք «Հէրիֆ»-ներ չէին, որ թողել էին իրենց կեանքի յարմարաւէտ պայմանները, այն ցուրտ ու մութ տարիներին հասել Հայրենի երկրին ծառայելու: Չէ՛, նրանք «Հէրիֆ»-ներ չէին, նրանց երկրի կարօտը, իրենց Հայկեան զարմի հայկազուն ոգին, հայրենիքի կանչը մղել էր ծառայելու նրան: Այդ նրանք էին, որ քսան տարիներ ծառայում էին հայրենի երկրին, այն ժամանակ երբ այնտեղ չկային նրանց փոխարինելու համապատասխան որակի քաղաքական գիտութիւնների մասնագէտներ: «Ոչ» Հէրիֆ -ներն էին, որ աւերեցին երկրի տնտեսութիւնը, սեփականաշնորհման անուան տակ կողոպտեցին այն, ինչ Հայն արարել էր եօթնասուն տարիների աշխատանքի խոնջանքով: Հիմա այդ մարդիկ են, որ «Օլիգարխ» են կոչուում, նրանց մենատէր իշխանութիւնից Հայերը իրենց ընտանիքներով հանդերձ, փախնում են Հայրենի երկրից:

Մուսանների Լեւոն լանջերի շէնի Տէր Պետրոսեան գերզաստանի իմաստուն գաւակի Լեւոնին, երկրի Նախագահ ընտրեցին: Այդ «Հէրիֆ» . . . մտաւորական ազնիւ մարդուն երկրի ղեկավար նշանակեցին, որ այսպէս ասած «խարոշիներ»-ը (չակերտեալ լաւ մարդ) անէին այն ինչ ցանկանում էին: Եւ արեցին, Հայաստանում Օլիգարխ՝ մենատէրերի իշխանութիւն եղեւ: Յետոյ էլ նրան իրենց կամքը թելադրել ուզեցին, չհամաձայնուեց, պաշտօնանկ արեցին: Տասը տարիներ լուեց, նորէն Ազատու-

թեան հրապարակ ելաւ, քանդելու երկրում ստեղծուած աւազակապետական կարգերը, տապալելու «Մոնկոլ խաներին»: Սակայն ուշ էր արդէն: Հայոց աշխարհում մի «Հէրիֆ...» -ից եւ երկու Արցախցի գաւառացիներից բացի ուրիշ մէկը չկա՞ր նախագահելու: Կար մէկը, Արմէն Սարգիսեան, որին էլ ծեծելով վճարեցին եւ հիմա տեսէ՛ք նա Անգլիացիների երկրում ինչպիսի՞ անուանի մարդ է, ափսոս, շատ ափսոս:

Ութնասունական թուականների թուրքիոյ նախագահ՝ թուրքուտ Օզալը Արցախի յաղթական մարտերի ժամանակ սպառնալից կանչել էր հայերին՝ «...Մոռացե՛լ էք Անատոլիայի դէպքերը, գաղթը...: Անձանօթ Հայ մարդ, հիմա ինչո՞ւ ես երկիր վերդարձած հայերին չիչեցնում գաղթ-ներգաղթը: Այո, չեն մոռացել գաղթը, նրա ճամբաներով անցած շառաւիղների երեք սերունդների սրտերում էլ դեռ կարմիր խարոյկների ցաւ, կիսկիծ, մորմոք է, նոյնիսկ այնտեղով չանցած հայերի հոգիներին էլ կայծակի շանթերի բոցի հրացու է այն: Ա՛յ հայ մարդ, քու չիչեցրած ներգաղթը գաղթ չէ, որ այդ թուրքի նման այն որպէս չարիք, պատիժ չիչեցնում երկիր վերադարձած հայերին: Այն, թմբուկով, ծիրանի փողերով, երգով ու շողով երկիր վերադարձի ողջերթ էր: Իրենց մեծ երազի ճամբաների երեւակայութեան ճախրանքով, հողի կարօտով վերադառնում էին դրախտավայր Հայաստան, իրենց շնորհքներով ծաղկեցրին բազում արհեստներ, նոր կենցաղային յարաբերութիւններ: Սակայն ինչո՞ւ նրանք հարիւր հազարներով փախան երկրից, ահա այդ է սարսափելին, այո, սարսափելի է նաեւ հազար-հազար տարիների հայկական լեռնաշխարհի մի փշուր երկրից անկախութեան քսան տարիների հոծ արտագաղթը, ինչո՞ւ համար այդպէս: «Չարթնիր Լաօ», քու հին աստուածների, քու Հայկ Նահապետի հետ պատրաստ եղիր կուռի, այն կլինի յաղթանակի կուռ, քու երկրի սահմանները կարմիր ժպիտով կը գնան Հայքեր . . . :

Թուրքիայի նոր տնտեսական զարգացման «հայր» Օզալը, իր պաշտօնավարման սկզբին թելադրել է ճանաչել Հայոց ցեղասպանութիւնը, պատրաստակամութիւն յայտնել պատճառուած վնասի փոխհատուցում կատարել: Դրանից ոչ երկար ժամանակ անց մահացել է խորհրդաւոր պայմաններում: 2012 թ. Նոյեմբերին դիակի դիահետագոտութիւն է կատարուել, ըստ թրքական պաշտօնական հաղորդման մահուան պատճառը չորս տարբեր թոյնաւոր նիւթերով թոյնաւորումն է: Հաւանաբար, նրա յայտնած կամքի համար թուրք ազգայնամոլների վրէժի գործն է այն:

Օզալն էր գաղթը չիչեցրեց, հայ մարդ դու էլ այդ թուրքի նման գաղթը, Սիբիրի գաղթն ես չիչեցնում, ինչո՞ւ, վախեցնո՞ւմ ես: Սիբիրից ողջերը վերդարձան, նրանք եւ հայրենի երկրում մնացածները շուտ արտագաղթեցին Եւրոպաներ եւ Ամերիկաներ: Այնտեղ ժողովրդավարական կարգեր են, այնտեղ աքսոր ու գաղթ չկայ, էլ ինչո՞ւ ես վախեցնում: Արտերկրներում ներգաղթը ուղորդող պատուիրակները իւրաքանչիւր ներգաղթողի համար անձնական գործ էին կազմել: Ներգաղթածները, գլխաւորապէս

նախկին դաշնակցականներին, ընտանիքներով հանդերձ լցրին բեռնատար վագոններ ու «Շալլա» Սիբիր: Առանց դատի ու դատաստանի աքսոր ամբողջ ընտանիքներով, այ քեզ անիրաւ կարգեր: Աքսորէին միայն յանցաւորներին, հապա ինչո՞ւ էին նրանց երկիր բերել: Այո, չեն մոռացել: Չարի կայսրութեան եւ նրանց գործակից հայ մարդիկ աքսորեցին նրանց՝ ինչպէս թուրքն էր նրանց նախնիներին աքսորել իրենց շէներից, որ ոչնչանային գաղթի ճամբաներին: Չանգեզուրի ճամբաներին տեսել եմ աքսորի կարաւաններին, բեռնատար ինքնաշարժերին նստած մանկանց՝ «Տուն եմ ուզում» ճիչերը, կանանց աղիաղորմ ողբաձայները, դեռ հիմա էլ հոգիս լացում է: Ինչո՞ւ ես չիչեցնում: Իսկ ես էլ չիչեցնում եմ 37 թուական, Հայկի գարմից հազար-հազար իմաստուն մարդկանց, բանաստեղծների արեւը մարեցին չար երկրի մարդիկ, դեռ ուզում են այդ իրաւակարգի վերադարձը, ա՛յ քեզ վայնասուն: Հայաստանը լացել է, ով գաղթ էր տեսել լացել է:

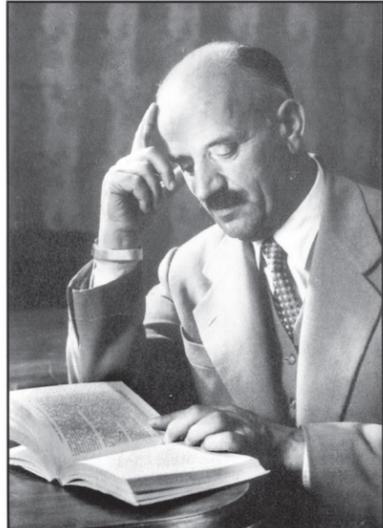
Չէ, այս էլ, ուրիշ շատ բան էլ չեն մոռացել: Հեռուստատեսային հաղորդում էր, բանուորները կարապատում էին ճանապարհի փոստակները: Նրանց մօտեցաւ մի կիսասպիտակահեր տղամարդ, խօսել սկսեց նրանց հետ, յետոյ էլ քամահրական արտայայտածներով ու բարձր քահքահով բացական-

չում էր. «Երբ «աղբարներ»-ը Հայաստան եկան, ասել էին, որ շատ բան ենք տեսել, սակայն ասֆալտապատ ճանապարհը կարկատել չէինք տեսել: Եւ բոլորը ծիծաղում էին, կարծես Հրաչեայ Ներսիսեանը բեմում «Բաղտասար» էր խաղում, թաթիկ Սարեանը՝ Բալաբէկ, Մհեր Մկրտիչեանը՝ Օ1-99, Գուրգէն Գաբրիէլեանը՝ Ոսկէ Յլիկ: Ծիծաղում էին ասած խօսքի, թէ խրախճանք էր իրենց համար ծիծաղել Հայաստան ներգաղթած արորդիների անմեղ խօսքի վրայ:

Ա՛յ մարդ արարած, յանկարծ այդ ո՞րտեղից չիչեցիր, թէ՞ յօրինեցիր, որ իրենց նախնեաց երկիր վերադարձած արեւմտահայ արորդի-արեւորդիները նման խօսք արտայայտած լինէին: Ինչո՞ւ չասացիր, որ Արմէն-հայերն էին որ իրենց լոյսի, արեւի երկիր Հայաստան եկել, զարմացել փոստակներ կարապատելու գործից եւ նրանց համարեցիր ինչ որ ուրիշ ցեղի, ազգի մարդիկ: Անցել էր վաթսուհին արեւի տարիներ եւ դեռ նրանց համարում ես ինչ որ օտարական այլազգիներ, նրանց խօսած անուշ Հայերէնն էլ «աղբարներն» չգոյ լեզու: Արմէն-Հայ մարդ, նայիր քու չորս դին, նրանցից չեն մնացել, շատ փոքրաթիւներն էլ քեզ նման դարձել Երեւանցի, Հայաստանցի: Նրանք Հայաստանից շուտ են փա-

Շար.ք էջ 19

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԲ
ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ
ՈՒՍՈՒՑՉԱՊԵՏ
ԲԵՆԻԱՄԻՆ
ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ

Մրտաբուխ նուէրով գիրքէն օրինակ մը ստանալու համար հեռաձայնել՝
(626) 797-7680 կամ
(818) 429-2322 քիւերուն

Լաթակազմ, մաքուր տպագրութեամբ, 580 էջերէ բաղկացող գիրքը: Ժողովածուն լոյս ընծայուած է Բենիամին Ժամկոչեանի նախկին սաներուն կողմէ, որպէս երախտիքի տուրք անոր ծննդեան 115 ամեակի առիթով:

Յուշարձան ժողովածուն, նաեւ իր մէջ կ'ամփոփէ իրենց սիրեցեալ տնօրէնին կրթական, մանկավարժական, ազգային-մշակութային, Պէյրութի Սահակեան վարժարանի կէս դարեայ կենսապատումը:

Յուշարձան ժողովածուն կը մատուցէ Բենիամին Ժամկոչեանի ժամանակակիցներուն յուշերու ծաղկաքաղը:

ԿՈՉ ՍԱՅԱԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՍԱՆ-ՍԱՆՈՒԳԻՆԵՐՈՒՆ
Բազմավաստակ տնօրէն Բենիամին Ժամկոչեանի սան-սանուհիներէն անոնք որոնք Սահակեան Բարձրագոյն Վարժարանի կապակցութեամբ լուսանկարներ ունին իրենց մօտ, թող բարի ըլլան հեռաձայնել հետեւեալ քիւերուն:
(818) 429-2322 Տիկ. Վարդուհի Գազանճեան
(626) 422-9121 Տիկ. Արուսեակ Գրիգորեան

ՎԱՆ

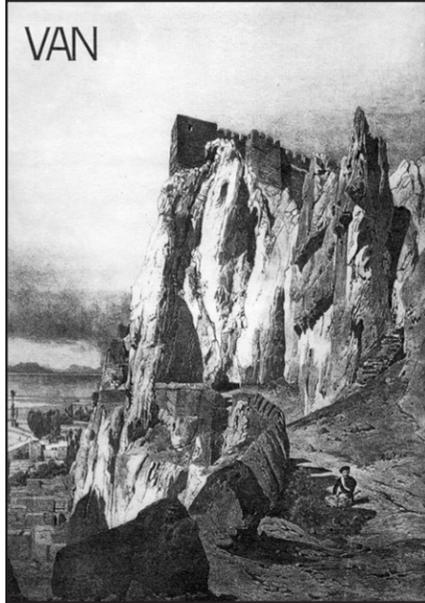
ԱՆԻ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Վանի անուան ծագման գիտական ու ստոյգ բացատրութիւն գոյութիւն չունի: Երբեմն այն կապում են Հայոց թագաւոր Վանի անուան կամ հայերէն Վանք բառի հետ կամ էլ գտնում, որ Վանը ծագել է Սեւան անունից, կամ Ուրարտուի Բիտինիլի տարբերակի հնչիւնափոխուած ձեւն է:

Քաղաքի արեւմտեան մասը, որին տրուած էր Բուն քաղաք կամ Քաղաքամէջ անունը, երեք կողմից շրջապատուած է լողել պարիսպներով (մինչեւ 20-րդ դարի սկզբները), իսկ հիւսիսից բլուրներով:

Ունեցել է քաղաքային 4 դուռ, արեւելեանը կոչուում էր Թաւրիզի դուռ, հարաւայինները՝ Նոր կամ Սարայի եւ Միջին դուռ, հիւսիս-արեւմտեան կողմում գտնուում էր Նաւահանգստի (Իսքելէի) դուռը: Հիւսիս-արեւելեան կողմում 1 կիլոմէթր երկար ձգուած է 100-120 մէթր բարձր ուղղաձիգ մի քարափայտ, որի վրայ գտնուում են հին բերդի (Շամիրամի բերդ) պարիսպների եւ այլ շինութիւնների մնացորդներ ու բազմաթիւ սեպագիր արձանագրութիւններ: Այստեղ քաղաքի յատակագիծը անկանոն է, փողոցները՝ նեղ, տները՝ միմեանց կպած, բուսականութիւնը՝ աղքատ: Քաղաքամիջում էին գտնուում շուկան, կառավարչատունը, փոստ-հեռագրատունը, գորանոցն ու հայկական առաջնորդարանը:

Քաղաքի արեւելեան մասը ունէր հարուստ բուսականութիւն, փարթամ այգիներ եւ կոչուում էր Այգեստան, որը ձգուած էր մօտ 4,5 կիլոմէթր: Այստեղ էր ուռնեխներով, կաղամախիներով զարդարուած ինչպիսիք փողոցը՝ նոյնանուն հրապարակով: Միւս փողոցները անկանոն էին, նեղ եւ ծուռուծուռ, տները՝ հողաշէն եւ ոչ բարետես: Այգեստանը այն ժամանակ իր

Վանի միջնաբերդը: Նկար՝ Ժ. Լորանսի, 1847թ.

համար ընկոյզի փայտ էր արտահանուում Ֆրանսիա (Մարսէլ):

Վանեցիները, թէեւ օտարի տիրապետութեան տակ, մեծ ջանքերի գնով պահպանում եւ զարգացնում էին իրենց կրօնաւարկութային գործունէութիւնը: 20-րդ դարի սկզբներին քաղաքը ունէր 8 եկեղեցի՝ Ս.Տիրամայր, Ս.Աստուածածին կամ Ս.Նշան, Ս. Պողոս-Պետրոս (Սրբոց Առաքելոց), Ս. Էջմիածին, Ս. Սահակ, Ս. Ստեփանոս, Ս. Վարդան, Ս. Ծիրանաւոր: Քաղաքի շրջակայքում էին գտնուում նաեւ Հայկավանք կամ Հայկավանից Ս. Աստուածածին, Ս. Յակոբ, Մծբնայ, Անկուսներաց Աստուածածին կամ Հանկուսներաց եկեղեցի, Արարք կամ Արարուց եկեղեցիները: Վանում թուրքերն ունէին 4 մզկիթ, որոնցից ամենախոշորը Մեծ մզկիթն էր: Վանը եղել է միջնադարեան հայ գրչութեան ու մշակոյթի խոշորագոյն կենտրոնը: Այստեղ ապրել ու ստեղծագործել են գրչութեան ու արուեստի շատ ու շատ վարպետներ, որոնց գրած բազմա-

Աղթամարի վանքը: Նկարը՝ Ժ. Դէյրալի, 1876թ.:

մեջ էր առնում Արարք, Կլորդար, Հայկավանք, Հանկոյսներ, Նորաշէն եւ Սուրբ Յակոբ թաղերը: Այգեստանում էին գտնուում անգլիական, պարսկական, ռուսական եւ ֆրանսիական հիւպատոսութիւնները, բողոքական հայերի դպրոցն ու որբանոցը: Ըստ աւանդութեան՝ բերդի ու պալատի հետ, Ասորեստանի թագուհի Շամիրամը Այգեստանում էր կառուցել նաեւ իր ամառանոցը: Քաղաքի տարածքով հոսում եւ լիճն են թափուում Կուռուբաշի եւ Հանկոյսների գետակները, իսկ Մենուայի ջրանցքի (Շամիրամի առու) ջրերով ոռոգուում էին քաղաքի հարաւային մասի արտերն ու այգիները, որտեղ մշակում էին հացահատիկներ, խաղող եւ պտուղ-բանջարեղէն, յատկապէս ծիրան, խնձոր, դեղձ, տանձ եւ ընկոյզ: XIX դարի վերջերից մինչեւ XX դարի սկզբները Վանից կահոյքի

թիւ ձեռագրերից պահպանուել են 13 Աւետարան, 4 Մաշտոց, 3 Յայտմաւուրք, 2 ճաշոց, 2 Գանձարան, 2 ճառընտիր եւ բազմաթիւ յիշատակարաններ ու ձեռագրական պատուիկներ:

Որպէս Հայաստանի հնագոյն քաղաքներից մէկը, Վանը եւ նրա շրջակայքը հարուստ են պատմական ամենատարբեր ժամանակներին վերաբերող յուշարձաններով ու հուշարձաններով, որոնց նկատմամբ հետաքրքրութիւնը սկսուել է դեռեւս 19-րդ դարի սկզբներից: 1827-29 թ. Վանում հնագիտական ուսումնասիրութիւններ է կատարել Փարիզի «Արիական ընկերութեան» անդամ, արեւելագետ Ֆ. Շուլցը, որի ընդօրինակած 42 սեպագիր արձանագրութիւնները փոխադրուեցին Եւրոպա: Յետագայում նոյնանման աշխատանքներ կատարել են նաեւ Ա. Լէյարդը 1850

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ 24 ԱՄԵԱԿ ԱՍՔ ԿԵՑՈՒԹԵԱՆ, ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՈՒ ԿԱՍՔԻ ՆԵՐՍԷՍ Տ. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ

«Դե՛հ եկ վարդապետ, ու մի խենթացիր...»
«Մենք կանք, կը մնանք ու կը շատանանք...»

Պ. ՍԵՒԱԿ

Աղէտը եկաւ
Ու տարաւ իր հետ բիւրաւոր
զոհեր,
Կեանքեր թանկագին
Յոգիներ անգին.
Քանդեց, աներեց մեր տունն ու
տեղը,
Քաղաքն է՛ր, գիւղն է՛ր...
Բիւրեր մնացին
Անտուն բնակեր,
«Տօ լա՛ւ տնակեր...»:
Աղէտը եկաւ,
Երկինքուերկիրխառնուեցինիրար,
Ո՞նց պիտ պաշտպանուել,
2որս կողմ հազար ցաւ.
Այս մէկն էլ եղած
Մեր բիւր ցաւերին
Բուռ անելացաւ:
Տաշուած ու յղկուած,
Երկինք խոյացած
Վարդագոյն տուֆը
Շիրմաքար դարձաւ...
Բայց ժողովրդիս կամքը պողպատ է,
Նա գիտէ, գիտէ
Ցաւին ո՞նց պիտի
Տոկալ, դիմանալ
Քչով գոհանալ,
Չյուսահատուել ու չխենթանալ:
Նա գիտէ ինչպէս
Վերանորոգուել ու թափ տալ

փոշին
խենթ երկրաշարժի,
Վերանորոգել տները քանդուած,
Վերակառուցել
Շէնքերն աներուած,
Ինչպէս Դաւիթը հօր վանքը
շինեց
Նորից ցած իջաւ,
Մարութա սարից...
Այսօր մեր մեծ խենթ
Սասունցու մնաց
Քարեր կը բերենք մեր սեգ
սարերից,
Աւերուածները կը շինենք
նորից,
Կ'ապրենք, կը մնանք
Ու կը բազմանանք.Այսպէս է
հայը,
Կոփուում է ցաւից, Խորշում է
դաւից,
Դառնում է ամուր
Պողպատ ամրակուռ...
Այսպէս է հայը,
Դարերի՛ երթում որքա՞ն է
խոցուել,
Յիւծուել, հալածուել, կիսուել
դառել կէս,
Բայց եւ ապրել է իր մեծ
նախաօր՝
Իր Մասիսի պէս...

ԵՍ ՔԵԶԻ ԻՆՉ ԿՈՉԵՍ ՓԱՆՈՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Դեկտեմբերի եօթ
Դու ընդամէնը տասներկու
տառ ես
Մեր պատմութեան մէջ:
Ասա քո ողբը ինչպէ՛ս չիշեմ:
Յիշեմ նոր տարի՞
Խի՞նդ, բերկրանք բերո՞ղ
Նոր կեանք պարգեւո՞ղ
Թէ դժո՞ղակ օր...
Ա՛յս ես չգիտեմ
Ի՞նչպիսի՞ն կոչեմ,
Դու «Մայրերի Տօ՞մ» .
Թէ մանուկների
Բերկրալից մի օր,
Թէ ծեր ու մանուկ,
Ահէ՛ ու ջահէ՛լ
Սիրող սրտերի
Յոյսի փառատօն,
Որոնք մնացին
Փլատակների ու քարերի
տակ...
Ես քեզ ի՞նչ կոչեմ,
Որ մէկ վայրկեանում
Դու խորտակեցիր

Մի ամբողջ աշխարհ,
Խիղճ ու օրէնքը յաւետ մոռացած...
Քեզ ինչպէս մայեմ,
Դեկտեմբերի եօթ,
Աստուած է վկայ ես կ'ուզեմ,
Կ'ուզեմ
Իսպառ վերանայ աշխարհի
վրայ եօթն անիծեալ...
Դու կործանեցիր բազում
մայրերի
Որոնք սիրառատ նորածին-
ներին
Սնում էին սիրով, կաթով
մայրական,
Եւ այն հայերին
Որոնք մեծ ճիգով, հայի քրտինքով
Աշխատում էին գործարան-
ներում
Մեր գաւազների՞ն դասա-
տուններում...
Դեկտեմբերի եօթ,
Քեզի հազար ամօթ...

թ., Օ. Ռասսամը 1877 թ. եւ ուրիշներ, որոնք զգալիօրէն լրացրել եւ ուղղումներ են արել հաւաքուած հնագիտական նիւթերի մէջ: Սրանք Վանի հնութիւնների լաւագոյն սկզբնաղբերներն են, որոնք մեծ մասամբ այժմ պահոււմ են Պեւզիսի եւ Բրիտանական թանգարաններում: Յիշեալ սեպագիր արձանագրութիւնները զլխաւորապէս վերաբերում են 9-6-րդ դարերի (մեր թուարկութիւնից առաջ) Վանի թագաւորների շինարարա-

կան եւ ռազմական գործունէութեանը:
Վանի թագաւորութեան հնագոյն պատմութիւնը զգալիօրէն հարստացաւ ակադեմիկոս Ն. Մառի եւ Յ. Օրբելու 1916 թ. քաղաքում եւ նրա շուրջը կատարած պեղումների շնորհիւ յայտնաբերուած նոր նիւթերով: 1916 թ. յետոյ մինչեւ այժմ, թուրքական իշխանութիւնների կողմից արգելուած է Վանում հնագիտական հետազոտութիւններ կատարելը:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՄԵՐ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԳԱՆՁԸ՝ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒՆ

«ԳԱՐՈՒՆԻՄ» պատասխանում է ակադեմիկոս Վիկտոր Համբար-ձումբեանը («Գարուն», 1985թ, քիւ 2)

- Ինչպիսիք եք գնահատում լեզուի դերը ու նշանակությունը, նրա զարգացման ընթացքը ներկայ փուլում՝ հասարակական կեանքում եւ գիտության բնագավառում:

- Լեզուն շատ մեծ նշանակություն ունի մեր կեանքում: Դա լաւ գիտակցում են բոլոր բնագաւառների, ինչպէս եւ գիտութեան աշխատողները: Մասնաւորապէս ճշգրիտ գիտութիւնների ներկայացուցիչների համար լեզուն ոչ միայն հաղորդակցութեան, այլեւ մտածելու, յայտնագործելու շատ կարեւոր միջոց է: Որպէս այդպիսին, լեզուն հասարակութեան մէջ էլ բոլոր հաղորդակցութեան միջոցներից ամենակարեւորն է: Ասում ենք ամենակարեւորը, որովհետեւ առաջացել ու մշակուել է բնական ճանապարհով: Եթէ դա այդպէս է, ուրեմն պէտք է շատ մեծ ուշադրութիւն դարձնել լեզուի վրայ: Լեզուն պէտք է միշտ գործածուի լաւ, կատարեալ ձեւով, այսինքն՝ տեղին եւ նպատակաւոր, հետեւաբար անհրաժեշտ է, որ նա շարունակ կատարելագործուի, գտուի եւ դառնայ հաղորդակցման, պայքարի սուր զէնք:

Ձէ որ մենք ուզում ենք, որ մեր երկրի տարբեր մասերի միջեւ լինի սերտ եւ ամուր կապ, բացուեն նոր ուղիներ, եւ ահա մենք հարկադրուած ենք միշտ կատարելագործել մեր հաղորդակցութեան միջոցները, առաջին հերթին լեզուն: Եւ բաւական չէ միայն ասել, որ պէտք է յատուկ ուշադրութիւն դարձնել լեզուի կատարելութեան վրայ: Անհրաժեշտ է հետեւողական եւ ջանասէր աշխատանք, եւ դա պէտք է կատարուի շատ խնամքով, մտածուած, որովհետեւ, ի տարբերութիւն միւս հաղորդակցութեան միջոցների, լեզուն զարգանալով իր բնական հունով, արդէն ունի իր զարգացում գտած, կատարելագործուած օրինաչափութիւնները: Հենց այստեղ է, որ մենք պէտք է շատ զգուշ լինենք եւ խուսափենք լեզուի մէջ մուտք գործող արհեստական եւ չմտածուած լեզուական միջոցներից, դիպուկ ու յստակ հաղորդակցումը արատաւորող շինծու ձեւերից:

Ինչ վերաբերում է հայոց լեզուին, ապա պէտք է համոզուած եւ վստահօրէն ասել, որ հայոց լեզուն աշխարհի ամենաբարձր, զարգացած եւ կատարելագործուած լեզուներից մէկն է: Մենք գիտենք, որ, օրինակ, բնական գիտութիւնների բնագաւառում հայոց լեզուն որպէս լաւ մշակուած, ճոխ լեզու, յաջողութեամբ ծառայում է իր նպատակին, դառնալով կատարեալ հաղորդակցութեան միջոց նաեւ գիտութեան բնագաւառում: Հենց այս հանգամանքն է, որ մեզ աւելի մեծ չափով է պարտաւորեցնում, մեզանից՝ գիտութեան մշակներիցս, պահանջում է մշտապէս հետեւել նրա ընթացքին, ճիշտ զարգացմանը, խստօրէն հսկել նրա ճիշդ կիրառմանը ո՛չ միայն գիտութեան, այլեւ բոլոր բնագաւառներում:

Հետաքրքիր է, որ լեզուն ունի իր որոշակի տրամաբանութիւնը: Նա արտացոլում է մարդու մտածողութիւնը, այլ կերպ ասած՝ մտածելակերպը: Եթէ այսպէս է, ուրեմն, լեզուի կատարելագործման վիճակից շատ մեծ չափով կախուած է

այն, թէ ինչպէս է մարդը մտածում եւ գործում: Ես պէտք է ասեմ, որ լեզուի, յատկապէս մայրենի լեզուի, ինչպէս եւ նրա առանձին դրսեւորումների՝ խօսքի, լաւ տիրապետումն ու կատարելագործումը էական նշանակութիւն ունեն սերունդների դաստիարակութեան, նրանց մտածողութեան զարգացման համար: Այնպէս որ, դա ունի նաեւ գործնական մեծ նշանակութիւն: Հենց այս տեսակէտից էլ մենք պէտք է միշտ հոգատար լինենք լեզուի ճիշդ զարգացման նկատմամբ եւ աւելի ու աւելի ձգտենք նրա կատարելագործմանը: Այժմ մեզանից պահանջուում է, որ մենք իրար հետ խօսենք, գրենք, այսինքն հաղորդակցութեան մէջ մտնենք միայն ու միայն լաւ լեզուով: Իսկ ի՞նչ ենք հասկանում լաւ լեզու ասելով: Լաւ լեզու ես հասկանում եմ բնական, ժողովրդի ստեղծած եւ գրականութեան կողմից մշակուած լեզուով խօսելու եւ գրելու կարողութիւն: Սա վերաբերում է հայոց լեզուի դրսեւորման բոլոր բնագաւառներին, յատկապէս այժմ, երբ հայոց լեզուն մեր հանրապետութեան պետական լեզուն է: Մենք կը հասնենք ցանկացած արդիւնքի, եթէ լեզուի մշակուցի գործնական հարցերը լուծենք միայն այդ սկզբունքով: Այս պատուաւոր գործում խիստ անհրաժեշտ է հետեւողական աշխատանք:

Ես ուզում եմ այստեղ նորից անդրադառնալ գիտութեան բնագաւառին, որովհետեւ լեզուի ճշգրտութեան, դիպուկութեան, խորութեան եւ այլ առանձնապատկութիւնները բացառիկ դեր են կատարում գիտական աշխարհում: Պէտք է նկատի ունենալ, անշուշտ, որ գիտութիւնը այսօր մարդկային գործունէութեան ամենաարագ աճող, փոփոխուող բնագաւառն է, որի հետ միաժամանակ շատ արագ փոփոխուում է նաեւ գիտական լեզուն: Ես աւելի քան կէս դար աշխատում եմ գիտութեան բնագաւառում եւ նկատել եմ, որ այսօրուայ գիտութիւնը եւ այն գիտութիւնը, որ եղել է կէս դար առաջ, հսկայական չափերով իրարից տարբերուում են: Շատ են տարբերուում իրարից, ինչ որ այն ժամանակ էինք սովորում եւ այն, ինչ որ այսօր ենք սովորում: Այսօրուայ երիտասարդ գիտական աշխատողը շատ բանով է տարբերուում անցեալի գիտաշխատողից: Նրա վրայ մեծ պարտականութիւն է դրուած: Նա այսօր ոչ միայն պէտք է լարուած հետեւի գիտական գաղափարների զարգացմանն ու տարածմանը, այլեւ պարտաւոր է ապահովել համապատասխան լեզուական մակարդակ, այլ կերպ գիտական աշխատանքը ցանկացած արդիւնքը չի տայ: Ուրեմն գիտութիւնը կարելի է դիտել այս տեսակէտից, որպէս լեզուի զարգացման հետ կապուած մարդկային գործունէութեան ամենակենսունակ ուղղութիւններից մէկը: Երբ խօսում ենք զարգացած գիտութեանը համապատասխան լեզուական մակարդակի մասին, այդ նշանակում է, որ մենք՝ գիտութեան մշակներս, պէտք է ստեղծենք հայոց գիտական լեզուն եւ հասցնենք կատարելութեան: Հենց այդ գիտական լեզուն

էլ մեծապէս նպաստելու է համաժողովրդական լեզուի զարգացմանը: - Հայոց լեզուի դրսեւորման բնագաւառները շատ են, բոլորի մասին անկարելի է խօսել: Մեզ հետաքրքրում է Ձեր կարծիքը դպրոցի, այդ բնագաւառի լեզուի մասին:

- Լաւ ասացիք, վերցնենք թէկուզ հենց այդ բնագաւառը, ժողովրդական կրթութեան բնագաւառը, դպրոցը: Այստեղ անչափ կարեւոր է հայոց լեզուի ճիշդ կիրառման հարցը: Կիրառելով մայրենի լեզուն դպրոցներում ճիշդ, կատարեալ ձեւով սովորեցնելով խօսել, գրել եւ կարդալ ընտիր հայերէնով, դրանով մենք հետապնդում ենք երկու նպատակ: Առաջին նպատակն այն է, որ դրանով մենք օգնում ենք աճող սերնդին, զարգացնում նրա ճիշդ մտածողութիւնն ու տրամաբանութիւնը: Լեզուն ինքնին մտածողութիւն է: Մենք գիտենք, որ մարդը աշխատում է խօսել այնպէս, ինչպէս մտածում է, բայց չպէտք է մոռանալ, որ մտածելու ժամանակ, մտածողութեան ընթացքում նա զգալի չափով օգտագործում է իր մայրենի լեզուն: Ուրեմն այստեղ՝ դպրոցում, մայրենի լեզուի լաւ ուսուցումը, լեզուի կատարեալ ձեւերի տիրապետումը լայն ճանապարհ են բացում սովորողների առջեւ: Ես ուզում եմ իմ միտքը ձեւակերպել այսպէս: Կատարեալ լեզուն ծնում է կատարեալ մտածող, մարդու մտածելակերպը ձեւաւորում է լեզուի միջոցով: Լեզուական օրինաչափութիւններին լաւ տիրապետող հեշտուութեամբ է ձեռք բերում կուռ տրամաբանութիւն եւ ձկուն մտածողութիւն, որոնցով էլ պայմանաւորուած են նրա մտածելակերպն ու գործելակերպը:

Երկրորդ կարեւոր հանգամանք, որ կապուած է այդ բնագաւառի՝ դպրոցի հետ, լեզուի կատարելագործումն ու պահպանումն է: Միաժամանակ ես ուզում եմ ասել, որ այն լեզուն, որից մենք օգտուում ենք, մի մեծ գանձ է: Կարծում եմ, որ մեր հին սերունդներից ստացած հոգեւոր գանձերից ամենամեծերից մէկն է, եթէ ոչ ամենամեծը: Մեր նախնիներից ժառանգելով այդ գանձը, մենք պարտաւոր ենք սրբութեամբ պահպանել, մշակել ու կատարելագործել այն, հարստացնել եւ դրանով աւելի հարստանալ: Այս գործում մեր դպրոցը շատ անելիք ունի: Միւս կողմից, եթէ դպրոցը անտարբեր լինի, պատշաճ մակարդակի վրայ չդնի մայրենի լեզուի դասաւանդման գործը, շուայլի այդ գանձը, ապա վնաս կը հասցնի մեր մշակույթին: Դպրոցը պարտաւոր է ճիշդ օգտագործել լեզուն եւ միայն ամենժամեայ, ամենօրեայ հոգատարութիւնը կարող է լաւ օգտագործման, կատարելագործման ուղիներ գտնել:

- Շատերիմ է հետաքրքրում, թէ Դուք ինչպիսիք եք սովորել մայրենի լեզուն, ովքե՞ր են եղել Ձեր սիրելի ուսուցիչները եւ այժմ ինչպիսիք եք կատարելագործում ձեր իմացածը:

- Հայրս այն մարդկանցից էր, որ ուղղակի սիրահարուած էր իր լեզուին: Մա շատ մեծ ազդեցութիւն թողեց մեր ընտանիքի, մեզ վրայ, որպէսզի մենք էլ սիրենք մեր լեզուն: Հայրս միաժամանակ ինտերնացիոնալիստ էր, պահանջում էր, որ մենք սովորենք նաեւ այլ լեզուներ, բայց ամենից լաւ տիրապետենք մեր մայրենի լեզուին: Ես հայերէնը սովորել եմ իմ հօրից, նա է իմ մէջ առաջացրել սէր եւ հետաքրքրութիւն մեր լեզուի բարձր արժանիքների նկատմամբ:

Բացի դա, ես ունեցել եմ հայոց լեզուի շատ լաւ ուսուցիչ, որին միշտ յիշում եմ, իմ այդ սիրելի ուսուցիչն էր Հայկ Յովակիմեանը: Նա ինձ վրայ շատ մեծ տպաւորութիւն է թողել, խօսում էր անաղարտ հայերէնով, նա, կարելի է ասել, լեզուի սիրահարներից էր, իր մայրենի լեզուն սիրող, պաշտողներից մէկը: Շատ լաւ բան է, երբ մարդ լեզուի սիրահար է կամ լեզուասէր, ինչպէս Դուք էք անուանել ձեր ակումբը: Ես էլ եմ շատ սիրում իմ մայրենի լեզուն, հետեւաբար ես էլ եմ լեզուասէր, ուրեմն ձեր ակումբի անդամը:

Կան մարդիկ, որոնք շատ լաւ հասկանում են, թէ ինչ նշանակություն ունի իրենց ժողովրդի համար մայրենի լեզուն: Նրանք հասկանում են նաեւ, որ մայրենի լեզուին լաւ տիրապետելը հիմք է նաեւ ուրիշ լեզուների ուսումնասիրութեան, լաւ սովորելու համար: Ես միշտ էլ սիրել եմ կարդալ հայ գրականութիւն: Դա մեծ դեր է խաղացել մայրենի լեզուի իմացութիւնս կատարելագործելու համար, երբ կարդում ես գեղարուեստական գրականութիւն, ապա անխուսափելիօրէն կատարելագործում ես իմացածդ մայրենի լեզուն: Այժմ էլ հիմնականում այդ ճանապարհով եմ հարստացնում իմ իմացած հայերէնը, կարդում եմ հայ գրականութիւն, իհարկէ, յատուկ ուշադրութիւն դարձնելով լեզուական կողմի վրայ: Ինձ համար մայրենի լեզուն առաջին հերթին մեր ժողովրդի խօսելու, մտածելու լեզուն է: Ես այդ ժողովրդի գաւակն եմ, հետեւաբար չեմ կարող չսիրել, չփայտացնել դարերի խորքից մեզ հասած այդ հոգեւոր գանձը: Բացի այդ, կայ մի ուրիշ բան էլ: Այսպէս, երբ ուզում ես մտերմական ձեւով արտայայտել քո մտքերն ու զգացմունքները, որոնք վերաբերում են քո անձնական կեանքին, ընտանեկան կեանքին, ապա այդ մտքերն ու զգացմունքներն արտայայտելիս հարկադրուած ես միշտ դիմել քո մայրենի լեզուի օգնութեանը: Ինչպէս չսիրեմ իմ մայրենի լեզուն, երբ կեանքիս դէպքերից խորապէս համոզուել եմ, որ մայրենի լեզուն աւելի շատ է կապուած զգացմունքների աշխարհի հետ: Մայրենի լեզուն հարազատ յոյգերի հարազատ աշխարհ է: Մարդու հոգեկան աշխարհը այնքան սերտօրէն է կապուած մայրենի լեզուի հետ, որ այդ լեզուով սովորածը, զգացածը մօր կաթի նման ներծծուում է նրա էութեան մէջ:

- Աշխարհի անուանի մարդկանցից ոմանք, հայ թէ օտար, հայերէնը համարել են կատարելագործուած, հարուստ եւ ճկուն լեզու: Դուք ի՞նչ կարծիքի եք, ինչպիսիք եք բացատրում լեզուի հարստութիւնը, ճկունութիւնը:

- Ընդհանրապէս լեզուն համարում ենք հարուստ, ճկուն այն դէպքում, երբ նրա միջոցով կարողանում ենք ազատօրէն արտայայտել ցանկացած գաղափարները, մտքերը, մանաւանդ ժամանակակից կեանքի, որը շատ հարուստ է գիտութեան եւ տեխնիկայի բազմազան երեւոյթներով ու հասկացութիւններով: Մեր լեզուն հենց այդպիսին է: Հայոց լեզուի հարստութեան հիմնական պայմանը նաեւ այն է, որ կարողանում է լաւ արտայայտել մարդկային զգացմունքները, դրանց նրբութիւնները: Հենց հայերէն լեզուն ունի գաղափարներն ու զգացմունքները ճշգրտութեամբ ու խորութեամբ ար-

ՄԵՐ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԳԱՆՁԸ՝ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒՆ

Շաբաթական 16-էն

տալանտները համապատասխան ու նուրբ ձեւեր, նոյնիսկ բազմաթիւ ձեւեր: Սա մեր լեզուի հարստութիւնն է: Այլ բան է լեզուի ճկունութիւնը: Դա այն է, թէ տուեալ լեզուն ինչպէս է յարմարուում նոր պայմաններին: Մեր լեզուն ոչ միայն շատ ճկուն է, այլև խիստ տրամաբանական է: Օրինակ, մեր թուերի անուանումները, դրանք այնքան պարզ ու հեշտ են կազմուած, որ շատ աւելի մատչելի են, քան շատ ու շատ լեզուներում: Օրինակ, տամնմէկ, տամներկու, տամներեք եւ այլն այնպէս են կազմուած, որ շատ հեշտ են թուերի գումարման համար: Գերմաներէնը, որ նոյնպէս ճկուն լեզու է, թուականների անունները կազմում է այլ կարգով, քսանից յետոյ արդէն ուրիշ է, իսկ հայերէնում ինչպէս տամնմէկ, տամներկու, տամներեք է, այնպէս էլ շարունակուած է. քսանմէկ, քսաներկու, քսաներեք եւ այլն: Ես իմ մասնագիտութիւնից ելնելով եմ հարցին մօտենում: Մենք գործ ունենք ճշգրիտ սահմանուած գաղափարների հետ:

Ես ուզում եմ նորից վերադառնալ մեր լեզուի հարստութեանը վերաբերող հարցին: Ի դէպ, պէտք է ասել, որ մեր լեզուն այնքանով է հարուստ, որ հեշտութեամբ կարողանում է զանազան գիտութիւնների բնագաւառների հասկացութիւնների համար գտնել համապատասխան ձեւեր, բառեր ու արտայայտութիւններ: Գիտական աշխատանքի ընթացքում համոզուել եմ, որ հայերէնը շատ աւելի հարուստ լեզու է, քան բազմաթիւ եւրոպական լեզուները: Կարող եմ օրինակ բերել հենց աստղագիտութիւնից: Եւրոպական բոլոր լեզուները ասում են հելիոպոլիս, իսկ հայերը ունեն իրենց սեփական բառը՝ խաւարածիր, որը արտայայտիչ ու հասկանալի է, մատչելի, քան օտար բառը: Կամ մի ուրիշ օրինակ, կայ էկուատոր, յունարէն բառ է, որը տարածուած է բոլոր եւրոպական լեզուներում, իսկ մեր գիտական լեզուում ունենք հասարակած: Տեսնո՞ւմ էք, մենք ինչքան հարուստ ենք: Եթէ որեւէ նրբութիւն արտայայտելու համար անհրաժեշտ է մի ուրիշ բառ հնարել, մենք արդէն պատրաստ ենք: Լեզուի հարստութիւնը գիտութեան բնագաւառի, ինչպէս նաեւ այլ բնագաւառների համար շատ մեծ նշանակութիւն ունի, որովհետեւ այս բարեմասնութիւնը հնարաւորութիւն է տալիս մեզ արտայայտելու մտքի եւ զգացմունքի նրբութիւնները, միեւնոյն ժամանակ պահպանելով մեր լեզուին յատուկ ոգին:

- Մեզ հետաքրքրում է այսպիսի մի հարց. Դուք շատ էք եղել արտասահմանում, հանդիպումներ էք ունեցել Սփիւռքի հայերի հետ: Որպէս հարողակցման միջոց ո՞ր լեզուն էք ընտրել:

- Այո, ես շատ եմ եղել սփիւռքահայութեան շրջանում, եւ բոլոր տեղերում էլ բնականաբար խօսել ենք հայերէնով: Ոչ միայն ես, այլև

արտասահման գործուղուած աստղագետները, օրինակ, ընկեր Լիւտվիգ Միրզոյեանը, հանդիպումների ժամանակ, ժողովներում միշտ էլ Հայաստանի գիտութիւնների ակադեմիայի գիտական գործունէութեան, Բիւրականի աստղադիտարանի յաջողութիւնների մասին հանդէս ենք եկել միայն հայերէն լեզուով: Երբ գիտական հարցերը շարադրել ենք հայերէն լեզուով, մենք բնաւ որեւէ պակասութիւն չենք զգացել, խօսել վստահ, համարձակ, նոյնիսկ այդ հանգամանքը մեզ որոշ չափով ոգեւորել, ոյժ է տուել:

- Ընկեր Յամբարձումեան, ասացէք խնդրեմ, ի՞նչ է պահանջուում լեզուի նկատմամբ հոգատար լինելու հոգատար լինելու համար:

- Լեզուի նկատմամբ հոգատար լինելու, լեզուական ունակութիւնները ձեռք բերելու համար առաջին հերթին անհրաժեշտ է, որ մարդ կատարելագործի իր գիտելիքները: Դրա համար հարկաւոր է ոչ միայն խօսելու եւ գրելու ժամանակ լաւ ընտրութիւն կատարել, հոգատարութեամբ օգտագործել մայրենի լեզուն, այլև այդ լեզուով շատ կարգալ, կարգալ հայ գրականութիւն, ընտրել լաւ լեզուով գրուած գործեր եւ կարգալ լեզուական ճաշակը բարձրացնելու համար: Ուրեմն այսպէս, ես գտնում եմ, որ մեր կողմից գործածուող լեզուի կատարելագործման ամենակարեւոր պայմանը զեղարուեստական գրականութիւն կարգալն է:

Լեզուի նկատմամբ հոգատար լինելու կարեւոր պայմաններից մէկն էլ այն է, որ մարդիկ պէտք է իրար սովորեցնեն, օգնեն, զգուշացնեն, թէ ինչպէս պէտք է ճիշդ խօսել: Ես էլ խօսելիս թերութիւններ ունեմ, վրիպումներ եմ թող տալիս իմ շարադրանքի մէջ, զուցէ եւ դուք էլ ունէք, բայց երբ ունենք շատ սխալներ եւ լեզուի համար վտանգաւոր սխալներ, ապա այդ դէպքում կարելի է եւ պէտք է միջամտել, ուղղել եւ վերացնել: Ես չիշում եմ, թէ ինչպէս էր հայրս միջամտում, կանխում լեզուական սխալները եւ դրանով լեզուի նկատմամբ հոգատար լինելու լաւ օրինակ էր ցոյց տալիս: Նա միշտ, երբ լսում էր, որ մեզանից որեւէ մէկը լեզուական սխալ է անում, իսկոյն միջամտում էր, ուղղում, բացատրում եւ երբեմն էլ գայրանում էր: Ուղղելուց յետոյ նա ջանում էր համոզել փաստերով, ցոյց էր տալիս, որ իր ուղղումը նրա համար է, որ միտքը ճիշդ արտայայտուի եւ մայրենի լեզուն աղաւաղուի: Ես այդ ժամանակ սովորեցի, թէ ինչպիսի ուժեղ եւ միեւնոյն ժամանակ նուրբ կապ կայ մտքի եւ նրա արտայայտութեան միջեւ: Երբ այս կամ այն բառը, արտայայտութիւնը ճիշդ, տեղին չի գործածուում, տուժում է եւ՝ լեզուն, եւ՝ միտքը: Ուրեմն լեզուի նկատմամբ հոգատար լինելու համար շատ կարեւոր է նաեւ մտքի եւ արտայայտութեան կապի ներդաշնակումը, պահպանումը:

- Մեզ յայտնի է, որ Դուք այս կամ այն առիթով կատարում էք լեզ-

ուական ուղղումներ, դիտողութիւններ էք անում ուրիշներին թոյլ տուած սխալների համար: Կարո՞ղ էք մի քանիսը յիշել եւ բացատրել Ձեր նկատուածները:

- Օրինակները շատ են, բայց ես կը ցանկանայի խօսել միայն մէկի մասին: Ասում են՝ գիտական քարտուղար եւ գիտական քարտուղար: Ես միշտ դէմ եմ եղել երկրորդին: Շատ է տարածուած այս ձեւը: Այո, մենք լեզուական կոպիտ սխալ ենք թող տալիս, երբ գիտական քարտուղարին ասում ենք գիտական քարտուղար: Ինչո՞ւ ենք այդպէս ասում, որովհետեւ չենք թափանցում արտայայտութեան, դարձուածքի էություն մէջ, բառացի թարգմանում ենք եւ չենք նայում ինդիվի էությունը: Գիտական քարտուղարը այն մարդն է, որը գբաղում է հիմնարկի գիտական գործերով, գիտական հարցերի քարտուղարութեամբ:

Ուրեմն նա գիտական քարտուղար է, իսկ թէ նա միաժամանակ պէտք է լինի գիտական աշխատող, դա արդէն ինքնուստինքեան հասկանալի է: Գիտական քարտուղարը տարբերում է միւս քարտուղարներից նրանով, որ նա գիտական հարցերով է քարտուղար եւ ոչ թէ քարտուղար՝ գործուղումներ ստորագրելու կամ, ասենք, այցելուներ գրանցելու, պետին գեկուցելու համար: Պէտք է այստեղ նկատել նաեւ այն, որ հենց գիտնական բառն ենք յաճախ շուայլում, տեղին չենք գործածում, ես կ'ասի նոյնիսկ սխալ ենք գործածում: «Մենք՝ գիտնականներս...», «գիտնականների ժողով», «երիտասարդ գիտնականները...» եւ այլն, այսպէս շուայլօրէն ենք գործածում այդ բառը, առանց խորանալու նրա բուն էություն, իմաստի մէջ: Գիտնականների թիւը կարելի է մատուցել վրայ հաշուել, մինչդեռ գիտութեան բնագաւառի ամէն մի աշխատող իրեն գիտնական է կարծում: Դիսերտացիան (ատարտաճառ) պաշտպանելուց անմիջապէս յետոյ երիտասարդն արդէն իրեն անուանում է գիտնական: Ես շատ եմ խօսել գիտնական բառի նման գործածութիւնների մասին եւ դիտողութիւն շատ եմ արել, սակայն արդիւնքը չեմ տեսնում:

- Ինչպիսի՞ լեզուական աղաւաղումներ են Ձեզ աւելի մտահոգում, գուցէ եւ զայրացնում: Ի՞նչ տպաւոր-

ութիւն են թողնում այն անձինք, որոնք լաւ չտիրապետելով մայրենի լեզուին եւ ոչ էլ այլ լեզուների, խօսում, գրում են խառնուրդով: Ինչպէ՞ս կարելի է պայքարել լեզուախառնուրդով խօսողների ու մտածողների լեզուանշակոյթը բարձրացնելու համար:

- Ինձ թւում է, որ բոլոր լեզուական աղաւաղումներն էլ պէտք է մեզ՝ բոլորիս, մտահոգեն: Այո, կարելի է նոյնիսկ գայրանալ: Լեզուական խառնուրդով խօսողները մեզ ոչ միայն գայրացնում, այլև ծիծաղեցնում են: Ես յաճախ եմ հանդիպել նման դէպքերի: Լեզուական այս տիպի աղաւաղումը ինձ այնքանով է մտահոգել, որ տեղն ու տեղը ուղղել եմ: Խօսակցութեան մէջ տարբեր լեզուների բառեր, արտայայտութիւններ գործածելը մայրենի լեզուին վնասում է: Բացի այդ, լեզուական խառնուրդը փաստօրէն գրկում է մեր խօսքը տրամաբանական յատակութիւնից: Հետեւաբար այն մարդը, որը խօսում է երկու լեզուները խառնելով, մտածում է ինչ-որ ձեւով ինֆորմացիա հաղորդելու մասին, իսկ թէ իր հաղորդածն ինչ տրամաբանական ձեւ է ստանում, նրան չի հետաքրքրում: Ինձ համար սկզբունքային տարբերութիւն չկայ բանաւոր խօսքի եւ գրաւորի միջեւ: Ես շատ եմ հանդիպել խառնուրդով խօսող եւ գրող մարդկանց, որոնք խախտում են երկու լեզուի ներքին տրամաբանութիւնը եւ երբեմն էլ այն աստիճանի են աղաւաղում, որ թուլացնում են այդ լեզուների կառուցուածքային դրուածքը, իրենց խօսքը գրկելով ամբողջականութիւնից ու ներքին ներդաշնակութիւնից:

- Մեզ հետաքրքրում է, թէ Դուք ի՞նչ նկատառումով էք ձեր թոռնիկի համար ընտրել Ուլունք անունը:

- Ուլունք անունը ես գտայ խաչիկ Դաշտեցի «Խողեղան» վէպում: Երբ կարդացի վէպը, գեղջկուհու այդ անունը ինձ դուր եկաւ: Յանկութիւն առաջացաւ իմ մէջ ստուգել, թէ որտեղից է առնուած այդ անունը: Հանդիպեցի հեղինակի հետ: Հետաքրքրուեցի՝ ի՞նչն է հնարել Ուլունք անունը, թէ կեանքից է առնուած: Դաշտեցի բացատրեց, որ այդ անունն ամենեւին էլ հնարովի չէ, այլ շատ է տարածուած եղել Մշոյ դաշտում, գուտ հայկական է: Ես ուրախացայ, որ ճիշդ է եղել իմ զգացումը:

ԴԵՆՐԻԿ ԱՆԱՄԵԱՆԻ «ՎԵՐՋԻՆ ԴԵՔԻԱԹԸ»

Շաբաթական 7-էն

Baby Shower եւ այլն ... անիմաստ խնձոյքներ... Հեղինակը գանգատուում է թէ՛ «Սյւքան էլ խնձոյքներ կը լինեն, որոնց համար մեծ գումարներ են ծախսուում թէ՛ կերակրների եւ թէ՛ զարդարանքների համար... այն էլ չիշեմ որ հարսանիքները կորցրել են իրենց համ ու հոտը եւ հայկական էն թամաղալութեան սովորութիւնները»: Այո՛, հեղինակը տեղին նկատողութիւն է դարձնում խնձոյքները չափաւորութեան մէջ հաճելի նկատելով:

Այլ գլուխներով եւս հեղինակը ճորտացրել եւ հետաքրքրական է դարձրել գրքի բովանդակութիւնը:

Վերջում եկել են հեղինակի վեց բանաստեղծութիւն-երգեր, որոնք սիրային թեմայով են ասուած: Գնահատանքի արժանի գիրք է, որը կ'արժէ կարգալ եւ շաղախուել հեղինակի անկեղծ զգացումների, բարոյական արժէքների եւ մտածումների հետ:

Եկէք մաղթենք գրող Հենրիկ Անասեանին՝ գրիչը բեղուն՝ նորանոր գրքերի լոյս ընծայում:

SYRIAN ARMENIAN RELIEF FUND

Save Support Sustain

Syrian Armenian Relief Fund
P. O. Box 1948
Glendale, CA 91209-1948

www.syrianarmenianrelieffund.org

SEROP'S CAFE

GREEK & LEBANESE FOOD

SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶԱՅԿ ԲԺՇԿԵԱՆԻ

Շարունակում է ծ-Էն

բարեսիրական եւ մարզական միութիւններու վարչականներ, անդամներ, համակիրներ, բարեկամ հիւրեր, ինչպէս նաեւ մեծ թիւով պատանիներու ծնողներ:

Հանդիսութիւնը սկսաւ երեք քայլերով՝ լիբանանեան, հայաստանեան եւ ՄԴՀԿ-ի, որմէ ետք տեղի ունեցաւ հնչակեան ֆիտայական սահիկներու ցուցադրութիւն:

Հանդիսութեան բացման խօսքը կատարելու համար բեմ բարձրացաւ վարչականներէն՝ գաղափարական - նուիրական երիտասարդ ընկ. Յարութ Քիրէճեան: Ան հակիրճ, սակայն ամբողջական խորութեամբ ներկայացուց միութեան ընդհանուր ազգային գաղափարական-դաստիարակչական նպատակները եւ վարչութեան յետագայ ծրագիրները: Ստորեւ կը ներկայացնենք ընկերոջ խօսքերէն որոշ հատուածներ. «Լիբանանի մէջ գործող ՄԴՀԿ «Հայկ Բժշկեան» պատանեկան միութիւնը իր առջեւ դրած է յստակ եւ կարեւոր առաքելութիւն. այդ առաքելութիւնը եւ ազգային է եւ գաղափարական: Պատանիները ուղղել հայրենասիրական ուղղութեամբ, ջամբել սէր հանդէպ ազգին ու ժողովուրդին:

Մեր միութեան նպատակն է շարունակել այն աւանդները, որոնք փոխանցուած են մեզի երէց սերունդին կողմէ: ՄԴՀԿ «Հայկ Բժշկեան» պատանեկան միութիւնը գիտութիւն է գինք ծնած ժողովուրդին եւ 125-ամեայ գաղափարական հսկայ դպրոցին»:

Ապա ան հրաւիրեց ներկայ ժողովուրդը նախ հետեւելու գեղարուեստական յայտագրի մասնակիցներուն, որ սկիզբ առաւ Պարոյր Սեւակի «Ձօն» խմբային բանաստեղծութեամբ, որմէ ետք հնչեց հայագրի մարշալ Յովհաննէս Բաղդամեանի պատգամը: Ազդեցիկ եւ գնահատելի կատարողութեամբ: Մեղրի Արթինեան հրամցուց շութակի երկու գործեր: Միութեան կանխումբ մը պատանիներ «Թռչի Մտքով Տուն» երգը յաջողութեամբ կատարեցին, որոնց ընկերակցեցան դաշնամուրի եւ շութակի մեղեդիներ: Ապա ընկ. Յարութ Քիրէճեան բեմ հրաւիրեց օրուան գլխաւոր բանախօս՝ Ազգ. Ռուբինեան - Ս. Մեսրոպեան վարժարանի տնօրէն ընկ. Յակոբ Կէրկէրեանը, որուն անուան հետ Քիրէճեան նաեւ անդրադարձաւ եւ յիշեց ընկերոջ Ղարաբաղի ազգային ազատագրական պայքարի ժամանակաշրջանին ՄԴՀԿ Մեծն Մուրատ Չոկատի մաս կազմելու մասին եւ անոր առնչութիւնը օրուան թեմային հետ:

Ընկ. Յակոբ Կէրկէրեան իր դասախօսութիւնը սկսաւ ներկայացնելով Հայկ Բժշկեանի ծնունդն ու կեանքի կենսագրական շատ հարուստ գիծերը: Անդրադարձաւ անոր հօր Տիմիթրի Պաքուի շրջանի կուսակցութեան կազմութեան առաջիններէն հնչակեան անդամակցելուն, անոր որդուն՝ Հայկին 16 ամեայ պատանի հասակին ՄԴՀԿ-ի անդամակցութեան եւ նոյն տարի ալ կովկասի փոխարքայ բռնակալ

իշխան Գոյեցիւնի ահաբեկչութիւնը ստանձնած խումբին անդամակցելու փաստին:

Պաքուի մէջ անոր կուսակցական գործունէութիւնները, յատկապէս կուսակցական քարոզչի եւ ներկայացուցչի զանազան պաշտօններու մասին, անոր հաւատքը բանուորին, կարօտեալին եւ տկարին օգնելու, մինչեւ ձերբակալութեան ու մահուան պատրաստակամութիւնը: Ընկ. Կէրկէրեան ներկայացուց անոր կազմակերպչական անասան կարողութիւնները, կուսակցական խիզախութիւնները, մարտական շունչն ու ոգին, անոր զանազան ձերբակալութիւնները ու ամիսներով բանտարկութիւնները, անոր կամաւորական գունդեր կազմելու, գինելու եւ դաստիարակելով դէպի մարտադաշտ մղելու եւ թուրք թշնամիին եւ բռնակալ ուժերուն դէմ պայքարի ելլելու ազատատենչ ոգիին մասին: Ընկ. Կէրկէրեան շատ արժէքաւոր նամակագրութիւններ ընթերցեց, որոնք ունէին արխիւային կարեւոր արժէքներ զանազան տեսանկիւններէ:

Բանախօս ընկերը մանրակրկիտ տեղեկութիւններ տուաւ հնչակեան Ձ. խումբի կառուցի կողմէ եւ անոր 5-հարիւրակներու 5-հրամանատարներու անուններու եւ պաշտօններու մասին, եւ յատկապէս հնչակեան 6-րդ խումբի կազմութեան մասին, որուն ծնունդը ամբողջութեամբ տեղի ունեցած է հնչակեան կուսակցութեան նախաձեռնութեամբ: Ան խօսեցաւ նաեւ Հայկ Բժշկեանի գրական յօդուածագրութիւններու փաստին մասին եւ պատմագրական, հայրենասիրական, մարդասիրական գրական ճաշակին մասին: Ընկ. Կէրկէրեան ներկայացուց Հայկ Բժշկեանի էրգրումի ճակատին վրայ խումբ մը ռուս սպաներու հետ ունեցած հանդիպումներուն մասին, ան յայտնեց հայ-ռուս փոխ-յարաբերութիւններու եւ պատմական անցեալի ճակատագիրներու նոյնութեան մասին: 1915 Յունիս 22-ին Շարեան գետակին մօտ մղած ծանր ճակատամարտի ընթացքին հրամանատար Գրիգոր Աւարեանի նահատակութեամբ եւ ապա Հայկ Բժշկեան ինք ստանձնելով 6-րդ գունդի հրամանատարութիւնը, կը սկսի գործունէու-

թեան աւելի ծաւալուն եւ տարածուն շրջան մը: 1918-ի սկիզբը նորահաստատ խորհրդային իշխանութիւններու հրամանագրերով, որ իրաւունք կու տայ ազերիին՝ Ասիա բնակող հայութեան կամաւորական ջոկատներ կազմելու եւ մեկնելով Հայաստան թրքական բանակներու դէմ պայքարելու, ան կը գլխաւորէր ՄԴՀԿ-ի կազմած ջոկատները, տարբեր շրջաններու մէջ: Բայց ճամբաներու փակուելու պատճառով Հ. Բժշկեանի ջոկատը կը մեկնի Օրենսպուրկ, ուր ստիպուած կը միանայ Կարմիր բանակին: Ան 1920-22 կը հետեւի ռազմական ակադեմիայի դասընթացներու:

1922-ին կը նշանակուի Խորհրդային Հայաստանի ժողովրդային կոմիսար, այսինքն՝ պաշտպանութեան նախարարի պաշտօնին: Ընկ. Յակոբ Կէրկէրեան իր դասախօսութեան աւարտին նաեւ ներկայացուց Ստալինեան անմարդկային հրէշագործութիւնները եւ անոնց շարքին 1937-ի Ստալինեան հրամանագրով մը հայագրի հնչակեան մեծ հերոսին «հայրենիքի թշնամի» ամբաստանելով՝ Հայկ Բժշկեանի գնդակահարելու որոշումին դաժան գործադրութեան մասին: Ընկ. Կէրկէրեան բուռն քննադատեց ազգային մեծ հերոս, մարդկային ազատութեան եւ արդարութեան համար իր կեանքը գոհաբերելու պատրաստ Հ. Բժշկեանի գնդակահարութիւնը, որպէս հրէշային արարք: Ան իր խօսքի աւարտին ըսաւ. «Բռնակալները, անոնք որ ազգի եւ կրօնքի ալ պատկանին, որ ժամանակաշրջանին որ ալ գործեն, պիտի չկարողանան ճնշել եւ խաւարի մէջ պահել մինչեւ վերջ ազատ, անկախ դեմոկրատ կեանքով ապրելու ճգնաժամ մարդկանց հոգիներու տեսլականը: Ազատութեան ճամբուն գոհուածները ուշ կամ կանուխ պիտի տեղաւորուի կաղապարուածութեան ճիրաններուն մէջ, անոնք ուշ կամ կանուխ կրկին ոգի կ'առնեն եւ կը սաւառնին պայքարի շունչով, տապալելու բռնապետերու բռնատիրութիւնները: Յարգանք այդ ոգեշունչ նպատակներու իրագործման համար գոհուածներու շարքէն Հայկ Բժշկեանի յիշատակի 75-ամեակին», ըսաւ ընկ. Յակոբ Կէրկէրեան:

Ներկաները բուռն ծափահարութիւններով իրենց գոհունակութիւնը արտայայտեցին մեծ հերոս Հայկ Բժշկեանի գործունէութեան ծանօթացման ու անոր ծառայողական ոգիին: Հանդիսութիւնը շարունակուեցաւ գեղարուեստական յայտագրով. Լիւսի Ղարաբեան դաշնամուրի միջոցաւ ներկայացուց փունջ մը ազգային երգեր, ապա միութեան պատանիներուն նուիրուած սահիկներ, որմէ ետք հանդիսութիւնը վերջ գտաւ «Ջինուորի Մօր» երգով, զոր կատարեցին միութեան պատանիները:

Ներկաները բուռն ծափահարութիւններով ողջունեցին միութեան ժրջան վարչութիւնը, անոնց քաջալերելի գործունէութիւնը, դաստիարակչական ոգին եւ ազգային-գաղափարական նուիրուածութիւնը:

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՀԱՃՆՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿՐԹԱՆՊԱՍՏ ՀԱՃԸՆՑԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ
Հանճոյ Հայրենակցական Միութիւնը յառաջիկայ տարեշրջանին համար կրթանպաստ պիտի տրամադրէ միջնակարգ, երկրորդական եւ համալսարանական ուսման հետեւողներուն: Դիմողները պետք է ըլլան հանրային ծնողներու գաւակ եւ շարադրութիւն մը կցեն իրենց յառաջիկայ ծրագիրներու մասին: Թեկնածուներէն կը խնդրուի մեզի հետ հաղորդակցիլ հետեւեալ էլեկտրոնային հասցեով՝ unionofhadjin@gmail.com

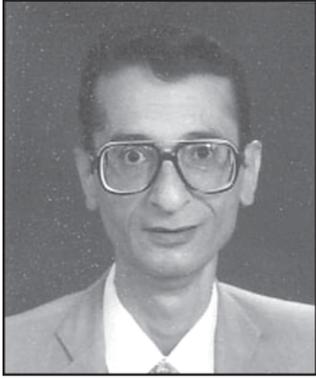
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax : -----

ԽՕՍԵՑԵԱԼՔ
Հէրի Նիկողոսեան ընդ ԱՆԳԻՆ Տէր ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ
Նոյեմբեր 24, 2012
Հէրի Նիկողոսեանի եւ Անգին Տէր Յակոբեանի նշանախօսութեան առթիւ կը շնորհակարարեմ խօսեցեալ գոյգն ու ընտանեկան բոլոր պարագաները: Յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Սեղա Նիկողոսեանները: «Մասիս»

ՈՉ ԵՄ Է ԸՆԿ. ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ

Խոր ցաւով իմացանք մահը կուսակցութեան Եգիպտոսի շրջանի վարիչ Մարմնի ատենապետ՝ Ընկ. Պետրոս Մովսէսեանի մահը, որ տեղի ունեցած է Երեքշաբթի 27 Նոյեմբեր, 2012ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Այս տիտղոս առիթով «Մասիս»-ի խմբագրութիւնը իր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ իր ընտանեկան պարագաներուն, շրջանի Հնչակեան Կուսակցութեան եւ անոր օրկան «Զահակիր» շաբաթաթերթի շրջանակին:

ՀՈԳԵՎԱՆՔԻՍ

ԺԻՐԱՅՐ ՍԻՒԱՆԵԱՆ

Հանգուցեալ ԺԻՐԱՅՐ ՍԻՒԱՆԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ, Կիրակի Դեկտեմբեր 9ին, 2012, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կէսօրէ առաջ ժամը 11ին ննջեցեալի շիրիմին մօտ, Ֆորըսթ Լոն գերեզմանատան Court of Liberty մասնաւոր շրջանին մէջ:

Հոգեհանգստեան արարողութեան հետք հոգեճաշ պիտի մատուցուի Կլէնտէյլի «Ռընէսանս» ճաշարանին մէջ:

ՄՈՌԱՅԵ՛Լ ԷՔ...

Շարունակուած էջ 14-էն

խել, նորէն իրենց ստեղծագործական աւիւնը հոսելու ուրիշների արարուածին, իրենց ցեղի արարչական ծինների սերմերը ցանելու ուրիշ ցեղերի մարդկանց սրտերին, ասա՛ ափսոս չէ՞ր: Գիտե՞ս որ նրանք տարաբախտ հայեր են եղել, հարիւր տարիներ առաջ, արեւմտեան կողմն հայոց սրբագան լեռնաշխարհի այդ մարդկանց նախնիներին սպաննել էին իրենց շէնքերում, գաղթի ճամբաներին, փլել նրանց տաճարները, հատել էր նախնիների խաչերը՝ այգիներում ծիածան կապած ծառերը: Նրանցից ով գէնք էր վերցրել, ով Հայկի քաջի սիրտ ունէր հասել իրենց լեռնաշխարհի հարաւի երկրներ եւ որտեղ որ կը հասնէին:

Ահա այդ արորդիներն էին, որ իրենց նախնիների երկրի հողի, շէնքերի, իրենց արեւի կարօտը սրտերում, հրճուանքով ընդունել էին երկիր վերադարձի՝ ներգաղթի, աւետիսը: Ա՛յ մարդ, ահա այդ եկած մարդկանց էր, որ անուանարկեցիր, հայրենագուրկ արեւորդիներին, որոնք իրենց մեծ երազի ճամբան սրտերում վերադարձել էին հայոց Նահապետ՝ խալտի-Հայկի արարչական սրբագան աշխարհ, որպէս տաճար, որպէս մեհեան ծնրադրել հայոց հողին:

Կրքեր բորբոքելու, քինախնդրութիւնից չէ, որ գրեցի այս եւ՝ «Մասիս»՝ լրագրում հրատարակած նման ոգով գրութիւնս: Արդար չէ,

ատելութիւն հրահրել չարի կամքով արմէններին պարտադրուած տարբեր հատուածների միջեւ: Հայաստանը, Հայր բազմաթիւ մարտահրաւէրներ ունեն դիմագրաւելու: Չէ, ցաւում է սիրտս, հոգիս, եօթանասուն տարիներ անց կրկնում է նոյնը: «Ընդ աստեղօք ի՞նչ կայ սիրուն, քան զանցկալի եղբայր անուն» երգել է հայ բանաստեղծը, գիտէ՞իր:

Այո, վրդովել էի, ցաւում էր սիրտս, լացում էր հոգիս, փնտուում էի այդ մարդուն, նրան պարսաւելու, որ իմ ու շատերի հոգիներին իջնէր հայրենեաց գովիկ գեփիւռի բերկրանքը: Պայթում էր հեռուստատեսիլը՝ ծիրանափողերի, քամանչաների, Արմէն խաչատուրի թառի դողացող լարերի հնչիւններից, նրանց ուղեկցող քնքուշ հայուհու երգի քաղցրահունչ ձայնի ելեւէջներից: Երգչուհին կատարում էր գուսան Շերամի՝ «Պարտէզում վարդեր Բացուած» երգը: Երգերն արմէն-հայերի, իրենց ցեղին սրտի արմենական ոգուց, իրենց երկրի հովիկների քաղցր շշնջիւնից, հայոց լեռնաշխարհի զագաթներին պայթած բուքից, իրենց Նահապետ Հայկի յաղթանակի Նաւասարդեան խրախճանքի տօնախմբութիւնից, ռազմի դաշտի յաղթանակների ցնծութիւնից, արտերի հորովէլներից եւ նաեւ գաղթի ճամբաների տառապանքից են յաւնած: Հորովէլ: Հայ երգի արքայ՝ Կոմիտաս վարդապետ, երգեր փնտուեց, իր ցեղի նախնիների երեք հազարից

ՄԱՐԱԶԴ

ՍԵՐՈՐԲ ԿՈՒՇԻՆԵԱՆ (Ծնեալ 15 Ապրիլ, 1926 Պուլկարիա)

Խոր ցաւով կը գուժենք ՍԵՐՈՐԲ ԿՈՒՇԻՆԵԱՆի մահը որ պատահեցաւ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 1ին, 2012:

Թաղման արարողութեան տան կարգը տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի, Դեկտեմբեր 5ին, երեկոյեան ժամը 7:00ին, Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր տաճարին մէջ: Իսկ թաղման կարգը տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի Դեկտեմբեր 6ին, ժամը 12:00ին, Hollywood Hills-ի Ֆորըսթ Լոն գերեզմանատան մէջ:

Սգակիրներ՝

Դուստրը Անի Պողոսեան

Զաւակը՝ Մանուկ եւ Անժէլ Կուշինեան

Դուստրը՝ Հայկանուշ եւ ճորճ Մութաֆեան

Թոռնուհին՝ Նայիրի եւ ծան Քէշիշեան

Թոռնիկը՝ Հայկ Պողոսեան

Թոռնիկը՝ Վազգէն Մութաֆեան

Թոռնուհին՝ Ժորժէթ Մութաֆեան

Թոռնիկը՝ Սերոբ Կուշինեան

Թոռնիկը՝ Տիգրան Կուշինեան

Եւ համայն Կուշինեան, Պողոսեան, Մութաֆեան, Յակոբեան, Գէորգեան, Սարեան, Քէշիշեան ընտանիքները, հարազատները եւ ընկերները:

աւելի երգերին յարութիւն շնորհեց: Երկրի մի շէն այցելութեան ժամանակ, ինդրել էր մի գեղջուկին հորովէլ երգել: Նա ասել էր, թէ ինչպէ՞ս կարելի էր տանը հոռովէլ երգել: Եղբերին էին արտում լծել, գեղջուկը թովիչ ձայնով վար անելու հետ հոռովէլ է երգել, զարմանալի, երեւի Հայն է միան հողի վարի հետ, եզներն եղբայրացած, երգ ասում:

Ծափերի որոտի հետ, մեղմիկ օրօրով հանդիսատեսին էր խոնարհում երգիչ պարմանուհին: Ժողովրդական երգի մրցոյթ էր: Հանդիսասրահի առաջին շարքում, մրցոյթի երգի կատարումը գնահատող իրաւարար յանձնաժողովի անդամներն էին: Նրանց շարքին էր բազմած կիսասպիտակահեր մի մարդ, ուշադիր նայելով, մտաբերեցի այն նոյն մարդուն, որը ճանապարհը կրպպատող բանուորների հետ գրուցելիս ասել էր՝ «Երբ . . . եկան» խօսքը: Մրցոյթի հանդիսավարը՝ Լեւոն Յարութիւնեան բացականչելով դիմեց նրան, սուեալ երգչուհու կատարումը գնահատելու: Դերասան էր, միջոցաւմանը ոչ չարի արտայայտաձեւելով, կատարողի երգարուեստի ոչ մասնագիտական գնահատումներով խռովք պատճառում լուսահունչ հայ երգը ցնծացնող պարմանու-

հուն: Նրա խօսքի ընթացքի հետ ձեռքի ու մարմնի շարժումները հանդիսականների ծիծաղն էին բորբոքում, մրցոյթի լրջութիւնն էր խաթարում: Ահա այդ մարդն էր, գաղթի ճանապարհներով անցածներին, նրանց գաւակներին ու թոռներին արհամարական համարուած խօսքով դիմել: Այ Հայ մարդ, ինչու՞ նրանց խռովք ես պատճառում, նրանք քու ցեղի, քու էլ նահապետի զարմից չէ՞ին, ամօ՛թ . . . :

Առիթն է մի քանի հիացական խօսք ասել յանձնաժողովի միւս անդամներին: Ֆլորա Մարտիրոսեան՝ հայոց ժողովրդական երգի թագուհին էր, նրա կատարմանը ինչքա՞ն անուշ էր հնչում հայ երգը: Ինչու՞ աչքայէս եղեւ, Աստուած, այդ անելու բա՞ն էր: Ալլա Լեւոնեան, նրա երգերի կատարումը բանաստեղծական քնարերգութեան շունչ է բուրում, ամէն անգամ նրան բեմում տեսնելով իմ կեանքի հերոսի տիպար՝ Անդրանիկ Փաշային եմ յիշում, ինչու՞ սիրտս, հոգիս ՀԱՅ են: Ալլան Փաշայի հօրեղբոր թոռն է: Արսէն Գրիգորեան՝ Մասնայ Դաւիթի զարմից, նրա երգում իր լեռների ղօղանջի, Դաւիթի Քուրկիկ պելալիի մոնչիւնն է ահագնանում, կեցցես:

«ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ» ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի
Երեկոյեան ժամը 10:00-ից 12:30
Կլէմտէյլի 380-րդ կայանից

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէ՛ք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
Massis2@earthlink.net

ԳԱՅԻՐԵԻ «ԱՐԱՔՍ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԸ

Շարունակում է 13-ին

մերձերուն հանդիսատեսին ու կազմակերպիչներուն բաժնուեցան «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի իննամեայ պատմությունը, ներկայիս կազմի անունացանկը եւ ընդհանրապես Գահիրէի երգչախմբային պատմութեան տարեգրութեան հպանցիկ ակնարկ մը՝ ամփոփում իննամբով պատրաստուած, գունագեղ, նկարազարդ գրքոյկի մէջ (սիրայօժար տպագրութիւն՝ Միմոնեան եղբայրներու, ձեւաւորում՝ Շահէ Լուսարարեան, պատրաստութիւն՝ Միհրան Ղազէյեան):

11 Օգոստոսին, հին հայոց ամառորին, որ յայտնի է Նաւասարդ անունով, երգչախումբերը ուղղուեցան դէպի վեհապանծ Գառնիի երկհազարամեայ հեթանոսական տաճար, որտեղ իւրաքանչիւր երգչախումբ հնչեցուց իր երգացանկէն a capella երգ մը: «ԱՐԱՔՍ»-ը կատարեց «Հօ Նազան» երգի առանց նուագակցութեան տարբերակը:

Նոյն օրը երեկոյան խումբերը ողողած էին «ՄԱՅՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» յուշահամալիրի ընդարձակ հրապարակը, ուր Տիկ. Նախարարուհին ներկայութեամբ եղաւ Ֆլեշ-մոպի նկարահանում՝ Երեւան-էրեբունի երգի կատարումով: Ձեռնարկի գլխաւոր նպատակը փառատօնի բոլոր երգչախումբերու մասնակցութեամբ տեսահոլովակի նկարահանումն էր:

12 Օգոստոսին խումբերը մասնակից եղան Աստուածածնի վերափոխման Ս. պատարագին: Այնուհետեւ կատարուեցաւ խաղողօրհնէքի արարողութիւն, որտեղ մասնակից երգչախումբերը միասնական կատարումով հնչեցուցին Մակար Եկմալեանի «Տէրունական աղօթքն» ու կոմիտաս վարդապետի «Հայրապետական մաղթանքը»:

Կարճ դադարէ մը ետք երգչախումբերը պատմական «Գէորգեան» հոգեւոր ճեմարանի նորակառոյց համերգասրահին մէջ էին արդէն: Այստեղ ծրագրուած էր հոգեւոր երգի a capella համերգ բոլոր երգչախումբերուն կողմէ մէկական կատարումով: «ԱՐԱՔՍ»-ը կատարեց «Երգ Քաջին Վարդանայ» անյայտ հեղինակի երգը (մշակում՝ Միհրան Ղազէյեան):

«Իմ Հայաստան» փառատօնի եզրափակիչ համերգի աւարտին, խօսք առնելով ՀՀ Սփիւռքի նախարարուհի Տիկ. Հրանուշ Յակոբեան, մէկ առ մէկ ներկայացուց մասնակից իւրաքանչիւր երգչախումբ եւ ապա, բեմ հրաւիրելով խմբավարները, նախարարութեան անունէն յանձնեց անոնց «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնի մասնակցութեան մասին վկայող հաւաստագիր եւ փառատօնի խորհրդանշանի պատկերով յատուկ յուշանուէր: Ան յատկապէս կանգ առաւ Եգիպտահայութեան փայլուն մասնակցութեան փաստի վրայ՝ իր գնահատանքը ուղղելով Եգիպտահայոց Առաջնորդ Տէր Աշոտ Ս. Եպիսկոպոս Մնացականեանին, այնուհետեւ երգչախումբին եւ անոր խմբավարին: Ապա, խմբավար Միհրան Ղազէյեան, շնորհակալական հակիրճ խօսքէ ետք, Ազգային Առաջնորդարանի եւ «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի անունէն յիշատակի վահանակ մը յանձնուեց Սփիւռքի Նախարարութեան՝ յանձին Տիկ. Հրանուշ Յակոբեանի:

Հետեւեալ օրը մասնակից երգչախումբերու ղեկավարները հրաւիրուած էին Սփիւռքի Նախարարութիւն՝ հանդիպելու Նախարարուհիին հետ: Շինիչ մթնոլորտի մէջ անցած այդ հանդիպումին, երգչախումբերու միջեւ ապագայ արդիւնաւէտ համագործակցութիւն ապահովելու նպատակով, Նախարարուհիին կողմէ առաջարկ եղաւ ստեղծել երգչախմբային Համահայկական Ընկերութիւն: Առաջարկը բոլորին կողմէ ոգեւորութեամբ ընդունուելէ յետոյ, հաստատուեցաւ յատուկ որոշումով, իսկ մասնակից խմբավարները ինքնաբերաբար դարձան ընկերութեան հիմնադիր անդամներ:

Այսպիսով աւարտուեցաւ երգչախումբի ուղեւորութեան համերգային եւ կազմակերպչական մասը: Յաջորդող օրերուն երգչախումբի անդամները շարունակեցին վախելի Հայաստանը շրջապտոյտներով. հայրենիքի մէջ առաջին անգամ գտնուողները ծանօթանալով իրենց հայրենիքի առօրեայ կեանքին, տեսարժան վայրերուն եւ Հայաստանի ճարտարապետական պատմական եւ նորագոյն կոթողներուն, իսկ ովքեր հոն կը գտնուէին ոչ առաջին անգամ, կը խորացնէին իրենց մտերմութիւնը հայրենիքին հետ:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի համար բազում համերգներով, արուեստի նշանաւոր գործիչներու հետ կազմակերպուած հետքերական հանդիպումներով, աշխարհի տարբեր անկիւններէն ժամանած երգչախումբերու միջեւ ստեղծուած հեռանկարային կապերով այս խիտ ու յազեցած ծրագիրը եւ մայր հայրենիքի ոգեշնչող ներկայիս աւելցող տասներկուօրեակը աւարտին հասաւ 21 Օգոստոսին:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբին համար հայրենիքին մէջ այս համահայկական փառատօնին մասնակցութիւնը այլ կերպ կարելի չէ բնորոշել, քան աննախադէպ, պատմական եւ միաժամանակ պատուաբեր, ուր հայաստանեան եւ սփիւռքեան շուրջ երկու տասնեակ փրոֆեսիոնալ (արհեստավարժ) ու սիրողական երգչախումբերու շարքին Գահիրէի երգչախումբը որակուեցաւ լաւագոյններէն մին:

Սա բացառիկ պատեհութիւն էր եգիպտահայութեան շուրջ հարիւրամեակ մը հաշուող մեր երգչախմբային պատմութեան ներկան պարզ ճակատով ներկայացնելու հայրենիքի մէջ:

Սա բացառիկ առիթ էր մեր երգչախումբին եւ անոր իւրաքանչիւր անդամին համար սփիւռքեան եւ հայաստանեան, փրոֆեսիոնալ եւ սիրողական այլ եւ այլ երգչախումբերու ունկնդրումով արժեւորել իր իրական տեղը եւ նորոգուած ոգեշնչումով շարունակել երաժշտական արտադրական կատարելագործման անվերջ, դժուարին եւ միայն ամբողջական նուիրումով իրականացուող աշխատանքը:

Այդ իմաստով, երկար սպասուած այս համերգային ուղեւորութիւնը արդարացուած էր թէ՛ ակնկալիքներու եւ թէ՛ ձեռք բերումներու իմաստով:

Մարդու, հայ մարդու, Սփիւռքահայ մարդու կեանքէն ներս անկարելի է թերագնահատել մշակութի, առաւել եւս երաժշտական եւ մասնաւորապէս հաւաքական ուժով, կամքով ու տաղանդով իրականացող երգչախմբային արուեստի ազնուացնող, կրթող ու համախմբող նշանակութիւնը:

«ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի իւրաքանչիւր անդամի համար պատիւ է ըլլալ այդ հաւաքականութեան մէկ մասնիկը, հնչեցնել հայ երգը մեր համայնքային ու եգիպտական բեմե-

րէն, եւ որքան առաւել հպարտութիւն, պատասխանատուութիւն ու գերագոյն պատիւ է, որպէս ընդհանուր հայութեան մէկ մասնիկը, եգիպտահայութիւնը ներկայացնել Հայաստանի մէջ, «Իմ Հայաստան» համահայկական փառատօնի ծիրէն ներս, Երեւանի Հայֆիլհարմոնիայի «Արամ Խաչատրեան» համերգասրահի ամենահեղինակաւոր բեմէն, Սրբութիւն Սրբոց՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հողին վրայ, Նաւասարդափառ Գառնիի երկհազարամեայ պատմական տաճարի սինաչաբի հովանիին տակ, Միծեռնակաբերդի Հայոց ցեղասպանութեան զոհերու անմար կրակին դիմաց եւ

վերջապէս «Մայր Հայաստան»-ի յաղթական հայեացքին ներքոյ: Հոգեւոր ճիշդ այս մթնոլորտի անթեղումն էր արդէն փառատօնի բուն նպատակը:

Ազգային Առաջնորդարանի «ԱՐԱՔՍ» երգչախումբի համերգային այս ուղեւորութիւնը դէպի Հայաստան Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան մշակութային ծրագրերէ մէկն էր եւ հաւաստումը մշակութային քաղաքականութեան այն կամքին ու ոգիին, որուն արժանի է մեր համայնքի իւրաքանչիւր անդամ՝ ի փառս եգիպտահայութեան եւ ի խրախուս մեր ինքնութեան գլխաւոր կուռն հայ մշակոյթի:

LIQUIDATION SALE!

Gianni Ladies Fashion

LATEST EUROPEAN STYLES

50-75% OFF ENTIRE STORE

Everyday Dresses • Evening Gowns
Accessories • Shoes • Belts

6412 Hollywood Blvd.
Los Angeles, CA 90028
(323) 462-2090

**Store Closing...
Everything Must Go!**